

A 5~~88~~
vol. VI

17005?1
D 003334, Vol. 6

D3334/6

396

V6

Securitatea

STRICT SECRET

951

Nr. 1 (25) – 1974

STRICT SECRET

PENTRU PATRIA NOASTRĂ, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

Securitatea

Exemplar nr. 951

1974

Cuprins

DIN PRACTICA MUNCII DE CONDUCERE

Cooperarea securitate-miliţie :
Pentru o cooperare concretă cu obiect şi scop, nu „in general" — general-maior Constantin SPRÎNCENATU . . . 3

Factor de succes in indeplinirea misiunilor — locotenent-colonel V. NECULICIOIU 6

ANALIZE, ÎNDRUMĂRI OPINII

Dezinformarea (I) — general-maior Mihai ILIE . . . 10

De ce se intîrzie avizarea deplasărilor in străinătate in interes de serviciu? — colonel Gheorghe BECHERU . . . 18

Repere ale instruirii profesionale prin film — locotenent-colonel Ion VLAICU 22

CONTRASPIONAJ

Pe urmele unor ciudate dispariţii — general-maior Viorel TĂURESCU 27

Un spion... ca la carte — locotenent-major Mihai DUMITRU şi locotenent-major Cristian POPESCU . . . 34

Combinaţii de aur

Vă prezentăm cazul „D-030" — maior Iosif CADAR şi căpitan Gheorghe RUSU 36

Parola — locotenent-colonel Nicolae BADEA . . . 47

INFORMAȚII INTERNE
Față în față — maior Vasile MEDARU 50
„Izolatul" își caută legături — locotenent-colonel Constantin RIZEA 54

Fapte despre care nu s-a scris
Pagini din dosare închise — căpitan Tudor NEGOIȚĂ 58

CURIER JURIDIC
Pentru o justă aplicare și corectă interpretare a normelor de drept penal și procesual penal în munca de securitate — colonel Gheorghe VASILE 62
Răspunsuri la unele întrebări puse de ofițeri . . 65

Spețe
Cum rezolvați cazul ? 66
Rezolvarea speței publicate în numărul trecut . . 67

Puncte de vedere
În legătură cu determinarea cauzelor criminalității și a mijloacelor de combatere a acestui fenomen — D. MARINESCU, doctor în drept 69

DE PESTE HOTARE
Organizația „Tupamaros" în acțiune ! — traducere și prelucrare de maior Ion SCURTU 74

Vă recomandăm să citiți
„Șacalul" (traducere) 80

DIN PRACTICA MUNCII DE CONDUCERE

cooperarea securitate-miliție

PENTRU O COOPERARE CONCRETĂ CU OBIECT ȘI SCOP NU „ÎN GENERAL"!

General-maior
Constantin SPRÎNCENATU

Activitatea extrem de diversificată pe care o desfășoară organele de securitate și de miliție, imprimă cooperării dintre aceste două organe ale administrației de stat caracterul de condiție principală pentru îndeplinirea cu succes a misiunilor lor.

Definită într-un sens mai larg, cooperarea presupune coordonarea acțiunilor mai multor unități (subunități), prin stabilirea în comun a celor mai eficiente procedee și mijloace de luptă în scopul executării anumitor misiuni, cu maximă operativitate și în mod exemplar.

Cooperarea între organele de securitate și miliție este precis definită prin ordine ale ministrului de interne, care evidențiindu-i rolul hotăritor în asigurarea succesului, o statuează ca metodă a muncii acestor organe. Potrivit prevederilor ordinelor în vigoare, folosirea întregului potențial al unităților de miliție și de securitate — uman, informativ și material — în soluționarea anumitor cazuri — nu este o chestiune facultativă, la simpla apreciere a comandanților respectivi, ci o obligație de serviciu, un ordin.

Cooperarea nu se concepe „în general", ci se realizează la niveluri diferite, pentru perioade și misiuni bine precizate, cu efective mai mari sau mai mici și pentru rezolvarea unor sarcini concrete. Cooperarea se realizează în urma unei atente analize a situației operative, care să o impună ca o necesitate, și presupune nu numai o cunoaștere amănunțită a problemelor ce se pot ridica într-un moment sau altul, ci și capacitatea din partea organizatorilor de a găsi **soluțiile cele mai potrivite**, precum și de a stabili prioritatea acestora. Cooperarea subînțelege **operativitatea în acțiune**, dar și o **strictă respectare a compartimentării muncii.**

Concepută într-un asemenea mod, cooperarea cere o serie de calități atît din partea organizatorilor, cît și din partea participanților.

Esențial pentru cel care organizează o acțiune de cooperare este nu numai de a concepe și de a preconiza măsuri, dar **mai ales de a intui finalul acestora și posibilitatea corecturilor pe parcursul acțiunii,** în funcție de situațiile ce se pot ivi. Ofițerii antrenați într-o activitate de cooperare trebuie cunoscuți atît sub aspectul capacității lor profesionale, cît și sub aspectul trăsăturilor temperamentale, al capacității lor de voință și acțiune. Un ofițer care se limitează la executarea mecanică a sarcinilor ce i se fixează, fără a-și aduce contribuția personală la îndeplinirea misiunii, nu este cel mai potrivit pentru o acțiune de cooperare.

De aceste principale considerente s-a ținut seama la realizarea acțiunilor desfășurate în comun de organele de securitate și de miliție ale Inspectoratului județean Dolj. Ca exemplificare, mă voi referi la cîteva.

Astfel, nu cu mult timp în urmă, cu ocazia unor săpături efectuate în apropierea Combinatului chimic, a fost descoperită ascunsă cantitatea de 1 345 kg mercur, evaluată la 295 000 lei. Se descoperise, așadar, o adevărată „comoară", dar trebuia să aflăm de unde provenea și cine erau făptașii. Firesc, cercetările au fost preluate de organele de miliție, dar băteau pasul pe loc. Am ajuns astfel la concluzia că o acțiune conjugată a organelor de securitate și de miliție ar putea elucida mai operativ problema. Și am procedat în consecință. S-a întocmit mai întîi un plan detaliat de acțiune, cu sarcini concrete și responsabilități pentru un colectiv larg de ofițeri (de securitate și de miliție), care urmau să lucreze sub îndrumarea unor cadre de conducere. Am trecut apoi la aplicarea lui. Folosind intensiv sursele de informare de care dispun cele două compartimente, cît și mijloacele speciale, am reușit să stabilim proveniența cantității de mercur și scopul ascunderii acestuia. În cadrul Combinatului chimic la fabricarea acetaldehidei se folosește și mercur, care, în urma unor raționalizări, poate fi parțial refolosit. Profitînd de evidența defectuoasă a consumului de mercur, unele elemente necinstite nu mai înregistrau mercurul refolosit, ci solicitau și li se dădea mereu mercur proaspăt. Se realizau astfel plusuri neevidențiate în acte care erau introduse treptat în procesul de producție. Operația aceasta se evidenția în acte indicînd o „reducere" substanțială a consumului specific de mercur, motiv pentru care, în decurs de cîțiva ani, se plătiseră prime în valoare de aproape un milion și jumătate de lei. Toate informațiile furnizate, în final, organelor de cercetare penală ale miliției, au ajutat să se elucideze complet cazul, într-un timp foarte scurt. A rezultat, astfel, în mod concret, nu numai eficiența colaborării sub aspectul operativității, dar și rolul pe care-l poate avea ea în stabilirea adevărului.

Cu rezultate pozitive s-a încheiat și acțiunea desfășurată în comun de organele noastre de securitate și de miliție pe Șantierul sistemului de

irigații Sadova-Corabia. Dețineam informații că pe acest șantier se produc nereguli. Chiar și partenerul străin, care concura la realizarea lucrării, reclamase că nu-și poate realiza contractul, deoarece i-au fost furate seturi de subansamble tranzistorizate de la stațiile de comandă.

În această situație, pe baza planului de acțiune, ofițeri de securitate și de miliție au primit sarcini concrete de intensificare a muncii informativ-operative, identificarea persoanelor care au lucrat la respectivele stații de comandă și încadrarea lor informativă, instruirea subofițerilor de la posturile de miliție de pe raza sistemului de irigație, instituirea pazei cu patrule și pînde etc. A fost întinsă adică o plasă deasă — realizată printr-o unire a forțelor — care altminteri nu se putea imagina. Drept urmare, au fost depistați 21 de cetățeni români care sustrăseseră de pe șantier diferite materiale, în valoare de circa 38 000 lei. Mai important a fost însă faptul că piesele — în valoare de 2 500 000 lei — despre care partenerul străin reclama că-i fuseseră „furate", au fost găsite în trei așa-zise laboratoare ale acestuia, luate din stațiile de comandă chiar de salariați ai firmei respective. S-a pus astfel capăt multiplelor sesizări și pretenții — în mare parte nejustificate — pe care le ridica partenerul străin.

Șirul unor asemenea exemple ar putea continua. Ținem să evidențiem doar faptul că, în urma unui ansamblu de măsuri luate în comun în 1973, de organele de securitate și de miliție, pentru elucidarea unor situații deosebite din diferite obiective economice ale județului, s-au putut preveni pagube evaluate la aproximativ 125 000 000 lei.

Prin specificul județului Dolj, peste 80% dintre suspecții pe linia problemelor legionare și secte ilegale se află în mediul rural. Pentru ca activitatea de urmărire a acestora să se desfășoare adecvat, cadre de conducere din aparatul de securitate al județului au asigurat o temeinică instruire a șefilor de posturi asupra problemelor de securitate, la a căror rezolvare sînt chemați să participe. Am reușit să întreprindem astfel măsurile necesare în vederea depistării și curmării unor activități dușmănoase desfășurate de astfel de elemente. Au fost finalizate cu rezultate pozitive o serie de dosare de urmărire informativă, au fost descoperite peste 500 de materiale de propagandă mistico-religioasă cu conținut dușmănos și au fost ridicate mai multe arme deținute în mod ilegal.

Rezultate notabile s-au înregistrat și în colaborarea dintre organele de securitate, de miliție și factori de răspundere pe linia prevenirii unor fenomene negative în rîndul tineretului. De exemplu, a fost descoperit și destrămat un anturaj de tineri care se constituiseră într-o grupare intitulată „Santa liberté". În mai multe cazuri s-au luat măsurile necesare pentru prevenirea comiterii unor infracțiuni de către minori.

Așa cum am subliniat mai sus, acțiunile de cooperare dintre organele de securitate și de miliție se realizează în cazurile cele mai diferite. Ideea de cooperare și-a găsit însă un loc distinct în planurile noastre de

căutare a informațiilor sub forma **schimbului de materiale informative** la diverse niveluri. Ca urmare, între diferite compartimente de securitate și de miliție circulă, într-un sens sau altul, un mare volum de informații. În acest fel au fost descoperite, în mod operativ, o serie de infracțiuni, cum ar fi : delapidări, crime, furturi, falsuri, înșelăciuni, contrabandă etc., în toate cazurile luîndu-se măsuri corespunzătoare. Un astfel de caz a fost cel din comuna Sopot, unde ca urmare a unor măsuri luate de organele de miliție, cu sprijinul unor lucrători de securitate, a fost descoperit autorul unei crime comise cu 13 ani în urmă.

Din cele cîteva cazuri prezentate, ilustrînd cooperarea dintre organele de securitate și de miliție ale județului Dolj, se poate desprinde, după părerea noastră, următoarea concluzie generală : Metoda cooperării asigură **utilizarea cu maximum de eficiență a întregului potențial al aparatului de securitate și de miliție ; în toate cazurile cînd se organizează** asemenea **acțiuni trebuie să existe un coordonator unic, iar responsabilitățile și sarcinile fiecărui participant să fie stabilite precis, periodic sau cînd este nevoie să se facă analiza stadiului de desfășurare a acțiunii și să se adopte măsurile în consecință.**

Rezultatele măsurilor întreprinse în cooperare nu depind numai de mărimea forțelor antrenate, ci mai ales de modul în care acestea sînt pregătite și folosite în momentele oportune ale situației operative.

FACTOR DE SUCCES ÎN ÎNDEPLINIREA MISIUNILOR

Locotenent-colonel V. NECULICIOIU

Cadrul organizatoric statuat de Decretul 130/1972 pune în evidență faptul că numai o colaborare neîntreruptă între organele de securitate și de miliție asigură îndeplinirea de către aceste organe a tuturor atribuțiilor legale ce le revin în domeniul apărării securității, a proprietății socialiste, a drepturilor și intereselor legale ale persoanei etc. De altfel, unificarea celor două ministere, așa cum rezultă și din expunerea de motive la legea pentru aprobarea Decretului 130/1972, a fost destinată să asigure înfăptuirea în mai bune condiții a politicii partidului și statului în domeniile lor de competență, să determine folosirea mai eficientă a cadrelor și a mijloacelor din dotare.

În acest spirit, colectivul de conducere al Inspectoratului județean Brașov al Ministerului de Interne a militat cu fermitate pentru dezvoltarea, în cadrul legal nou creat, a experienței pozitive căpătate pe parcursul ultimilor ani în ce privește cooperarea ; au fost căutate noi forme de cooperare, în funcție de situațiile operative concrete (atît la securitate, cît și la miliție).

La bilanțul activității desfășurate de inspectoratul nostru pe 1973 a fost relatat faptul că, atît cadrele de comandă, cît și lucrătorii, însușindu-și cerințele legii și ale ordinelor și aplicîndu-le în practică, consideră (și realizează în practică) **cooperarea dintre securitate și miliție, ca o componentă indisolubilă a stilului actual de muncă.**

Activitatea de cooperare, date fiind și particularitățile specifice județului Brașov, are un rol bine definit, în cadrul organizatoric, își găsește suportul necesar în planurile de căutare a informațiilor, în planurile concrete pe acțiuni, vizîndu-se totodată respectarea întocmai a competențelor funcționale, condițiile profilului, compartimentării și conspirativității, astfel încît această întrajutorare să răspundă integral spiritului legii.

Pentru a se realiza perfecționarea continuă a muncii informative, inspectoratul nostru a luat măsuri ferme pentru **orientarea și folosirea eficientă a întregului potențial informativ,** în vederea descoperirii persoanelor susceptibile de a comite infracțiuni, precum și a faptelor și fenomenelor care pot favoriza săvîrșirea de infracțiuni. A fost asigurat astfel un volum însemnat de informații cu privire la baza de lucru, la faptele, obiectivele, locurile și mediile ce fac obiectul supravegherii informative generale, ceea ce a determinat **creșterea simțitoare a eficienței muncii de prevenire,** deziderat major al întregii noastre activități.

Prin creșterea volumului, calității și profunzimii informațiilor, activitatea de cooperare dintre securitate și miliție s-a desfășurat pe un front mai larg, răspunzînd mai bine cerințelor. A crescut în mod vizibil **receptivitatea la semnalări de interes operativ reciproc,** pe toate planurile activității noastre, la nivelul tuturor profilurilor, atît în acțiuni concrete, pe cazuri, cît și în acțiuni complexe.

Astfel, compartimentele de securitate din inspectorat au remis spre finalizare organelor de miliție un număr însemnat de informații obținute despre autorii unor infracțiuni contra persoanei, contra avutului obștesc sau particular, infracțiuni de fals, infracțiuni care aduc atingere activi-

tății organizațiilor de stat, obștești sau altor activități reglementate de lege.

Pe linia serviciului I, de exemplu, s-au obținut informații că un grup de tineri intenționează să se pregătească pentru plecarea ilegală din țară. Adîncind verificările, s-a stabilit că doi dintre acești tineri se aflau sub influența unor turiști, că se angrenaseră în acțiuni de speculă cu obiecte de proveniență străină și că organizau furturi din avutul particular. Cazul a fost predat organelor de miliție, care au acționat cu promptitudine în documentarea cauzei și au luat măsurile legale. Rezolvarea operativă a acestui caz a avut un efect educativ pentru alți tineri care în parte cunoșteau preocupările ilicite ale urmăriților, realizîndu-se astfel o activitate de prevenire și ușurîndu-se totodată sarcinile de muncă atît ale organelor de securitate, cît și ale celor de miliție.

Într-un caz pe linie economică, soldat cu descoperirea unei însemnate delapidări, informațiile predate de organele de securitate celor de miliție au fost de un real folos. Este semnificativ faptul că **sprijinul cu informații obținute prin rețea și alte mijloace în acest caz (și în altele), a continuat pînă în faza de încheiere a cercetării penale.**

În cursul măsurilor de urmărire a unui element dușmănos s-au obținut la un moment dat date certe că o persoană apropiată obiectivului se îndeletnicește cu întreruperi de sarcini. Fără a se prejudicia în vreun fel acțiunea propriu-zisă de securitate, au fost informate organele de miliție cu aspectele ce le interesa și au fost sprijinite în continuare, pentru completa soluționare a cazului. Exploatarea operativă a făcut posibilă surprinderea în flagrant și documentarea intervenției anterioare a persoanei respective și în alte cazuri de avort.

Pe aceeași cale a cooperării securitate-miliție au fost finalizate un număr însemnat de informații în problema sectei „Martorii lui Iehova" și a adventiștilor reformiști. Cu sprijinul activ al organelor de miliție, în mai multe localități din județ au fost surprinse întîlniri de grup, aplicîndu-se măsuri de amendare și avertizare a celor în cauză.

Compartimentele miliției au contribuit prin mijloacele de care dispun la obținerea unor date și informații utile, atît cu privire la unele acțiuni de propagandă împotriva orînduirii de stat, cît și la semnalarea unor stări de lucruri negative din economie, care era necesar să fie elucidate din punctul de vedere al securității. Este tot mai intensă și participarea cu date și informații în problema supravegherii informative generale a străinilor ce vin în județ.

Cooperarea și schimbul util, operativ, de informații s-a concretizat cu rezultate din ce în ce mai bune și în acțiuni mai de amploare, ca în cazul „Furtuna", în cazuri de identificare a autorilor unor crime, pentru asigurarea pazei și securității întreprinderilor, în multiplele acțiuni pe linie de securitate și gardă, pe linia planurilor „Epilog", „Arta" și „Antidot", în prevenirea unor evenimente din marile obiective industriale, în obiectivele turistice, în cunoașterea și prevenirea unor intenții de rămînere ilegală în străinătate; în cunoașterea și prevenirea unor stări de lucruri negative din mediul rural ș.a.

Sînt frecvente situațiile de participare în comun, cu mijloacele de muncă specifice, la acțiuni de cercetare la fața locului a unor evenimente, avarii, incendii, în industrie, în obiectivele de transporturi ș.a. **Prin conjugarea forțelor de care dispunem, evenimentele respective sînt clarificate integral sub aspectul cauzalității și răspunderilor și soluționate în strictă conformitate cu legea.**

Analizele făcute în colectivul de conducere, cît și la nivelul unor compartimente pe tema cooperării au reflectat experiența dobîndită, s-au soldat cu concluzii mobilizatoare, între altele și cu privire la îmbunătățirea calității informațiilor și la operativitatea circulației lor.

Rolul hotărîtor în creșterea eficienței cooperării îl are șeful inspectoratului, care, cu ocazia instructajelor pe compartimente, a angrenat cu stăruință factorii și resorturile ce concură nemijlocit la dezvoltarea acestor activități, la schimbul operativ de informații.

Ca pîrghii de deosebită importanță în realizarea obiectivelor conlucrării au fost folosite activitățile de pregătire, **predarea unor teme specifice de către cadre din conducerea securității și miliției cu adecvarea conținutului acestora la cerințele situației operative din județ.**

În prezent, putem aprecia că în inspectoratul Brașov există o atmosferă de înțelegere în esență a prevederilor legii și ordinelor în privința cooperării dintre securitate și miliție. Măsurile ce se iau, pentru întărirea potențialului informativ al fiecărui organ, vor avea neîndoielnic efecte pozitive și pe planul cooperării. Vom reuși astfel să ne îndeplinim, la nivelul exigențelor, sarcinile complexe și de mare răspundere ce ne revin din hotărîrile de partid, din legi, din ordinele conducerii ministerului.

„Conținutul principal al dezinformării constă in activitatea ce se duce in scopul de a-i plasa dușmanului, pe diferite căi, materiale și date cu aspect veridic, dar in fond ascunzind și denaturind in mod subtil realitatea, astfel incit să-l facem să creadă că a reușit să-și realizeze scopurile și să-l determinăm să acționeze in sensul dorit de noi."

DEZINFORMAREA (I)

General-maior Mihai ILIE

În zilele noastre, problema identificării și depistării unor cetățeni străini veniți în misiuni de spionaj pe teritoriul țării noastre a devenit deosebit de complexă, astfel încît nu mai putem să ne gîndim la rezolvarea acestei sarcini operînd cu metodele folosite în trecut.

R. S. România a devenit o țară deschisă, orientată către participarea la schimburile economice, științifice, culturale și în alte domenii ce au loc pe plan mondial. Fără a fi încă în poziția Austriei care, la o populație de aproximativ 7 milioane de locuitori, găzduiește anual peste 11 milioane de turiști, țara noastră cunoaște totuși an de an o creștere considerabilă a numărului de cetățeni străini și români ce trec anual pentru un motiv sau altul granițele sale.

Nici un ofițer de securitate nu și-ar permite să gîndească măcar că, în condițiile actuale, acțiunea de descoperire a spionilor ar trebui să înceapă prin punerea în urmărire a tuturor străinilor ce ne vizitează țara. La această metodă de munc aplicabilă străinilor identificați sa suspectați pentru motive temeinic trebuie să se adauge metodele m derne ale muncii de contraspiona

În cadrul acestor metode capătă importanță deosebită apărarea locu rilor în care sînt concentrate secre de stat. Desigur, această cerință n e nouă, dar dezvoltarea actuală fac posibilă și necesară perfecționarea pe baze științifice.

Toate măsurile prevăzute de Lege apărării secretului de stat, de regi mul documentelor secrete, de acțiu nile privind verificarea persoanelo care vin în contact cu secrete de sta (numite în alte țări : „risc de secu ritate") sînt legate de munca de con traspionaj, de necesitatea de a pre veni scurgerea de secrete în afar cercului autorizat și a împiedica ac cesul spionilor la ele. Fără o bun funcționare a întregului complex d măsuri ce privesc apărarea secretu lui de stat, nu se poate recurge la acțiunile ce fac obiectul materialulu

„Marele avantaj al unei acțiuni reușite de dezinformare este acela că ne permite să menținem contactul cu dușmanul, să-i cunoaștem intenție și preocupările, să i le contracarăm și să păstrăm inițiativa de partea noastră..."

de față și anume acțiunile de dezinformare și jocurile operative. De cîte ori apare intenția de a iniția o acțiune de dezinformare, fie în cadrul, fie în afara unui joc operativ, pentru care intenționăm să folosim date dintr-un anumit sector sau instituție de stat, este necesar să verificăm, mai întîi, cît de solid este asigurată acolo păstrarea secretului. Dacă vom constata că dușmanul a avut sau are posibilitatea să verifice pe diferite căi datele pe care i le vom plasa cu privire la sectorul respectiv, vom renunța, firește, la varianta aleasă, deoarece există pericolul ca acțiunea construită de noi să se prăbușească și să ne desconspirăm.

Printre elementele concepției ofensive în munca de contraspionaj se numără și acțiunile menite să inducă în eroare dușmanul cu privire la secretele de stat, precum și cu privire la planurile și metodele de acțiune ale organelor noastre.

Aceste acțiuni sînt definite sub numele generic de acțiuni de dezinformare.

Conținutul principal al dezinformării constă în activitatea ce se duce în scopul de a-i plasa dușmanului, pe diferite căi, materiale și date cu aspect veridic, dar în fond ascunzînd și denaturînd în mod subtil realitatea, astfel încît să-l facem să creadă că a reușit să-și realizeze scopurile și să-l determinăm să acționeze în sensul dorit de noi.

Marele avantaj al unei acțiuni reușite de dezinformare este acela că ne permite să menținem contactul cu dușmanul, să-i cunoaștem intențiile și preocupările, să i le contracarăm și să păstrăm inițiativa de partea noastră. Din momentul în care noi sîntem cei care conducem acțiunea de dezinformare și păstrăm inițiativa ne este mult mai ușor să manevrăm împotriva adversarului.

Activitatea de dezinformare implică, în primul rînd, necesitatea elaborării („fabricării") materialului dezinformativ. Printre condițiile care trebuie respectate atunci cînd se elaborează un material de dezinformare, trebuie să figureze în mod obligatoriu și următoarele : materialul să aibă o aparență cît mai veridică ; să corespundă într-o anumită măsură așteptărilor dușmanului ; să confirme unele date deținute deja de dușman ; să nu iasă din cadrul normalului, respectiv să nu conțină elemente de senzație, care ar putea naște suspiciuni.

De aici apare necesitatea ca atunci cînd „fabricăm" materialul dezinformativ să realizăm un contact strîns cu instituțiile ce concentrează datele vizate de inamic, astfel încît datele pe care le conține să se plaseze în contextul și nu în afara preocupărilor și realităților existente în respectivele instituții. De asemenea, datele cu care se operează trebuie să fie întărite (și nu infirmate) de datele oficiale publicate de instituțiile în cauză, iar faptele menționate

„...un material de dezinformare trebuie, în mod obligatoriu, să aibă o aparență cît mai veridică ; să corespundă într-o anumită măsură așteptărilor dușmanului ; să confirme unele date deținute deja de dușman ; să nu iasă din cadrul normalului, respectiv să nu conțină elemente de senzație, care ar putea naște suspiciuni."

să se incadreze în activitatea generală a obiectivului vizat.

Gradul de credibilitate al informației fabricate sporește atunci cînd ea este plasată sub forma unui document. Există, se pare, o psihologie a spionului care se concretizează prin faptul că el poate să audă lucruri foarte interesante și totuși să le dea mai puțină atenție decît va da unui document, obținut de el pe „căi ilegale" și prevăzut cu ștampile și mențiunea „secret" sau „strict-secret", chiar dacă acest document conține în mod evident, uneori, lucruri extrem de comune la nivelul unor publicații de specialitate, al unor materiale didactice etc. Cînd organele de informații obțin un asemenea document, indiferent de conținutul lui, chiar dacă e mai slab decît o informație verbală, documentul are pentru ele un grad de credibilitate mai mare.

În general, materialul dezinformativ este elaborat de către serviciul specializat. Ar fi greșit să ne imaginăm însă că serviciul respectiv dispune și poate să furnizeze, la simpla cerere, material dezinformativ gata întocmit, valabil pentru toate împrejurările și pentru toate necesitățile. Nu poate exista un asemenea material dezinformativ „bun pentru toate împrejurările", ci fiecare document dezinformativ se întocmește în funcție de chestionarul pe care inamicul îl dă agentului și de interesele operative concrete care pot impune, la un moment dat, atragerea dușmanului într-un domeniu sau altul ori pe un alt teren, unde avem condiții mai bune spre a realiza interesele noastre legate de el. Căile și metodele fabricării materialului dezinformativ sînt diverse, iar cînd abordăm aceste probleme trebuie să ținem seama de faptul că trăim într-o epocă de explozie informațională ; în zilele noastre se editează un număr imens de documente cu circulație internă — dar în fond nesecrete —, materiale cu caracter didactic, pentru instruirea cadrelor la locul de muncă ; se editează, de asemenea, un număr mare de publicații de specialitate și rapoarte de cercetare științifică care nu sînt secrete, dar datorită numărului extrem de mare și diversității lor scapă pur și simplu atenției și care pot fi folosite. Pentru a elabora materialul dezinformativ pot fi utilizate, de asemenea, cu succes materialele publicate de organele de presă din provincie, după cum este neapărat necesar și posibil să folosim acele materiale furnizate deja anterior altor servicii de spionaj, care colaborează cu cel vizat de noi, eventual în cadrul N.A.T.O., sau despre care știm că au fost obținute chiar de serviciul în cauză, prin alte surse. Pe plan militar pot fi folosite, de exemplu, datele despre România din buletinul Institutului de studii strategice din Londra, cu condiția să le prelucrăm puțin și să le dăm „culoarea locală", specifică împrejurărilor date și personalității informatorului folosit.

„...Există o psihologie a spionului care se concretizează prin faptul că el poate să audă lucruri foarte interesante și totuși să le dea mai puțină atenție decît va da unui document, obținut de el pe «căi ilegale» și prevăzut cu ștampile și mențiunea «secret» sau «strict-secret», chiar dacă acest document conține în mod evident, uneori, lucruri extrem de comune..."

Pentru a nu da niciodată greș, pentru a putea elabora materiale dezinformative care să reziste verificărilor, este deosebit de important ca acele date care au fost folosite odată pentru întocmirea unor materiale plasate unor servicii de informații ca și cele despre care știm precis că au ajuns la dușman, să fie centralizate într-un anumit loc. Absența unei asemenea centralizări poate aduce daune foarte mari, deoarece nu va exista niciodată certitudinea că nu ne contrazicem. Este de altfel și motivul pentru care **munca de dezinformare trebuie să aibă un caracter strict centralizat.** Teoretic, fiecare lucrător operativ inteligent cu o anumită experiență și cu pasiune pentru muncă poate să elaboreze un material de dezinformare. Însă dacă fiecare lucrător de securitate care dirijează informatori și inițiază jocuri operative va fabrica personal asemenea materiale, există pericolul să ajungem la niște rezultate exact contrarii celor urmărite ; la un moment dat, în centralele spionajului inamic vor apare informații contradictorii în legătură cu aceeași problemă și atunci jocul sau jocurile noastre operative se vor prăbuși inevitabil. Mai trebuie avut în vedere și faptul că **organele de securitate nu-și pot lua singure răspunderea difuzării către serviciile de spionaj străine a unor materiale, fie chiar dezinformative, privind activitatea unor instituții centrale românești.** Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1479 din 1969 ne obligă ca, înainte de a plasa asemenea materiale dușmanului, acestea să fie prezentate șefului instituției centrale de resort, care să avizeze asupra oportunității de a difuza datele cuprinse în ele. Este încă un motiv ca materialul dezinformativ să fie elaborat într-un singur loc și anume la organul (adică serviciul specializat) care are (prin aceeași H.C.M. nr. 1479/1969) competența de a elabora și prezenta aceste materiale spre avizare Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Comerțului Exterior, Șefului Marelui Stat Major și altor conducători de instituții centrale.

După ce s-a luat cunoștință de chestionarul serviciului de spionaj străin, după ce acest chestionar a fost studiat stabilindu-se răspunsurile la problemele ridicate și după ce s-a obținut aprobarea de plasare a materialelor, se trece la redactarea finală a datelor dezinformative. În acest stadiu al elaborării trebuie luate în considerație toate aspectele operative ale problemei, respectiv scopurile pe care le urmărim în

„Nu poate exista un material dezinformativ «bun pentru toate imprejurările», ci fiecare document dezinformativ se intocmește in funcție de chestionarul pe care inamicul il dă agentului și de interesele operative concrete care pot impune, la un moment dat, atragerea dușmanului intr-un domeniu sau altul ori pe un alt teren, unde avem condiții mai bune spre a realiza interesele noastre legate de el."

acțiunea de dezinformare. In acest stadiu este absolut necesară prezența, participarea activă a ofițerului operativ la elaborarea materialului.

Materialul dezinformativ astfel intocmit trebuie „telefonat" dușmanului, utilizindu-se diferite căi, in funcție de situația operativă concretă și de obiectivele urmărite de noi.

Ca principale căi de transmitere a materialului dezinformativ către dușman pot fi :

a) Difuzarea verbală a materialului prin organizarea comiterii unor „indiscreții" de către unii colaboratori sau persoane oficiale ce vin in contact cu dușmanul sau cu „antenele" sale.

Există și in această acțiune, care poate să pară simplă — la prima vedere — o anume tehnică ce impune să fie dozate atent „indiscrețiile", anumite proporții care trebuie păstrate in transmiterea materialului dezinformativ de către surse. Au fost cazuri in care atunci cind trebuia difuzat un material cu caracter dezinformativ sau de influență s-a comis greșeala ca ofițerul să meargă cu el la informator, să dea acestuia să-l invețe pe de rost, ca pe o poezie și să se ducă să-l spună așa cum l-a reținut. Se trecea apoi la instruirea unei alte surse, care in loc să fie inarmată doar cu o anumită parte a materialului, prin care să intărească sau să confirme relatările primei surse, debita și ea intregul material tot ca pe o poezie. Este evident că, in asemenea cazuri, un om cit de cit inteligent iși va da seama că se află in fața unei acțiuni de „intoxicare". De aici necesitatea dozării juste, pe surse, a materialului dezinformativ. In general, nu este indicat ca o singură sursă să fie dirijată să spună „toată lecția". Mai indicat este să se aleagă o sursă pivot, care să transmită esențialul in linii mari, iar pe urmă 2—3 surse, care să scoată in evidență numai anumite aspecte și fapte care să intărească materialul relatat de sursa pivot. Atunci cind acțiunea are loc in străinătate, este ideal ca asemenea confirmări suplimentare să vină din țări diferite.

b) Organizarea unor „defecțiuni" și incălcări de reguli care să creeze posibilitatea ca materialul dezinformativ să ajungă in mina dușmanului.

Din păcate, asemenea defecțiuni se produc de multe ori fără să fie nevoie de influența noastră. Cei ce se preocupă de lichidarea diverselor căi de scurgere a secretelor de stat știu cit de multe convorbiri telefonice au loc intre organele centrale și cele subordonate acestora din afara granițelor țării. Dacă cineva ar sta să adune și să analizeze conținutul acestor convorbiri s-ar ingrozi probabil de cite lucruri se pot afla pe această cale. La fel se intimplă și cu transmiterile prin poștă.

Trebuie să fim in măsură să organizăm chiar noi, atunci cind este necesar, asemenea situații, care se petrec, cum am spus, de multe ori in afara voinței noastre, spre a difuza pe această cale materialul dezinformativ. Condiția principală este să nu se forțeze nota, să nu se exagereze. Spre exemplu : să nu se transmită in clar o telegramă care in mod obișnuit trebuie cifrată ori să se trimită un document oficial al unui minister pe o cale despre care se știe că nici din greșeală nu poate fi folosită de către departamentul in cauză. Este de preferat ca materialul dezinformativ difuzat prin poștă să aibă caracterul unei corespondențe particulare : o scrisoare către un prieten, o convorbire telefonică intre vechi colegi etc. Asemenea materiale dezinformative sint mult mai ușor de elaborat și sint mai verosimile, mai credibile.

c) Folosirea presei interne, in care se pot publica unele materiale care să atragă atenția spionajului străin. Această cale este utilă in special pentru a confirma materialul dezinformativ difuzat in perioada respectivă.

Organele noastre au folosit acest procedeu mai ales pe linie militară, pentru confirmarea unor materiale dezinformative plasate unor servicii de spionaj.

„...este deosebit de important ca acele date care au fost folosite odată pentru intocmirea unor materiale plasate unor servicii de informații ca și cele despre care știm precis că au ajuns la dușman, să fie centralizate intr-un anumit loc. Absența unei asemenea centralizări poate aduce daune foarte mari, deoarece nu va exista niciodată certitudinea că nu ne contrazicem."

d) Trasarea unor sarcini și instrucțiuni special pregătite unor agenți despre care se știe că sint sub controlul dușmanului.

Această cale de transmitere a materialului dezinformativ se referă mai ales la apărarea metodelor noastre de muncă. Atunci cind vrem să apărăm o acțiune importantă a noastră, să realizăm o acțiune concertată impotriva unei rezidențe a dușmanului, putem să avem in vedere — printre altele — elaborarea de instrucțiuni cu caracter dezinformativ pentru unii „agenți", despre care știm că sint de fapt ai dușmanului. Materialul se intocmește de o asemenea manieră incit dușmanul să poată trage concluzia că atenția noastră este indreptată intr-o direcție, care este de fapt alta decit cea pe care o urmărim cu adevărat.

e) Infiltrarea unui agent in centrala dușmanului și aprovizionarea acestuia, pe baza unor legende plauzibile, cu date dezinformative, atit pentru dezinformarea dușmanului cit și pentru consolidarea poziției agentului.

Pentru a face mai bine inteleasă această cale vom opera cu exemplul lui Heinz Paul John-Felfe, agent al

„...organele de securitate nu-și pot lua singure răspunderea difuzării către serviciile de spionaj străine a unor materiale, fie chiar dezinformative, privind activitatea unor instituții centrale românești. ...Înainte de a plasa asemenea materiale dușmanului, acestea trebuie să fie prezentate șefului instituției centrale de resort, care să avizeze asupra oportunității de a le difuza...“

organelor de securitate sovietice, infiltrat în centrala Serviciului de spionaj vest-german. Infiltrarea a fost atît de bine reușită încît, în ultimii ani dinaintea arestării sale, Felfe conducea în centrala B.N.D. secția de contraspionaj ce se ocupa chiar de Uniunea Sovietică, respectiv el era cel chemat să identifice și să lichideze agentura celor ce îl recrutaseră și îl dirijau ! Felfe a fost infiltrat, exploatîndu-se faptul că la începutul anilor '50 foștii S.S.-iști și gestapoviști, care aveau experiența muncii informative, erau căutați de către serviciul lui Gehlen. Inteligent și bine pus la punct pe plan profesional, Felfe a urcat treptele ierarhiei B.N.D. mai ales prin furnizarea unor materiale dezinformative, abil elaborate, care aduceau, aparent, daune concrete Serviciului de informații sovietic. Unul din lucrurile importante ce trebuie reținut este acela al regularității cu care sovieticii l-au aprovizionat pe Felfe cu date false. Ținînd cont de faptul că el devenise șeful biroului de contraspionaj pentru U.R.S.S., lui Felfe i s-a dat efectiv posibilitatea de a „identifica“ chiar unii agenți ai K.G.B.-ului, adică i s-au furnizat date despre oamenii pe care sovieticii îi folosiseră efectiv pentru culegerea de informații. Dar aceștia erau oameni despre care sovieticii aflaseră că mai dădeau informații la încă două-trei servicii de spionaj. În epoca respectivă, Berlinul de vest era plin de tot felul de agenți de profesie, denumiți „băieți de 100 de mărci“, care dădeau informații ici și colo. I s-au mai dat lui Felfe date despre un individ ce furnizase și el unele informații sovieticilor, dar care săvîrșise crime împotriva populației din U.R.S.S. în timpul războiului. Cum valoarea informațiilor, prin care acest individ încerca să-și răscumpere vina, nu era prea mare, sovieticilor nu le-a venit prea greu să-l sacrifice.

Dar „piesa de rezistență“ cu care organele sovietice îl înzestraseră pe Felfe, era planul detaliat al sediului organelor sovietice de informații de la Karlshorst, de lîngă Berlin. Acest plan era așa de bine desenat, cu atît de multe detalii, încît constituia mîndria lui Gehlen.

Fabulațiile construite pentru a sprijini cu material dezinformativ cazul Felfe sînt extraordinar de întinse în timp și spațiu, făcîndu-le foarte greu de verificat.

Cum rezultatele activității lui Felfe în cadrul B.N.D. erau din cele mai concrete, el a fost de mai multe ori evidențiat, felicitat și a primit chiar o distincție : „Placa de argint“, care avea gravată pe ea inscripția „Pentru bune și loiale servicii“.

Organele sovietice au mers atît de departe încît au furnizat lui Felfe

„...căi de transmitere a materialului dezinformativ către dușman pot fi : difuzarea verbală a materialului prin organizarea comiterii unor «indiscreții» de către unii colaboratori sau persoane oficiale... ; organizarea unor «defecțiuni» și încălcări de reguli ; trasarea unor sarcini și instrucțiuni special pregătite unor agenți despre care se știe că sînt sub controlul dușmanului ; infiltrarea unui agent în centrala dușmanului și aprovizionarea acestuia, pe baza unor legende plauzibile, cu date dezinformative... ; interceptarea canalelor de legătură ale serviciilor de spionaj inamice și folosirea lor pentru dezinformare.“

chiar anumite documente reale redactate în cadrul administrației de stat a R.D.G. Se pare însă că tocmai această dorință de a face lucrurile cît mai perfect a fost una din cauzele care au dus la căderea lui Felfe.

Este adevărat că jocul a durat circa 12 ani, iar pagubele pe care le-a adus Felfe serviciului lui Gehlen au fost considerabile. Cînd s-a descoperit jocul dublu al lui Felfe și s-a evaluat ce materiale a furnizat el sovieticilor, B.N.D.-ul a fost literalmente anihilat ca serviciu de spionaj. Însăși căderea lui Felfe și publicitatea provocată de procesul ce a urmat au fost nefaste pentru B.N.D.

Infiltrarea lui Felfe este un exemplu de joc operativ reușit.

f) O altă cale care a fost folosită intens în timpul războiului, nu numai de englezi și de nemți, dar și de celelalte servicii de spionaj, este aceea a interceptării canalelor de legătură ale serviciilor de spionaj inamice și folosirii lor pentru dezinformare. În acest capitol se includ îndeosebi faimoasele jocuri radio, cu care englezii se laudă atît de mult.

Organele de securitate ale țării noastre au și ele experiența unui asemenea caz : este vorba de grupul Gheorghiu—Cristescu, despre care s-a anunțat în presă că s-ar fi predat, chipurile, în anul 1955 ; în realitate, acest grup a fost arestat în 1953 și în intervalul celor doi ani s-a dus, cu ajutorul spionilor capturați, un joc radio cu centrala N.A.T.O. din Paris.

Dacă primele trei căi, adică comiterea unor „indiscreții“, unele încălcări ale regulilor de securitate, presa internă, se folosesc cu predilecție atunci cînd dorim să aducem pur și simplu la cunoștința dușmanului unele date și versiuni, cu scopul de a-l influența în luarea unor hotărîri fără a avea în vedere continuarea acțiunii de dezinformare, următoarele căi reprezintă premisele clasice ale jocului operativ. Este vorba despre : transmiterea unor date și instrucțiuni unor agenți despre care știm că sînt sub controlul dușmanului ; infiltrarea unor agenți la dușman și interceptarea canalelor sale de legătură.

Dar despre acestea, în numărul viitor al publicației noastre.

De ce se întîrzie avizarea deplasărilor în străinătate în interes de serviciu?

În ansamblul dezvoltării relațiilor României cu celelalte state, la realizarea în concret a acțiunilor de colaborare și cooperare între organe și organizații ale țării noastre cu organe și organizații corespondente din alte țări, precum și cu organisme internaționale, un rol deosebit de important revine, pe de o parte, ministerelor și celorlalte organe de stat și obștești, care trimit delegați în străinătate în interes de serviciu, iar pe de altă parte, organelor Ministerului de Interne, care concură la rezolvarea cererilor de aprobare a vizelor în acest sens.

Cadrul legal care reglementează sfera acestor relații, dat în esență de prevederile Decretului 156/1970 și H.C.M. 424/1970, stabilește în sarcina organelor Ministerului de Interne o serie de obligații care se cer a fi respectate, de aplicarea lor depinzînd buna desfășurare a acțiunilor de colaborare pe plan extern.

Astfel, art. 18 din Decretul 156/1970 stabilește *obligația ca cererile de eliberare a pașapoartelor și acordarea vizelor pentru deplasări în interes de serviciu să fie rezolvate în cel mult 30 de zile de la data depunerii lor.*

Trebuie avut în vedere că nerespectarea de către organele care concură la eliberarea pașapoartelor și acordarea vizelor pentru deplasările în interes de serviciu, a termenului de 30 de zile poate să aducă prejudicii însemnate economiei naționale, dezvoltării științei și culturii și chiar să provoace deteriorarea relațiilor economice ale țării noastre cu unele state.

Metodologia de lucru nr. 0060/1972 a organelor de securitate și de miliție, privind aplicarea prevederilor legale cu privire la regimul pașapoartelor, stabilește sarcini și termene precise pentru Direcția de pașapoarte, precum și pentru direcțiile operative centrale și inspectoratele județene, care asigură supravegherea informativă a obiectivelor din care fac parte salariații propuși a călători în străinătate în interes de serviciu. În această privință, art. 30 din sus-amintita metodologie stabilește termene obligatorii pentru fiecare organ care efectuează verificări asupra persoanelor propuse de ministere și celelalte instituții centrale de stat în vederea acordării vizei române.

De respectarea cu strictețe a acestor termene depinde acordarea în timp util a vizei române de ieșire din țară-înapoiere și, în consecință, realizarea unor importante acțiuni ale statului nostru, cum ar fi : participarea la unele ședințe ale C.A.E.R., la comisii mixte de cooperare tehnico-economică și științifică, la încheierea și derularea unor contracte economice, la societăți mixte, participarea la congrese sau conferințe de înalt nivel științific, prezentarea pentru ocuparea unor posturi de experți în diverse organe sau organisme internaționale, pentru efectuarea unor specializări, doctoranturi, care sînt legate de termene fixe de prezentare a candidaților, acordarea de asistență tehnică etc.

În marea lor majoritate, organele centrale și locale ale Ministerului de Interne, chemate să conlucreze în acordarea vizelor de ieșire din țară în interes de serviciu, înțeleg necesitatea efectuării unor verificări complexe și acordarea în termenul stabilit a avizelor, comunicînd la timp date temeinic documentate și motivate.

Cu toate acestea, mai apar încă și o serie de greutăți care se datoresc, în principal, neînțelegerii de către anumiți ofițeri, din cadrul unor unități centrale și teritoriale, a necesității de a se încadra în termenul legal de rezolvare a cererilor de acordare a vizelor. Netținînd seama de data cînd trebuie să aibă loc plecarea din țară a respectivului delegat și de însemnătatea acțiunii la care ia parte, ei pierd din vedere repercusiunile grave ce pot apare în urma ratării acțiunii ori din întîrzierea realizării ei.

Iată cîteva exemple : la data de 17 iulie 1973 s-a solicitat unei direcții centrale aviz pentru deplasarea în toate țările, pe timp de 6 luni, pentru tratative economice, a lui M. P., economist la „Mașinexportimport". Rezultatul verificărilor întreprinse și avizul au fost transmise de către ofițerul care s-a ocupat cu rezolvarea cazului abia la data de 6 decembrie 1973, adică după 141 de zile ! Alt ofițer din cadrul aceleiași direcții a transmis avizul în legătură cu deplasarea în toate țările pe timp de 6 luni, pentru tratative economice, a cetățeanului P. O., econo-

mist la I.C.E. „Mecanoexportimport“ după 171 de zile de la data solicitării avizului ! De la o altă direcție centrală a fost solicitat la 4 septembrie 1973 avizul pentru deplasarea în R.A.Egipt a cetățeanului N.V., primindu-se răspuns la 4 ianuarie 1974, deci după 120 zile, iar pentru G.D., care fusese propus să se deplaseze în toate țările, pe o perioadă de 6 luni, pentru tratative comerciale, avizul solicitat la 8 august 1973 a fost primit după 160 de zile, la 12 ianuarie 1974 !

Cu mare întîrziere au fost avizați de către ofițerii însărcinați cu rezolvarea cazurilor și unii sportivi, membri ai clubului „Steaua“, care urmau să se deplaseze în străinătate pentru participarea la unele competiții sportive. Așa de pildă, deplasările în Turcia ale sportivilor I.A. și T.I. au fost avizate după 208 zile ; sportivul B.I., ce urma să plece în Grecia și Iran, a fost avizat după 224 și respectiv 244 de zile.

De la Inspectoratul de securitate al municipiului București, de unde se solicitase la 5 noiembrie 1973 avizul pentru deplasarea în R. F. Germania a lui M.V.E., pentru executarea unor lucrări de construcții, s-a comunicat rezultatul verificărilor după 70 de zile, la data de 15 ianuarie 1974. Răspunsul preciza că M.V.E. „este cunoscut ca un element stăpînit de viciul beției, motiv pentru care, în anul 1973, soția lui a divorțat, este bolnav de sindrom astenic, pentru care a fost internat în spital“ dar nu se pronunța clar asupra plecării celui în cauză. Exista o mențiune doar : „de acord“, aparținînd șefului serviciului, fără a se preciza cu ce anume este de acord.

Exemple similare pot fi date și de la unele unități teritoriale. Astfel, de la Inspectoratul județean Vîlcea al Ministerului de Interne s-a solicitat la 7 noiembrie 1973 avizul pentru cetățeanul B.V., propus de Ministerul Industriei Chimice să se deplaseze în toate țările, pe o perioadă de 6 luni, pentru contractări și documentare. Ofițerul însărcinat cu verificarea cazului ne-a comunicat rezultatul verificărilor și avizul după 63 zile, la 10 ianuarie 1974. Pentru V.M., propus să se deplaseze în R. F. Germania, pentru asistență tehnică, pe o perioadă de 2 ani, s-a cerut avizul la 28 septembrie 1973, iar un ofițer de la același inspectorat a trimis răspuns abia pe 17 ianuarie 1974 ! (după 111 zile).

Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne, de la care la 8 august 1973 s-au solicitat verificări și aviz pentru deplasarea în R.S.F. Iugoslavia, pentru asistență tehnică pe un an de zile, referitor la numitul T.I., a comunicat cele solicitate după 67 de zile. Același organ a comunicat la 13 noiembrie 1973 răspunsul solicitat pentru deplasarea în toate țările la tratative comerciale a lui D.C. — adică după 105 zile ! Pentru un grup de 18 persoane, printre care S.V., care urma să se deplaseze pe o perioadă de un an în toate țările, pentru asistență tehnică, s-a solicitat avizul la 30 iulie 1973. Răspunsul s-a primit după 77 de zile,

iar pentru un alt grup de opt persoane, printre care L.P., s-a primit răspunsul după 79 zile.

De la Inspectoratul județean Dolj al Ministerului de Interne, de la care s-au solicitat, la 5 septembrie 1973, verificări pentru deplasarea în R. F. Germania, pe o perioadă de un an, a lui B.D., s-a primit răspuns după 59 de zile.

Un ofițer de la Inspectoratul județean Ilfov al Ministerului de Interne a comunicat avizul pentru deplasarea în toate țările, ca șofer la I.T.I.A., pentru cetățeanul S.T., după 80 de zile (verificările au fost cerute în 9 august 1973, iar avizul a fost primit la 29 octombrie 1973).

Rezolvarea cu întîrziere a verificărilor de către unii ofițeri din cadrul unităților centrale și teritoriale s-a soldat prin *soluționarea, peste termenul legal, a unor cereri ale ministerelor și organelor centrale* care au propus deplasarea în străinătate, *în interes de serviciu, a unor salariați*. Numai intervenția serviciului de specialitate, uneori de ultim moment, a făcut ca în unele situații acțiunile pentru care cei în cauză urmau să se deplaseze în străinătate să nu se rateze.

În activitatea de viitor, în afara operativității rezolvării propunerilor de deplasare în străinătate a unor salariați în interes de serviciu, credem că este necesar să se acorde o mai mare atenție *cunoașterii multilaterale a persoanelor care sînt pretabile a se deplasa în străinătate pentru stabilirea din timp a unor trăsături negative de caracter* mai ales dacă se are în vedere faptul că unele slăbiciuni sînt studiate (și uneori exploatate) de serviciile de spionaj cu mult timp înaintea racolării sau contactării în scop de recrutare.

În concluzie, facem apel la toți ofițerii care concură la verificarea și avizarea persoanelor ce călătoresc în străinătate în interes de serviciu, pentru a lua măsuri ferme de eliminare a unor practici de tărăgănare, astfel ca rezultatul verificărilor să fie comunicat în termenul legal.

Cele două mari evenimente din acest an — a XXX-a aniversare a eliberării patriei noastre și cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. —, precum și recentele hotărîri ale Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prin care se atrage atenția să fie respectate acordurile încheiate, ca și prevederile acordurilor și înțelegerilor încheiate în ultimul timp cu unele țări, presupun și realizarea în cele mai bune condiții a acțiunilor ce se desfășoară pe plan extern, menite să contribuie la dezvoltarea economiei patriei. În acest context, reținem din nou atenția, cu riscul de a ne repeta, că întîrzieri, ca cele menționate — de zeci de zile peste termenul legal — înseamnă, practic, îngreunarea sarcinilor ministerelor și marilor unități economice, un mare neajuns care, în final, se poate concretiza oricind în pagube materiale și de altă natură pentru statul nostru.

Colonel Gheorghe BECHERU

REPERE ALE INSTRUIRII PROFESIONALE PRIN FILM

Ca mijloc de instruire profesională a ofițerilor de securitate, filmul de specialitate, documentar-didactic, reprezintă o formă expresivă și eficientă de influențare, cu o foarte largă audiență în rîndul cadrelor. Prin aria sa tematică, axată pe problemele de strictă actualitate ale muncii profesionale, filmul de specialitate, de obicei de scurtmetraj, dispune de posibilități foarte largi de investigare a activității, evenimentelor și psihologiei oamenilor, pe care îi reprezintă în ipostaze reale și în conjunctura unor acțiuni verosimile. Datorită accesibilității și amplei deschideri spre problemele concrete ale muncii și prin posibilitățile tehnice foarte largi de care dispune (de îmbinare a secvențelor, a cadrajelor și prim-planurilor etc.), filmul didactic de specialitate se impune tot mai mult ca un mijloc modern și activ de instruire a ofițerilor de securitate, de perfecționare a activității acestora.

Prin grija conducerii ministerului și a sectoarelor care coordonează activitatea de pregătire profesională a cadrelor și de propagandă în rîndul populației, în ultimii ani s-au realizat la Studioul cinematografic de filme documentare și de actualități „Alexandru Sahia", un ciclu de scurtmetraje pe teme de un interes mai larg, din activitatea lucrătorilor Ministerului de Interne (destinate nu numai cadrelor, ci și familiilor acestora, precum și altor categorii de persoane). Realizate la un bun nivel de profesionalitate cinematografică și avînd mai mult un caracter educativ — pe linia prevenirii unor infracțiuni — scurtmetrajele respective au fost difuzate și proiectate în toate unitățile din țară. Reamintim dintre acestea filmele : **„Ședința s-a amînat a doua oară"** — avînd ca temă apărarea secretului de stat, **„Necazurile sfintei fecioare"** — vizînd combaterea manifestărilor de lăudăroșenie în relațiile cu străinii, **„Necunoscuții"** — privind dispariția unor documente secrete, ca urmare a lipsei de vigilență și neglijenței manifestate de funcționarii care le aveau în grijă etc.

Pe linia muncii de securitate, primele pelicule pe 16 mm s-au realizat prin montajul și post-sincronizarea unor secvențe filmate de ofițerii din C.T.O.T., în acțiuni concrete sau la reconstituiri, ca de exemplu : **„Acțiunea : Barul Unic"** (filaj), **„Deturnarea a fost prevenită"** (reconstituire) etc.

Ulterior, colaborarea Studioului cinematografic cu diverse compartimente ale ministerului a avut ca rezultat cîteva scurtmetraje didactice, care au fost bine primite de către cadre. Șase dintre acestea au fost axate pe problematica specifică muncii de securitate și cu toate că sub raportul realizării lor cinematografice filmele respective nu s-au ridicat la nivelul tuturor exigențelor (avem în vedere claritatea imaginii, calitatea interpretării, ritmicitatea acțiunii), fiecare rămîne valoros ca film-document, pentru că fixează pe peliculă evenimente autentice, care s-au petrecut cu ani în urmă... Spre exemplu : filmul **„Prețul conștiinței"** prezintă momentul demascării publice a unor funcționari din domeniul comerțului exterior, care s-au lăsat corupți, primind diferite cadouri de la reprezentanții unor firme capitaliste, în scopul avantajării acestora, la contractări, în dauna statului nostru ; filmul **„Indignare și hotărîre"** demască activitatea de propagandă împotriva orînduirii socialiste, desfășurată de un fost funcționar dintr-un minister, iar filmul **„Ionel Jora"** este evocarea cinematografică a unui erou al organelor de securitate.

Începînd cu anul 1972, cînd Studioul cinematografic se constituie ca unitate de-sine-stătătoare, începe să fie dotat cu aparatură modernă și trece la realizarea primelor pelicule pe 35 mm, alb-negru și color, se poate vorbi de o etapă nouă în activitatea acestuia.

Bilanțul la această dată al ultimilor doi ani — mai cu seamă în ce privește tematica de securitate — este însă destul de modest. În perioada 1972-1973 s-au realizat pe peliculă normală (35 mm) doar trei filme destinate cadrelor de securitate și care, din păcate, din punct de vedere

cinematografic nu sînt de o factură ridicată. Astfel, filmul **„Capcana"**, un scurtmetraj pe o temă de spionaj, e construit schematic și neconvingător (e vorba, pe scurt, de un spion care dă tîrcoale unei unități militare neconspirate, recurgînd la tot felul de manevre naive spre a o fotografia, și care, pînă la urmă, este capturat datorită vigilenței cadrelor și cu concursul populației) ; filmul **„Stop-neglijenței"**, alt scurtmetraj, vizînd păstrarea documentelor secrete, este mai bine realizat decît „Capcana", dar ca și acesta insuficient de convingător ; în sfîrșit, **„Gazela continuă vînătoarea"**, o încercare de lungmetraj (9 acte), pe o temă de spionaj ; cu calitățile dar și cu scăderile sale, acest film — destinat exclusiv pentru uz intern — constituie dovada că Serviciul cinematografic al Ministerului de Interne dispune de bune posibilități, mai ales tehnice, pentru a realiza filme calitativ superioare celor de pînă acum, cu condiția, credem noi, de a se menține în limitele rezonabile ale abordării unor subiecte concise (2-4 acte), care să vizeze în mod special pregătirea cadrelor, evitîndu-se abordarea unor subiecte complicate, care depășesc posibilitățile sale reale, materiale, tehnice și artistice.

★

În perioada de documentare pentru articolul de față am asistat la Serviciul cinematografic la proiecția „de lucru" a unei pelicule abia sosită de la developare. Ceea ce am văzut pe ecran, în cele aproape 20 de minute de proiecție, era un material brut, reprezentînd, în final, mai puțin de cinci minute din filmul care, în intenția autorilor, ar urma să arate „pe viu" metode și procedee eficace folosite de miliție pentru neutralizarea infractorilor agresivi... Ar fi fost desigur interesant de văzut o secvență dintr-un film cu tematică din munca de securitate, dar la data cînd am făcut documentarea nu se găsea în faza de lucru (și nici în pregătire) nici un scenariu cu o asemenea tematică. În mod practic, la începutul lunii decembrie, Serviciul cinematografic finalizase (pînă în faza „copie standard") un singur film din planul pe 1973 („Gazela continuă vînătoarea"), celelalte pelicule aflîndu-se în diferite stadii de producție, urmînd să fie definitivate în prima parte a acestui an. Nu putem de aceea să nu consemnăm faptul, deloc îmbucurător, că la capătul celor trei ani de activitate ai serviciului nostru cinematografic, filmul cu tematică de securitate continuă să staționeze tot prin zona începuturilor, fiind încă departe de a satisface nevoile reale, concrete și actuale ale pregătirii cadrelor.

Facem aceste constatări pornind de la premisa că toți ofițerii de securitate, ca beneficiari direcți ai unor filme didactice pe teme ale muncii profesionale, sînt firesc interesați în ridicarea acestei forme moderne de pregătire la înălțimea cerințelor care se pun în fața aparatului în actuala etapă.

★

Prima și cea mai de seamă condiție în realizarea unui bun film de specialitate este să existe un scenariu corespunzător. Se înțelege că asemenea scenarii, care să se axeze pe problemele concrete și actuale ale activității de securitate, nu pot fi scrise decît de cei care lucrează nemijlocit în munca operativă sau de către oamenii care cunosc foarte bine această muncă. Considerînd, în perspectiva timpului, că mulți dintre cititorii publicației noastre pot fi socotiți posibili autori de scenarii de film pe teme specifice de securitate (sectoarele operative ale muncii rămînînd sursa principală de furnizare a unor subiecte vii, interesante), ne permitem să dăm, pentru cei mai puțin inițiați, cîteva indicații de ordin mai general în legătură cu realizarea unui scenariu de film.

Așadar, cum se scrie un scenariu pentru un film didactic cu subiect specific de securitate ? Care este tehnica elaborării lui ? Sînt întrebări care ne-au fost adresate nu o dată de către diferiți ofițeri de securitate. „Subiecte sînt — zicea cîte unul — dar pur și simplu n-am habar cum se scrie un scenariu de film. Dați-mi un «model» și vă scriu scenariul !"

Sigur că operația de transcriere a unui scenariu oarecare sau măcar a unui fragment n-ar fi prea complicată. Problema se pune însă pe care să-l oferi ca model, pentru că nici un scenariu literar nu seamănă cu altul. Ca în orice domeniu al creației (și scrierea unui scenariu de film, fie și didactic, este, indiscutabil, un act de creație), aici nu se poate opera cu șabloane. Fiecare autor, care vrea să scrie un scenariu, are modalitatea sa proprie de prezentare a subiectului pe care și-l alege. Nici un autor nu se orientează după modele, ci fiecare o pornește de la propria sa concepție, avînd, bineînțeles, în vedere ceea ce toată lumea cunoaște în legătură cu specificul filmului și posibilitățile de transpunere pe ecran a unor subiecte. (De altfel, pe autorul scenariului literar nu trebuie să-l intereseze prea mult detaliile de tehnică strict cinematografică, întrucît pe baza scenariului său literar se va elabora un alt scenariu, cel regizoral, după care se fac filmările și care va conține și aceste detalii.)

Mult mai mult decît forma contează însă **conținutul de idei al scenariului** și în acest sens trebuie făcută precizarea că nu poate fi autor de scenariu decît acela care **are ceva de comunicat.** Scenaristul (ofițer de securitate) își fixează mai întîi problematica pe care vrea s-o abordeze în film și ideile principale pe care vrea să le demonstreze, își alege apoi exemplul real, cazul (sau cazurile) de la care va porni în demonstrarea ideilor sale, după care

trece la scrierea scenariului. Se înțelege că succesiunea acestor operații este prezentată aici numai ca demonstrație, întrucît, în fapt, totul se produce în judecata autorului simultan. Altfel spus, autorul scenariului trebuie să „vadă" în imaginația sa filmul încă înainte de a fi scris scenariul.

Un scenariu de film, ca orice creație literară, nu se poate face fără obiect și scop, din simpla înșiruire a unor întîmplări nude, oricît ar fi ele de autentice. Autenticul pe ecran nu corespunde întru totul cu autenticul din viață. Nici atunci cînd se tratează un subiect privind o acțiune reală — prin ea însăși dinamică și interesantă — nu poate fi respectat întru totul adevărul, întrucît scenaristul va trebui ca, în funcție de scopurile didactice pe care le urmărește în film, să „îngroașe" unele detalii, să diminueze sau să treacă cu vederea peste altele. Aceasta nu înseamnă nicidecum denaturarea realității, cum ar fi poate tentați unii să creadă, ci înseamnă pur și simplu **abordarea subiectului cu mijloace cinematografice potrivit unui anume scop.** Același subiect poate fi tratat din mai multe puncte de vedere, corespunzător cu ceea ce autorul scenariului își propune să realizeze. De exemplu, într-o acțiune privind să zicem dispariția unor documente secrete — într-un fel se va pune problema dacă filmul respectiv este destinat întregului aparat, în scopul educării cadrelor în spiritul vigilenței, și în alt fel dacă filmul e destinat exclusiv ofițerilor de securitate care au responsabilități precise în domeniul respectiv, în scopul perfecționării metodelor muncii lor.

Din alt punct de vedere, autorul unui scenariu literar va avea în vedere că în film acțiunea trebuie să se desfășoare **dinamic**, că **faptele (și nu cuvintele) sînt cele care trebuie să vorbească,** și de aici necesitatea ca dialogul (acolo unde se folosește) să fie foarte concis.

★

Cele spuse pînă aici despre filmul didactic de specialitate cu tematică de securitate s-au vrut o pledoarie pentru acest mijloc modern eficient de pregătire a cadrelor și pentru ridicarea calității lui pînă la nivelul exigențelor pe care le incumbă intreaga activitate de pregătire și perfecționare a cadrelor de securitate. În acest scop îi invităm pe cititorii noștri la o dezbatere mai amplă, prin intermediul publicației noastre, asupra problematicii filmului de specialitate cu tematică de securitate. Totodată, rîndurile de față se vor un îndemn pentru folosirea fondului de filme existent în arhiva de filme a Serviciului cinematografic în activitățile de pregătire profesională a ofițerilor.

Locotenent-colonel Ion VLAICU

PE URMELE UNOR CIUDATE DISPARIȚII

General-maior
Viorel TĂURESCU

Unde poate fi Erika Winder?

Pe la sfîrșitul lunii septembrie a anului 1972, în orașul Deta, situat la aproximativ 35 kilometri de Timișoara, se întîmplase un fenomen ciudat. Din unele materiale informative rezulta că o tînără, Erika Winder, a dispărut de la domiciliul ei. La prima vedere întîmplarea nu părea extraordinară. Mai dispăruseră și în alte ocazii asemenea domnișoare, care, spre stupefacția părinților, fuseseră găsite, după una-două săptămîni, pe litoral sau în vreo cabană din munți, în compania cîte unui Don Juan contemporan. De data aceasta intriga însă faptul că nu exista nici o reclamație a părinților sau a rudelor cu privire la dispariția Erikăi Winder.

Mai era o întrebare: Nu cumva începuse să acționeze și în județul nostru vreun criminal odios? Din acest motiv era necesară o elucidare cît mai rapidă a cazului. Și astfel, în scurt timp, s-a stabilit că Erika Winder, în vîrstă de 19 ani, terminase liceul și susținuse examenul de admitere la Facultatea de electrotehnică. Nu reușise și se angajase la Centrul de calcul din Timișoara, ca ajutor programator. În urmă cu o săptămînă, ceruse un concediu fără plată, motivînd că intenționează să-și viziteze o mătușă bolnavă, care domicilia în Sibiu. De la acea dată Erika nu mai fusese văzută nici la Centrul de calcul și nici prin Deta. Prietenele ei știau, de asemenea, că Erika plecase la mătușa ei.

Un telefon a lămurit lucrurile:

Erika Winder nu ajunsese la Sibiu, iar mătuşa nici n-o aşteptase, pentru simplul motiv că nu conveniseră în prealabil să-i facă această vizită.

Imediat au fost luate măsuri de verificare în cadrul Centrului de calcul, pentru a se vedea dacă nu dispăruseră mai ales unele calcule ce se efectuaseră acolo în ultima vreme, cu privire la noua Uzină petro-chimică.

S-au lărgit totodată investigaţiile, stabilindu-se că mama Erikăi decedase în urmă cu aproape cinci ani, iar tatăl ei, profesor de limbă germană la liceul din localitate, nu se mai recăsătorise. În Deta nu aveau rude apropiate. Prietenii, care nu-l mai văzuseră pe profesor în ultimul timp, ştiau că e plecat la un curs de reciclare, la Braşov. S-a telefonat la Inspectoratul judeţean şcolar din Timişoara şi la cel din Braşov, de unde s-a aflat că în acea perioadă nu se organizaseră nici un fel de cursuri pentru profesorii de limbă germană.

Imobilul din strada Eminescu nr. 4, unde locuiseră profesorul Winder şi Erika, mai avea cîţiva locatari. Nici unul n-a putut furniza însă date concludente, relaţiile lor cu familia Winder fiind foarte limitate. Tot ce am reuşit să aflăm a fost că de vreo şase luni, de cînd îşi angajase fiica la Centrul de calcul, aceasta locuia în gazdă la Timişoara la o rudă mai îndepărtată, inginer, care lucra la acelaşi institut cu fata şi pe care l-ar chema... Mamoth, Lamoth sau aşa ceva.

În apartamentul familiei Winder totul era în ordine, de parcă persoanele ce-l ocupau plecaseră doar pînă în oraş. După două ore de scotocit, nu apăruse nimic care să conducă la vreo concluzie.

La şcoală, profesorul nu comunicase nimic. Atîta doar că îl rugase pe un coleg să-l motiveze, în cazul că va lipsi mai multe zile, deoarece are unele probleme de rezolvat la minister. Se ştia că profesorul Winder urmărea să se transfere de la Deta la Timişoara, aşa că nu se neliniştiseră de lipsa lui.

S-au ordonat imediat verificări la domiciliul Erikăi din Timişoara. Cu acest prilej s-a stabilit că tînăra locuia la inginerul Lamoth, din strada Măceşilor nr. 11, dar nu erau acasă — nici inginerul, nici Erika. Vecinii relatară că pe inginer nu-l mai văzuseră de vreo trei zile şi acum îşi dădură seama că, încă înaintea lui, dispăruse de-acasă şi soţia sa, Helga...

Apăreau, aşadar, elemente noi. Întrebarea era acum: unde sînt cele patru persoane?

Aspecte interesante, dar... nici o pistă

Organele de contrainformaţii frontieră, alertate imediat, au comunicat că în perioada de cînd dispăruseră din oraş cele două familii, nu fuseseră semnalate treceri frauduloase peste frontieră. Trei dintre cei patru nu figurau în evidenţele dispeceratului şi nu erau semnalaţi cu intenţii de rămînere în străinătate. Profesorul Winder însă era...

Din studierea urgentă a fondului operativ a rezultat că între anii 1941 şi 1944, profesorul se înrolase voluntar în trupele germane şi făcuse parte din batalionul S.S. - „Vulturul negru". După terminarea războiului, prin 1946-1947, se întorsese în ţară, unde trăiau părinţii săi şi un frate — care ulterior murise de cancer. În perioada 1953-1955, Winder fusese urmărit prin dosar de verificare, dar nu se stabiliseră aspecte deosebite, din care cauză acţiunea a fost închisă.

Aceste date nu explicau totuşi unde ar putea fi cei patru. Au fost audiate numeroase persoane din anturajul lor, dar nici una nu a dat lămuriri care să permită o concluzie certă sau măcar găsirea unui fir.

Pentru lămurirea cazului, s-a constituit o grupă operativă, iar planul de acţiune a fost completat cu noi sarcini, vizîndu-se, în primul rînd, modalităţile probabile de trecere a frontierei de către cei patru infractori şi descoperirea eventualului lor complice.

Punctele de frontieră de pe raza judeţului şi ale judeţelor limitrofe au fost alertate. S-a ordonat ca, în afară de un control sever al paşapoartelor, să se facă cu atenţie sporită verificarea autovehiculelor, în special a microbuzelor, autobuzelor şi chiar a autoturismelor; s-au extins investigaţiile, s-au luat măsuri largi de natură informativă. Între timp, la Centrul de calcul, în secţia unde lucrase Erika Winder, se descoperise lipsa unor benzi magnetice...

La un moment dat, în atenţia grupei operative, care se ocupa de caz, a intrat un anume Frantz Schefer, funcţionar la Fabrica de furnir din Deta, văr cu profesorul Winder. Schefer era în spital, bolnav de hepatită. Se afla însă în faza de convalescenţă, aşa că, cu aprobarea şefului clinicii de boli contagioase, o discuţie cu el a devenit posibilă. Fost colaborator al organelor de contrainformaţii frontieră, scos din reţea din cauză că se îmbolnăvise grav, Schefer a înţeles imediat situaţia şi ne-a relatat, fără a părea prea mirat, că încă demult Winder îi spusese că va face tot posibilul să plece din ţară. A încercat mai întîi să obţină paşaport, dar a fost respins. Atunci a început să se gîndească la fugă.

— Avea în vedere pe cineva? l-am întrebat.

— Aflase că există un cetăţean vest-german, care se ocupă de scoateri din ţară în schimbul unor sume de bani.

— Cine-i omul acela?

— Nu mi-a mai vorbit niciodată de el. Discuţia a fost purtată de altfel demult şi bănuiam că a renunţat. Atunci eu nu prea l-am luat în serios. Acum însă îmi dau seama că m-am pripit. Individul ăla e din R. F. Germania şi, după cît mi-aduc aminte că mi-a zis Winder, nu lucrează singur. Se pare că se întîlneşte cu un complice undeva la un camping...

Informaţiile lui Schefer erau deosebit de preţioase. S-a desfăşurat, în continuare, o activitate informativă şi de investigaţii intensă, au fost triaţi şi verificaţi circa 200 de cetăţeni străini, în special vest-germani. Pînă la urmă, prin eliminare, s-a ajuns la unul dintre ei, care părea cel mai suspect, un anume Fuks. E drept că nimeni nu-l văzuse pe Fuks împreună cu profesorul Winder ori cu Lamoth, dar apăreau în legătură cu el cîteva aspecte interesante. S-a constatat, de exemplu, că datele ultimelor două ieşiri din ţară ale lui Fuks se suprapuneau cu datele cînd dispăruseră alte două persoane din

Timişoara. Să fi fost o simplă coincidență?

Informatorul „Faruk" îi relatase la ultima intilnire unui ofițer de-al nostru că il cunoaște pe Fuks de mai multe luni. Discutaseră diferite probleme, printre care despre o eventuală scoatere din țară „la verde". După ce golise mai multe pahare cu coniac, Fuks îi confirmase că este „specializat" în asemenea treburi și că în curind va intreprinde chiar o acțiune pentru care va fi foarte bine răsplătit de o persoană sus-pusă din R.F.G. „Faruk" avusese impresia că neamțul se laudă, pentru că vorbea prea mult și unele afirmații ale sale erau greu de crezut. În plus, suma ce pretindea că o va primi era enormă. De vreo două-trei ori el fusese și în vizită la domiciliul lui „Faruk", dar stătuse puțin timp. Ultima dată, era la începutul lui septembrie, îl sunase însă la ora șase dimineața. Spunea că e foarte obosit, intrucit în seara precedentă fusese la o femeie, de la care a trebuit să sară pe geam. Nervos și agitat, se plimba prin cameră și gesticula. După ce băuse două păhărele cu coniac, se mai liniștise, dar din ce în ce mai des se oprea la geam și din spatele perdelei incerca să observe ceva. Apoi, brusc, se decise să plece.

„Faruk" presupunea că Fuks văzuse pe cineva în stradă și din această cauză luase această hotărire, dar nu știa ce a văzut. Intrigat, „Faruk" se luase totuși după Fuks și la colțul străzii îl zărise intilnindu-se cu soția inginerului Lamoth.

Lucrurile deveneau din ce în ce mai clare (sau cel puțin așa păreau la prima vedere). Dar era Fuks intr-adevăr persoana care ne interesa? Nu se știa apoi unde sint cele patru persoane dispărute. Mai erau ele în țară?

Oricum, cind s-a ajuns în faza aceasta a cercetărilor, Fuks se afla în străinătate, probabil în R. F. Germania, și o singură mișcare greșită îl putea determina să nu mai revină în România.

Se știa cu certitudine că Fuks venea destul de des în România, intotdeauna cu un V.W.-1300 albastru, în care era imposibil de ascuns o persoană, în așa fel incit să nu fie găsită la controlul vamal. De asemenea, se mai știa că întotdeauna Fuks venea singur, dar de fiecare dată prin alt punct de frontieră. Toate aceste aspecte intăreau afirmația potrivit căreia Fuks lucra cu un complice. Dar cine era acesta? Cu ce mașină venea el și prin ce punct de trecere?

Afaceri „rentabile" și promisiuni de mariaj

Atenția cea mai mare trebuia îndreptată asupra mașinilor ce intrau în aceeași zi cu Fuks, printr-unul din punctele de frontieră și care se îndreptau spre campingurile din zonă. Era singurul fir. Ulterior a mai apărut unul foarte important. Prin rețeaua informativă s-a stabilit că Fuks era în relații foarte bune cu o tinără drăguță, brunetă, de vreo 20 de ani, fără ocupație, care se numea Lucreția. Fuks părea foarte inamorat de această femeie. Discret, s-a organizat deci audierea ei într-o cameră a hotelului „Continental".

De la început, Lucreția și-a manifestat intenția de a spune „tot, tot, dacă mă asigurați, că nu mi se va intimpla nimic". A precizat că ea nu are nici un amestec, doar că, în citeva rinduri, Fuks i-a spus „niște chestii din treburile pe care le-nvîrte". Fuks o ceruse în căsătorie și-i promisese că, dacă nu se va aproba plecarea în R. F. Germania cu forme legale, o va trece frontiera ilegal.

— În România, face niște afaceri „rentabile", ne-a explicat Lucreția. Aduce mărfuri pe care le vinde prin intermediul unor prieteni. Și cind pleacă, scoate clandestin din țară diferite persoane de la care zicea că primește pină la 20 000 de mărci. Spunea că nu va putea fi prins, pentru că lucrează „de la distanță", cu ajutorul altora.

— Cum?

— Foarte simplu. Fuks are două automobile. Cu unul vine el, iar cu celălalt, un microbuz, vine un alt șofer, angajat, de regulă, în Iugoslavia. Șoferul trebuie doar să conducă microbuzul din Vîrșeț la Timișoara și înapoi. Primește pentru asta 500 de mărci. Nu știe ce transportă, nu-l interesează. În Timișoara, Fuks îi ia microbuzul pentru o zi, după care i-l restituie, iar șoferul pleacă cu el spre Iugoslavia.

— Și Fuks cind iese din țară?

— Înaintea șoferului ăla. Îl așteaptă la circa cinci kilometri de punctul de frontieră, în Iugoslavia. Schimbă din nou mașinile, sîrbul încasează banii și gata.

— Și mai departe?

— Păi, scoate persoana din ascunzătoare și o duce undeva în Belgrad, la o gazdă. Stă acolo o zi, două, pină lucrurile se liniștesc, apoi plătește două călăuze care-l scot prin Triest ori Austria. În ultimul timp, era supărat că sîrbul nu mai vroia să vină în România. Probabil mirosise ceva. Spunea că va fi nevoit să apeleze la un neamț, un cunoscut, în care are încredere. Nu mi-a spus însă despre el cine e și cum îl cheamă... Ba da. Stați puțin! A zis un nume, dar nu-mi amintesc... Prenumele era însă românesc...

Lucreția era dispusă să ne ajute și în continuare. Nu avea sentimente deosebite față de Fuks și nu era legată de el din punct de vedere material. În orice caz au fost luate toate măsurile de ordin informativ, inclusiv asupra Lucreției, pentru ca Fuks să fie primit cum se cuvine. S-a stabilit itinerariul probabil a lui Fuks și au fost utilizate mijloace speciale în toate locurile unde acesta putea poposi.

Iată însă că se intimplă un lucru aproape incredibil, care ar fi putut duce la ratarea intregii acțiuni. Ofițerii de la punctul de frontieră Naidăș nu au înțeles ordinul primit și cind Fuks s-a prezentat la punctul de frontieră nu i-au permis intrarea în țară. Era o „boacănă" atît de neașteptată, incit la prima vedere părea că Fuks n-are să mai pună piciorul în România și întreaga acțiune e ratată.

Unde neprevăzutul intervine de două ori

Analizind totuși mai atent, am ajuns la concluzia că greșeala fusese prea grosolană, pentru a speria un individ de tipul lui Fuks. În primul rind, era un om avid după bani. Asta rezultase și din cadourile deri-

zorii pe care i le făcuse Lucreției. Or, intrările și ieșirile din România îi aduseseră cîștiguri însemnate. Apoi Fuks ar fi putut judeca astfel: „Nu mi s-a permis intrarea în România prin punctul Naidăș, pentru că sînt bănuit că fac contrabandă. Bun, înseamnă că nu știu altceva. Voi intra prin alt punct, unde nu sînt suspectat. La urma urmei, asupra mea nu au fost găsite nici un fel de mărfuri de contrabandă și... nici nu se vor găsi".

Lăsînd de-o parte această infatuare, care i-a fost de altfel fatală lui Fuks, mai exista un motiv pentru care el a intrat totuși în țara noastră.

Exact în ziua în care lui Fuks i se refuzase intrarea în România, un microbuz străin (D 124-15H) intra în țară printr-un alt punct de frontieră. Întrucît nu era exclus să fie chiar cel utilizat de Fuks, a fost pus în filaj. Din rapoartele filorilor, se părea că, într-adevăr, microbuzul respectiv este cel care ne interesa. Șoferul, Ștefan Hummel, originar din München, după ce a intrat în țară, s-a îndreptat spre campingul din Livezile. Aici, după două ore de așteptare, a devenit brusc neliniștit: se uita cînd la ceas, cînd pe șosea, de parcă ar fi așteptat pe cineva. După patru ore de așteptare, șoferul s-a urcat în microbuz și, cu viteză mare, a pornit spre Deta. Drumul era alunecos și în cea mai mare parte acoperit cu mîzgă, din care cauză filajul de-abia se putea ține de el. La un moment dat, microbuzul a semnalizat că depășește un „Bucegi", în timp ce din față se apropia în viteză o basculantă încărcată. Cînd și-a dat seama că nu va putea depăși „Bucegiul" și coliziunea cu basculanta e inevitabilă, Ștefan Hummel a pus brusc frîna. Microbuzul s-a întors spre stînga și a barat drumul basculantei care l-a lovit în plin și l-a răsturnat.

Neamțul a fost internat imediat într-o clinică din Timișoara, iar microbuzul transportat la miliția din Deta, unde s-a început controlul amănunțit. Într-adevăr, era microbuzul căutat. În partea din spate avea un perete dublu, în care erau ascunse mărfuri de contrabandă (fișuri, cămăși, pulovere, helănci etc.). În acest loc putea sta foarte bine un om.

Cînd pierdusem orice speranță de a mai pune mîna pe adevăratul vinovat, Fuks intra în țară, de data aceasta prin punctul de frontieră Stamora-Moravița. Părea agitat și foarte grăbit. După controlul obișnuit, a fost lăsat să plece. De la Stamora el s-a dus în goană la campingul din Livezile, unde l-a întrebat pe responsabil dacă nu l-a văzut, cu cîteva zile în urmă, pe un cunoscut al său, Ștefan, ce călătorea cu un microbuz. Responsabilul îi răspunse că își aduce aminte de el, dar a auzit că ar fi fost accidentat. Fără îndoială că miliția locală i-ar putea da amănunte.

Fuks s-a dus direct la Lucreția acasă, căreia i-a expus un plan. În primul rînd, dorea să reintre cumva în posesia mărfurilor. Nu-i convenea să piardă o sumă importantă de bani. Apoi voia ca Lucreția să ia legătura cu Ștefan, la spital, și să-i comunice acestuia că: „dacă va fi interogat de poliție, să nu recunoască nimic. Nu se cunosc și nici nu s-au văzut vreodată. Nu știe cum au ajuns acele obiecte în microbuz. Cine știe ale cui sînt și cine le-a uitat acolo. În orice caz, el nu a intenționat să facă contrabandă. Despre rest vor discuta mai tîrziu".

Lucreția ne-a relatat absolut totul. A fost apoi îndemnată să meargă la spital, unde i s-a spus că Ștefan Hummel este într-o stare încă gravă și nu poate vorbi. Fuks se instalase la hotelul „Continental", unde totul era pregătit. Se plimba în cameră ca un urs într-o cușcă. Lucreția îi povesti ce i se spusese la spital, din care cauză trebuia să mai aștepte cîteva zile. I-a cerut apoi să-i scrie măcar un bilet pe care Ștefan să-l citească.

Și Fuks a scris...

Și nunta a fost amînată

— Domnule anchetator, doar v-am spus că nu cunosc nici o persoană cu numele de Ștefan Hummel sau cum îi zice și n-am avut nici un fel de legături cu el, spunea Fuks a doua zi. Vă rog să mă credeți...

— Repetați mereu același lucru. Acum, că este accidentat, nu mai vreți să-l cunoașteți. Să știți că el vă cunoaște... Ne-a spus tot. Dacă vreți, puteți asculta banda de magnetofon.

— Cum?! Doar nu poate vorbi!... exclamă iritat Fuks și apoi își mușcă limba, dîndu-și seama de eroarea comisă.

După un sfert de oră, a început să recunoască. La început, că îl cunoaște pe Ștefan, apoi că este proprietarul microbuzului și al obiectelor din el. În sfîrșit, a mărturisit intenția scoaterii din țară a celor patru persoane și locul unde acestea îl așteptau. Se aflau toate patru într-un apartament din strada 7 Aprilie, nr. 15. Ulterior am aflat că proprietarul apartamentului nu avea nici un amestec în toată această poveste. Era doar prieten cu Erika Winder și, fiind plecat într-un turneu prin mai multe orașe, îi lăsase acesteia cheia...

Profesorul Winder declară în cele din urmă că lucrase pentru un oarecare Helmuth, ce se dădea drept reprezentant al firmei vest-germane „W.H. Industrie", din München. Tînărul o cunoscuse pe Erika la mare, în urmă cu doi ani și se împrietenise cu ea. Ba chiar intenționa să o ceară în căsătorie, fixaseră și locul unde urma să se oficieze căsătoria, invitații, cum să fie rochia de mireasă și voalul... Mai era un singur amănunt: Helmuth trebuia să-și consolideze poziția în fabrică. Și de aceea... Patronul aflase că România construiește o uzină petro-chimică. Știa că o mare parte din utilaj va fi produs în țară, dar mai aflase că se duceau tratative cu o uzină franceză pe care voia s-o concureze. Pentru aceasta avea nevoie de unele date...

Așa se angajase viitoarea mireasă la Centrul de calcul, cu ajutorul inginerului Lamoth, care era la curent cu toate detaliile... După sustragerea benzilor din memoria calculatorului, celor patru li s-a făcut teamă și au hotărît să fugă din țară. În așteptarea „specialistului" Fuks, care urma să-i ducă la rudele mirelui, ei se ascunseseră în apartamentul din strada 7 Aprilie.

Un spion... ca la carte

La intilnirea din 9 noiembrie 1973, colaboratorul „Alexandru“ ne informa că Dan Aurel, „un prieten al său, care a lucrat ca marinar“, i-a solicitat să-i procure unele planuri ale Combinatului de îngrășăminte azotoase și ale Fabricii de ulei Slobozia, in schimbul sumei de 10 000 lei.

Colaboratorul îi răspunsese că e greu să-i facă rost de planul Combinatului de îngrășăminte, însă i-a promis să se intereseze la un prieten al său, tehnician la Fabrica de ulei Slobozia, dacă acela nu i-ar putea face planurile respectivei fabrici.

Dan Aurel i-a propus atunci colaboratorului să-i facă cunoștință cu acel tehnician, pentru a-i explica detaliat ce anume îl interesează și a-l dota, eventual, cu un aparat foto minuscul.

Întrebîndu-l pe Dan Aurel ce vrea să facă cu planurile, acesta a răspuns că-i trebuie unui străin, pe care l-a cunoscut la Constanța și cu care se va intilni in curind. L-a mai asigurat pe colaborator că, in caz că s-ar intimpla ceva, îi poate „aranja“ plecarea in R. F. Germania.

În urma primirii acestei informații, s-a trecut la verificarea ei și în primul rînd la identificarea și cunoașterea acestui Dan Aurel.

Am stabilit astfel că este vorba de un tînăr în virstă de 19 ani, în prezent fără ocupație, domiciliat în orașul Slobozia. Pînă în septembrie 1973, lucrase timp de aproape un an ca marinar în portul Brăila, împreună cu un anume Malocos Sotir. Din evidențele organelor de securitate a mai rezultat că Dan Aurel fusese avertizat în anul 1970, pentru intenții de evaziune. Cu o asemenea scurtă biografie, dar nu lipsită de interes, ne-am gîndit că era posibil, în definitiv, ca tînărul să fi intrat în legătură cu vreun cetățean străin, pe care să-l intereseze într-adevăr astfel de documente.

Pentru rezolvarea cu operativitate a acestui caz, a fost ales un ofițer tînăr, care cunoștea bine fabrica de ulei, dar nu era cunoscut în orașul Slobozia. Acestui ofițer i s-a eliberat o legitimație de la fabrică, după care colaboratorul „Alexandru“ l-a prezentat lui Dan Aurel ca fiind „tehnicianul despre care îi vorbise“.

Cu ocazia primei întîlniri, efectuată la Terasa Parc (un loc mai retras), Dan Aurel s-a mulțumit doar să efectueze o verificare a ofițerului, punîndu-i o serie de întrebări referitoare la fabrica de ulei și la colegi, interesîndu-se de preocupările sale etc. La a doua întîlnire i-a cerut direct planurile fabricii. De data aceasta, „tehnicianul“ a pretins să știe ce se va face cu acele planuri și a dorit să-l vadă pe cetățeanul străin. Dan Aurel a fost de acord să-l pună în legătură și a schițat pe o bucată de hîrtie „cam ce anume l-ar interesa din planul clădirii fabricii de ulei“ (coală care a fost reținută de ofițer). De comun acord s-a fixat o a treia întîlnire, la care urma să fie adus și cetățeanul străin.

Dan Aurel a fost pus în filaj. Trecîndu-se la identificarea și verificarea persoanelor care au fost stabilite pe timpul supravegherii, s-a constatat că legăturile sale erau în marea majoritate tineri fără ocupație, cu o pregătire culturală redusă, care-și petreceau tot timpul pe străzi, în baruri și restaurante. Nu a reieșit nici o relație cu vreo persoană care să prezinte interes pentru organele noastre, pînă la întîlnirea a treia, la care Dan Aurel nu s-a prezentat.

În același timp, „tehnicianul“ nostru fusese frapat de fantezia cu care Dan Aurel dădea amănunte despre timpul cît fusese el marinar... în Constanța (? !), ocazie cu care „a cunoscut un cetățean vest-german, care vrea să facă o fabrică de ulei în Cipru și căruia i-ar trebui planurile fabricii de la Slobozia“.

Investigațiile efectuate în legătură cu Dan Aurel au condus și ele la ideea că acesta dispune de un anturaj banal, dar că este un element dornic de aventură, exaltat.

Am întocmit, așadar, o sesizare, în care inginerul-șef al uzinei arăta cum „l-a surprins“ pe tehnicianul Iordache Nicolae (vărul ofițerului) desenînd schița uzinei. Pe baza acestei sesizări și a „audierii tehnicianului“, Dan Aurel a fost adus la sediul unității și i s-a pus în față schița pe care acesta o întocmise la Terasa Parc.

Fiind întrebat cum a ajuns să se intereseze de astfel de documente, a declarat că în ultima perioadă nu mai avea bani — fiind fără serviciu, iar părinții renunțînd să-l mai finanțeze — așa că s-a gîndit că ar putea obține ceva bani de la cineva care muncește.

În mod concret, fiind prieten cu colaboratorul „Alexandru“ și știind că acesta lucrează, i-a propus să-i procure documentele, pentru a avea ulterior o bază pe care să-i ceară „împrumut“ diverse sume de bani.

„Spionul“ era, așadar, un potențial șantajist, din lipsă de ocupație.

— Cum ți-a venit ideea asta ?

— Din cartea „Mafia și mafioții“. Am citit-o !

Au fost invitați părinții la noi și în prezența lor s-a discutat cu Dan Aurel, căruia i s-a atras atenția că dacă va mai săvîrși astfel de fapte, se vor lua măsuri împotriva sa. Și Dan Aurel a fost dat în grija părinților și a organelor de miliție.

A doua zi dimineața, colaboratorul „Alexandru“ s-a prezentat, desigur supărat, la Dan Aurel acasă și i-a reproșat că fusese adus la organele de securitate și „cercetat“ în urma declarațiilor făcute de urmărit.

Dan Aurel i-a povestit toată întîmplarea, sincer. Iar „Alexandru“ i-a cerut cu împrumut la plecare „Mafia și mafioții“...

Locotenent-major Mihai DUMITRU
Locotenent-major Cristian POPESCU

„D — 030"

Întîlnirea de la miezul nopţii

De mai multă vreme informatorul „Cristian" se afla în atenţia lui „David", reprezentant permanent al unui oficiu comercial străin la Bucureşti, cunoscut ca fiind cadru al serviciului de informaţii din ţara sa. Prin discuţii abile, străinul „reuşise" să obţină de la „Cristian" unele informaţii politice şi economice. Niciodată însă „David" nu l-a abordat direct pe informator.

La începutul lunii mai 1973, „Cristian" a solicitat o întîlnire urgentă cu ofiţerul şi i-a înmînat o notă cu următorul conţinut :

„Aseară, joi 3 mai a.c., ora 23,30, sursa a fost chemată la telefon de «David», care i-a cerut să se întîlnească în mod discret. Sursa a fost de acord şi l-a rugat să fixeze el locul şi ora pentru a doua zi. «David», pe un ton nervos, i-a spus că vrea să se vadă chiar în seara aceea. Sursa a motivat că este tîrziu şi că are musafiri, dar «David» a insistat, spunînd că este o problemă foarte urgentă. În cele din urmă sursa a acceptat, iar «David» i-a spus că o aşteaptă cu maşina peste zece minute, pe o străduţă laterală din apropiere. Sursa nu a mai ajuns la locul stabilit, deoarece, pe parcurs, «David» a oprit maşina lîngă bordură şi deschizînd portiera a invitat-o pe sursă, printr-un gest, să intre. Imediat ce sursa s-a urcat în maşină, «David» a demarat puternic, făcînd un gest semnificativ cu degetul la buze. După ce a ocolit pe mai multe străduţe întortocheate, privind insistent în oglinda retrovizoare, s-a îndreptat cu viteză maximă către periferia oraşului. Sursa era aşa de surprinsă, zăpăcită de toate acestea, de starea de surescitare a lui «David», încît nu poate descrie exact traseul parcurs. Era ora 0,30 cînd «David» a oprit maşina pe un drum de ţară, în apropiere de Pipera. În timp ce stingea luminile, i-a făcut din nou sursei un semn să nu vorbească, au coborît în tăcere şi după ce s-au depărtat de maşină vreo 15 m, primul care a spart tăcerea a fost «David». Sursa era atît de uluită, încît vorbele i se opreau în gît.

— D-le, a început «David», te cunosc de atîta vreme şi atît de bine. Cred că nu greşesc în hotărîrea mea de a discuta deschis.

— Şi eu cred la fel.

— Am nevoie de nişte informaţii foarte precise şi foarte urgente, adică pînă astăzi la ora 12. Ştiu că poţi să mă ajuţi. Acolo unde se găsesc informaţiile de care am nevoie lucrează foşti colegi ai dumitale. Te plătesc şi plătesc şi pe alţii dacă este nevoie. Dar vreau un răspuns sigur. Acum!

Sursa nu i-a dat totuşi un răspuns clar, motivînd că nu ştie despre ce este vorba şi, în plus, timpul este foarte scurt. «David» i-a spus atunci că este vorba despre un contract ce se tratează la întreprinderea română de comerţ exterior «Farul», pentru importul unor instalaţii necesare industriei chimice, în valoare de peste 20 milioane dolari, tratative la care participă şi firma «Blanc» din ţara al cărei cetăţean este.

A adăugat apoi că «Blanc» este o firmă de stat, că în afacerile ei este interesat însuşi guvernul ţării sale şi că el «a primit dispoziţie» să obţină informaţii. (Nu a menţionat de la cine a primit această dispoziţie.)

După aceea, sursa a fost adusă cu maşina în oraş. Era ora 1,30. La despărţire, «David» a stabilit să se reîntîlnească astăzi, la ora 11, la restaurantul «Bordei».“

Pînă la întîlnirea lui „Cristian" cu „David" mai rămăseseră trei ore, timp în care trebuia să ne edificăm asupra problemei şi să-l pregătim în mod corespunzător pe „Cristian".

Din primele verificări făcute la întreprinderea „Farul", a rezultat că obiectivul aflat în tratative, era deosebit de important pentru statul nostru. Instalaţia trebuia să producă încă în actualul cincinal, iar încheierea contractului se afla în întîrziere. Pe de altă parte, datorită fluctuaţiei dolarului şi a altor monede occidentale, amînarea perfectării contractului era pe zi ce trecea în defavoarea noastră.

Firmele străine ofertante erau şi ele deosebit de interesate în obţinerea comenzii, ştiind că acest contract este numai o primă etapă, în următorii ani urmînd să se importe instalaţii similare, de valori mult mai mari. Fiecare îşi dădea seama că, obţinînd acest contract, deschide o poartă pentru cele viitoare. Ataşaţii comerciali şi chiar unii ambasadori făceau demersuri la Ministerul Comerţului Exterior şi la ministerul beneficiar, în favoarea firmelor din statele lor.

„D — 030"

Întîlnirea de la miezul nopţii

De mai multă vreme informatorul „Cristian" se afla în atenţia lui „David", reprezentant permanent al unui oficiu comercial străin la Bucureşti, cunoscut ca fiind cadru al serviciului de informaţii din ţara sa. Prin discuţii abile, străinul „reuşise" să obţină de la „Cristian" unele informaţii politice şi economice. Niciodată însă „David" nu l-a abordat direct pe informator.

La începutul lunii mai 1973, „Cristian" a solicitat o întîlnire urgentă cu ofiţerul şi i-a înmînat o notă cu următorul conţinut :

„Aseară, joi 3 mai a.c., ora 23,30, sursa a fost chemată la telefon de «David», care i-a cerut să se întîlnească în mod discret. Sursa a fost de acord şi l-a rugat să fixeze el locul şi ora pentru a doua zi. «David», pe un ton nervos, i-a spus că vrea să se vadă chiar în seara aceea. Sursa a motivat că este tîrziu şi că are musafiri, dar «David» a insistat, spunînd că este o problemă foarte urgentă. În cele din urmă sursa a acceptat, iar «David» i-a spus că o aşteaptă cu maşina peste zece minute, pe o străduţă laterală din apropiere. Sursa nu a mai ajuns la locul stabilit, deoarece, pe parcurs, «David» a oprit maşina lîngă bordură şi deschizînd portiera a invitat-o pe sursă, printr-un gest, să intre. Imediat ce sursa s-a urcat în maşină, «David» a demarat puternic, făcînd un gest semnificativ cu degetul la buze. După ce a ocolit pe mai multe străduţe întortocheate, privind insistent în oglinda retrovizoare, s-a îndreptat cu viteză maximă către periferia oraşului. Sursa era aşa de surprinsă, zăpăcită de toate acestea, de starea de surescitare a lui «David», încît nu poate descrie exact traseul parcurs. Era ora 0,30 cînd «David» a oprit maşina pe un drum de ţară, în apropiere de Pipera. În timp ce stingea luminile, i-a făcut din nou sursei un semn să nu vorbească, au coborît în tăcere şi după ce s-au depărtat de maşină vreo 15 m, primul care a spart tăcerea a fost «David». Sursa era atît de uluită, încît vorbele i se opreau în gît.

— D-le, a început «David», te cunosc de atîta vreme şi atît de bine. Cred că nu greşesc în hotărîrea mea de a discuta deschis.

— Şi eu cred la fel.

— Am nevoie de nişte informaţii foarte precise şi foarte urgente, adică pînă astăzi la ora 12. Ştiu că poţi să mă ajuţi. Acolo unde se găsesc informaţiile de care am nevoie lucrează foşti colegi ai dumitale. Te plătesc şi plătesc şi pe alţii dacă este nevoie. Dar vreau un răspuns sigur. Acum!

Sursa nu i-a dat totuşi un răspuns clar, motivînd că nu ştie despre ce este vorba şi, în plus, timpul este foarte scurt. «David» i-a spus atunci că este vorba despre un contract ce se tratează la întreprinderea română de comerţ exterior «Farul», pentru importul unor instalaţii necesare industriei chimice, în valoare de peste 20 milioane dolari, tratative la care participă şi firma «Blanc» din ţara al cărei cetăţean este.

A adăugat apoi că «Blanc» este o firmă de stat, că în afacerile ei este interesat însuşi guvernul ţării sale şi că el «a primit dispoziţie» să obţină informaţii. (Nu a menţionat de la cine a primit această dispoziţie.)

După aceea, sursa a fost adusă cu maşina în oraş. Era ora 1,30. La despărţire, «David» a stabilit să se reintîlnească astăzi, la ora 11, la restaurantul «Bordei».“

Pînă la întîlnirea lui „Cristian" cu „David" mai rămăseseră trei ore, timp în care trebuia să ne edificăm asupra problemei şi să-l pregătim în mod corespunzător pe „Cristian".

Din primele verificări făcute la întreprinderea „Farul", a rezultat că obiectivul aflat în tratative, era deosebit de important pentru statul nostru. Instalaţia trebuia să producă încă în actualul cincinal, iar încheierea contractului se afla în întîrziere. Pe de altă parte, datorită fluctuaţiei dolarului şi a altor monede occidentale, amînarea perfectării contractului era pe zi ce trecea în defavoarea noastră.

Firmele străine ofertante erau şi ele deosebit de interesate în obţinerea comenzii, ştiind că acest contract este numai o primă etapă, în următorii ani urmînd să se importe instalaţii similare, de valori mult mai mari. Fiecare îşi dădea seama că, obţinînd acest contract, deschide o poartă pentru cele viitoare. Ataşaţii comerciali şi chiar unii ambasadori făceau demersuri la Ministerul Comerţului Exterior şi la ministerul beneficiar, în favoarea firmelor din statele lor.

S-a mai stabilit că firmelor concurente li se ceruse de către conducerea întreprinderii „Farul" ca, pînă la ora 12, a zilei respective, să-și facă cunoscută poziția definitivă. Așa se explica graba lui „David".

Directorul întreprinderii ne mărturisise că era într-o situație dificilă. Firmele se mențineau pe poziții rigide, parcă s-ar fi înțeles între ele. Unii dintre reprezentanți încercau, cu multă prudență, să exploateze informațiile obținute — nu se știe pe ce căi — despre poziția părții române și despre celelalte firme concurente. Am promis directorului că ne vom strădui să-l sprijinim și i-am solicitat, ca primă măsură să amîne cu cel puțin două zile termenul dat firmelor pentru a face ultimele propuneri. A fost de acord.

Informatorul „Cristian" a fost instruit ca la întîlnirea cu „David" să-i spună acestuia că s-a interesat de problemă, că există ceva posibilități să-i procure informațiile solicitate și să fie liniștit, că termenul de prezentare a ultimelor propuneri s-a decalat cu două zile.

„David" a răsuflat ușurat, spunîndu-i că-l așteaptă a doua zi, cu informațiile promise.

În această situație se impunea luarea unor măsuri care să vizeze, pe de o parte, dezinformarea reprezentanților firmelor aflate în competiție asupra poziției părții române și a situației tratativelor la data respectivă, iar pe de alta, obținerea de informații comerciale și documentații tehnice despre posibilitățile reale ale acestora. Măsurile noastre includeau, desigur, și stabilirea posibilelor surse de informare ale comercianților participanți la tratative și neutralizarea acestora.

Toate aceste măsuri și intenții au fost consemnate într-un plan, care a fost aprobat de conducerea Ministerului de Interne.

Deși au fost prevăzute mai multe variante, surprizele n-au lipsit. Efectuîndu-se o lucrare specială asupra reprezentanților firmei „Blanc", s-a stabilit că „Osvald", șeful delegației acelei firme, se afla în posesia unor informații scrise, privind ultima propunere a uneia dintre firmele concurente, anume a firmei „Maxer" din R. F. Germania. Din modul cum era redactat documentul — scris de mînă în limba germană —, din conținutul acelor date rezulta că aparține unui salariat al firmei „Maxer". Se foloseau, de pildă, expresiile : „noi am propus", „șefii mei de la centrală au aprobat", „sînt de părere că firma noastră poate să"... etc.

Întrebarea era : cel care a furnizat informația acționează la dispoziția patronilor săi, ori o face pe cont propriu, împotriva firmei sale, din interes personal ?

A doua zi s-a efectuat o lucrare specială asupra reprezentanților firmei „Maxer". Și nu mică ne-a fost surpriza cînd am constatat — pe baza comparării scrisului — că „Osvald" primea informații chiar de la șeful delegației acestei firme și anume de la „Rex Jean". Esențialul nu fusese însă elucidat : „Rex Jean" acționa pe cont propriu sau nu ? (Acest „Rex Jean", evreu emigrat din România cu mulți ani în urmă, era cunoscut ca deosebit de avar și pretabil la tot felul de combinații.)

După numai două nopți și o zi ne aflam în posesia unui mare volum de date și informații comerciale și tehnice, care reflectau posibilitățile și intențiile reale ale principalelor firme — „Blanc" și „Maxer". Puse la dispoziția conducerii întreprinderii „Farul" și a ministerului de resort, au fost apreciate ca o adevărată „mană cerească", căci permiteau orientarea precisă în tratative a delegației române. Dar nu era suficient. Mai trebuia ca delegații străini să fie determinați să vină în întîmpinarea părții române. Ceea ce era destul de greu, pentru că, din măsurile întreprinse, rezulta că străinii — mai ales „Osvald" — cunoșteau o serie de date din tabăra română și dificultățile acesteia de a lua o decizie.

S-a presupus atunci că un salariat român — poate mai mulți — care are acces la datele problemei, pălăvrăgește sau intenționat furnizează informații. Dar cine era acesta ?

S-a luat atunci hotărîrea ca, împreună cu directorul întreprinderii „Farul", să se întocmească, pentru conducerea ministerului beneficiar, o „notă privind stadiul tratativelor". Această notă nu era altceva decît un material de dezinformare, întocmit din inițiativa noastră pe baza planului elaborat în colaborare cu serviciul de specialitate și cu avizul conducerii ministerului respectiv.

Avînd în vedere cerințele unei dezinformări, la redactarea „notei de stadiu" s-a ținut cont de ceea ce știau deja reprezentanții firmelor străine. Au fost astfel trecute în material, în cea mai mare parte, datele reale ale operațiunii, fiind schimbate numai cîteva — dar esențiale — referitoare la : reducerea prețului, obținerea de condiții de plată mai avantajoase etc. De asemenea, s-au mai trecut unele date prin care urmăream să ne clarificăm asupra poziției lui „Rex Jean". În acest scop, la firma „Maxer" s-au trecut alte date decît cele pe care „Osvald" le cunoștea de la „Rex Jean" (și care datau din 19 aprilie 1973), menționîndu-se ca fiind ultimele propuneri ale acestei firme, făcute la 7 mai 1973 de către dl. „Rex Jean", care se afla la București. Se mai spunea că dl. „Rex" roagă să nu se considere aceste propuneri drept ultimele. (Era adevărat că „Rex Jean" fusese la 7 mai la întreprinderea „Farul", numai că el adusese la cunoștință că firma „Maxer" nu mai poate ceda nimic și crede că se va retrage din competiție.)

Domnul „David" vrea să știe ce plătește

Prin această manevră urmăream un dublu scop : să zdruncinăm încrederea lui „Osvald" în informațiile și seriozitatea lui „Rex Jean" și să ne lămurim dacă acesta acționează pe cont propriu sau cu știrea șefilor lui.

În „nota de stadiu" se conchidea arătîndu-se că cele mai mari șanse le are firma „Maxer" dacă... (erau înșirate o serie de condiții).

Adevărul era că singurele din cele cinci firme care ofertau la ni-

velul pretențiilor părții române, erau „Blanc" și „Maxer", cu preferințe pentru prima.

Nota a fost dactilografiată în mai multe exemplare, dintre care două au fost trimise la o direcție generală din ministerul de resort, al cărei director fusese avizat, iar celelalte au fost repartizate unor servicii interesate din întreprindere.

Un exemplar i s-a dat spre consultare lui „Cristian" și acesta și-a extras cîteva notițe. La întîlnire, „Cristian" l-a liniștit pe străin, spunîndu-i că termenul pentru ultimele propuneri a fost din nou amînat pentru 15 mai. Cînd a început să-i dicteze „informațiile" pe care le aflase, „David" s-a arătat foarte mulțumit, dar i-a cerut notițele făcute. Informatorul a refuzat, pe motiv că îi este teamă să le dea cu scrisul lui, dar „David" a obiectat că, nefiind specialist, nu poate ține minte atîtea cifre și date. În final, informatorul i-a promis că se va strădui să-i procure documente dactilografiate sau scrise de alte persoane.

Spre sfîrșitul întîlnirii, „David" l-a întrebat direct pe „Cristian" de la cine și cum a obținut informațiile. Informatorul a dat răspunsul dinainte pregătit : „directorul general al Direcției de import-export din minister mi-a fost coleg de facultate. I-am făcut o vizită, cu intenția să-l descos, numai că n-a mai fost nevoie ; avea pe birou o «notă de stadiu» făcută de întreprinderea «Farul», pe care am putut s-o consult în timp ce el vorbea la telefon cu provincia".

— La ce oră ? — atacă „David" frontal.

— La 10, ieri — a răspuns calm informatorul.

— Cîte pagini avea nota ?

— Patru.

— Cum ai reușit să-ți faci notițe ?

— N-am făcut notițele acolo, ci după ce am plecat.

— Vrei să te cred că ai putut memora atîtea date ?

— Au fost mai multe, dar pînă cînd am ajuns acasă, am mai uitat din ele.

— Ai putea să le repeți fără notițe ?

— Cu mici excepții, da. Dar ce înseamnă toate astea ?

— Am spus că plătesc și vreau să știu ce !

Informatorul i-a repetat pe de rost toate informațiile, după care „David", satisfăcut, l-a rugat să nu se supere, dar să-l înțeleagă și pe el, căci a fost, nu o dată, „intoxicat" cu date „aranjate" de securitate.

Bucuros că a ieșit bine la „interogatoriu", informatorul i-a întins mîna pentru despărțire, dar „David", prin surprindere, pe un ton de comandă, i-a cerut să-i aducă a doua zi documente cu care să-i dovedească cele spuse.

— Și cum ai să faci confruntarea, dacă spui că nu ai ținut minte ce ți-am spus ? a întrebat informatorul zîmbind.

— Am aici un prieten care mă ajută, a zis „David". Și descheindu-și haina, a lăsat să se vadă microfonul unui minifon, după care a continuat : cît e de mic te poate „ajuta" și pe d-ta, dacă nu te ții de cuvînt.

Și rîzînd, „David" s-a îndreptat spre autoturismul său, care era parcat la o oarecare distanță, lăsîndu-l pe informator în parcul Snagov, unde avusese loc întîlnirea.

Explicațiile date de informator erau adevărate în parte : Directorul general din minister îi fusese într-adevăr coleg de facultate. Ca urmare a instructajului făcut, „Cristian" îi făcuse o vizită în ziua precedentă, numai că avusese cu el o discuție amicală și nu văzuse nici urmă de notă. Ne așteptam la un asemenea interogatoriu și la alte măsuri de verificare din partea lui „David", dar omisesem ceva : minifonul.

Așteptam acum reacții și ele nu au întîrziat să apară.

De la întîlnirea cu „Cristian", „David" a plecat direct la o altă întîlnire, de data aceasta cu „Osvald", care îl aștepta în parcul de lîngă Operă. Au discutat plimbîndu-se, iar spre sfîrșit „David" i-a înmînat minifonul.

În seara aceleiași zile, „Rex Jean" a avut o întîlnire neoficială cu „Stroe", funcționar la „Farul", lucrat activ de un alt organ. Convorbirea lor nu a putut fi ascultată, dar filajul a observat că „Rex Jean" s-a enervat peste măsură și după despărțirea de „Stroe" s-a dus direct la hotelul unde era cazat „Osvald", insistînd să discute cu el. Acesta a refuzat însă, deoarece tocmai ținea o consfătuire — pe hol — cu colegii și subalternii săi... sub controlul nostru. „Osvald" le explica acestora că „din informațiile sale" rezultă că au toate șansele să piardă contractul. Le-a cerut ca, pînă a doua zi, să recalculeze totul și să-i prezinte o situație clară, cu ultimul preț și celelalte condiții pe care le pot ceda în tratative.

Nu a mai fost nevoie de o nouă lucrare specială, deoarece subalternii lui „Osvald", mai puțin prudenți decît șeful lor, au făcut toate calculele și le-au comentat în camera unuia dintre ei, sub controlul nostru. Rezultatul acestor calcule era incredibil : firma „Blanc" mai avea rezerve la preț, de... peste 12 milioane lei valută !

Seara acelei zile s-a încheiat printr-o dispută scurtă dar elocventă între „Rex Jean" și „Osvald", care se exprima textual așa : „Porcule, îmi dai informații false, ca să mă scoți din competiție și să iei tu comanda !? Ne răfuim noi, dar nu aici. Să-ți iei gîndul de la acest contract !"

Stupefiat, „Rex Jean" nu a reușit să scoată nici un cuvînt.

Pentru susținerea celor arătate în „nota de stadiu", conducerea în-

treprinderii „Farul" trata „intens" cu firmele „Hana" și „Maxer", neglijînd-o pe „Blanc". „Osvald" fierbea, iar „David" îl presa pe „Cristian" „să-i aducă documentele promise". Acesta îl amina însă spunîndu-i că nu-i ușor să le procure.

Confruntarea

După două zile, „Cristian" a „reușit să procure" o copie xeroxată a „notei de stadiu" și a ultimului telex (fabricat de noi), „trimis" de firma „Maxer" întreprinderii „Farul".

Nu eram siguri că va rezista unui nou interogatoriu al lui „David" referitor la modul cum a procurat aceste documente. Legenda era șubredă. Îl instruisem de aceea pe informator să-l repeadă pe „David" și să refuze să dea răspunsuri, pe motiv că „nu vrea să bage și alți oameni la apă", mizînd pe faptul că documentele aveau antet, numere de înregistrare, semnături, ștampile, adică tot ce trebuia pentru a slăbi vigilența străinului.

Era în 12 mai, cînd informatorul l-a anunțat pe „David" de „reușită". Acesta i-a fixat o intilnire în grădina zoologică din pădurea Băneasa. Fiind într-o simbătă, la ora 10, „Zoo" era plină de școlari, care veniseră probabil în excursie sau la lecții practice de zoologie.

Cu toate că ne știa pe aproape, „Cristian" s-a speriat văzîndu-l pe „David" că se apropie însoțit de un individ. Apoi și-a revenit, recunoscîndu-l. Era „Osvald", care, intrînd în panică, ținuse să discute personal cu sursa.

„David" l-a prezentat simplu :

— Un prieten al meu. Pentru dînsul sînt informațiile.

— Ne cunoaștem, a răspuns „Cristian" zîmbind.

— De unde ?

— De ieri. Cînd am trecut pe la întreprinderea „Farul", dv. făceați anticameră, în timp ce dl. „Rex" purta tratative.

— Alte probleme trata, a mîrîit „Osvald" indispus.

— Probabil. Din moment ce este sigur că va lua această comandă, inițiază tratative în alte probleme.

— Ce vrei să spui ? a intervenit și „David".

— Că azi dimineață la ora 8, „Rex" a depus un plic sigilat la „Farul" cu ultimul cuvînt al firmei sale și că e foarte optimist.

— Fleacuri ! a exclamat „Osvald". Eu am asigurări. O persoană cu greutate în România a promis președintelui firmei mele că această comandă o vom lua noi.

— Astea sînt tot fleacuri ? întrebă moale „Cristian", scoțînd din buzunar hîrtiile pregătite.

— Nu aici, a șoptit „David", prinzînd mîna informatorului.

Au ieșit din grădina zoologică și, intrînd în pădure, s-au așezat pe o bancă, într-un loc mai retras, unde „Cristian" a scos informațiile și le-a înmînat lui „Osvald".

Pe măsură ce le citea (știa binișor românește) „Osvald" schimba fețe, fețe, pentru ca la sfîrșit să fie numai broboane de transpirație. Terminînd de citit, și-a scos rigla de calcul din buzunar și a început să facă socoteli. Apoi a început să întoarcă foile pe o față și pe alta. Căuta parcă ceva de care să se agațe. Dar nu a reușit să găsească nici măcar greșeli de dactilografiere.

Și se lăsase o liniște, pe care doar la tribunal o întîlnești, înainte de pronunțarea sentințelor. În cele din urmă „Osvald" izbucni :

— Și d-ta crezi că mă păcălești cu aceste bazaconii ?

— Nu cred nimic. Sînt inginer, dar în altă specialitate. Din ce-i aici nu pricep o iotă, a răspuns calm informatorul.

— Da, dar în comerțul exterior ai lucrat !

— De mult. Și nu m-am ocupat nici atunci de importul de instalații pentru industria chimică. Am doar prieteni și foști colegi...

— O să vedem noi cît de prieteni îți sînt cei ce ți-au dat aceste hîrtii să mi le bagi pe gît ! Și furios „Osvald" băgă hîrtiile în buzunar, se ridică și vru să plece, dar informatorul îl preveni :

— Am aflat că, dacă pînă azi, la ora 13, nu depuneți la „Farul" plicul cu ultimele dv. propuneri, veți fi eliminat din competiție. Luni este termenul limită pentru semnarea contractului.

— Prostii ! țipă „Osvald" și se îndreptă către marginea pădurii, unde îi era parcat autoturismul.

Cu viteză excesivă a mers la hotelul unde era cazat și — bănuind că în camere sînt mijloace speciale — le spuse subalternilor să-și pregătească bagajele, deoarece vor pleca din țară în după-amiaza aceleiași zile. El a coborît chiar la recepție să achite cazarea. Aici însă informatorul „Stan" tocmai vorbea la telefon cu un prieten și-l ruga să-l sprijine în obținerea a două locuri la un hotel din Frankfurt, pentru directorul general și adjunctul său de la întreprinderea „Farul". Ascultînd convorbirea unilaterală — la celălalt capăt al firului nu era de fapt nimeni — „Osvald" s-a întors în fugă în cameră, și-a luat servieta și, împreună cu un subaltern, au plecat grăbiți la întreprinderea „Farul", unde au depus un plic închis cu o reducere de 6 milioane lei valută. Era ora 12,45.

Am mers și noi la „Farul" și dorind să discutăm cu directorul, acesta s-a scuzat că nu ne poate primi, deoarece este în ședință cu reprezentanții firmei „Blanc". Pentru că tot eram în întreprindere, am aranjat ca informatorul „Baciu" să intre în ședință și, în prezența străi-

nilor, să pună pe masă, în fața directorului, două bilete de avion. Acest lucru se aranjase dinainte cu directorul, dar nu fusese stabilit momentul. Erau bilete autentice, iar numele directorului și al adjunctului său apăreau pe lista de pasageri a cursei TAROM din acea zi. Dacă „Osvald", „David" sau altcineva s-ar fi interesat, se puteau convinge.

Evident că nu a plecat nimeni la Frankfurt, biletele de avion fiind returnate cu o oră înainte de decolare. Nu era timp de călătorii. Deși se obținuse un rezultat concret și destul de substanțial, situația era critică :

În dimineața respectivă, la ora opt, „Rex Jean" se prezentase într-adevăr la întreprinderea „Farul", dar nu pentru a face propuneri, ci pentru a anunța oficial că firma pe care o reprezintă se retrage din competiție. Singura cu care se mai putea încheia contractul era firma „Blanc" și dacă reprezentanții acesteia ar fi aflat, erau compromise nu numai intențiile obținerii unor noi avantaje pentru statul nostru, dar și ceea ce se obținuse pînă la acea dată.

În acest stadiu s-a făcut o analiză a lucrării și s-a constatat că există încă o serie de posibilități neexploatate.

Spre surprinderea noastră însă, în inițierea de noi măsuri am întîmpinat rezistență de unde ne așteptam mai puțin : de la conducerea întreprinderii „Farul", care se temea că, mergînd prea departe, firma „Blanc" ar putea să se retragă și s-ar fi ratat întreaga afacere. Era într-adevăr un risc, dar nu să se retragă, ci să mărească prețurile, deoarece, anunțase deja că, după 15 mai, prețurile vor fi cu 18% mai mari, invocînd devalorizarea monedei în care urma să se facă plata ; ceea ce era o realitate.

Conducerea întreprinderii „Farul" hotărîse ca luni, 15 mai 1973, la ora 16, să încheie contractul cu firma „Blanc". Am stabilit totuși ca, înainte de semnare, să ne mai consultăm. De sîmbătă pînă luni la prînz aveam timp suficient pentru ca să obținem date care să schimbe această orientare a părții române. Am luat-o sistematic :

Informatorul „Cristian" a fost instruit să solicite lui „David" o întîlnire urgentă și, înarmat cu „noi documente și informații", printre care și telexuri ale firmei „Maxer" și note de tratative cu „Rex Jean" (fictive) să-și exprime stupefacția că, din aroganță, prostie sau poate din vreun interes a lui „Osvald", firma „Blanc" poate pierde afacerea.

Datorită calităților personale ale informatorului, dar și instructajului, documentelor și informațiilor cu care a fost înarmat, acest lucru a reușit. Incitat de scena din pădurea Băneasa, „David" l-a reclamat pe

„Osvald" atașatului comercial și ambasadorului țării sale, iar acesta din urmă l-a chemat la ordine pe „Osvald", atrăgîndu-i atenția că „nu are dreptul să-și bată joc de interesele unei firme de stat".

S-a efectuat o nouă lucrare specială, la toți reprezentanții firmei „Blanc" și afară de calculele de ultimă oră și de intenții, la unul dintre tehnicieni s-a găsit o carte de telefon a firmei, din care două numere erau însemnate, (Căutam de mult aceste numere cu ajutorul cărora reprezentanții firmei „Blanc" își cifrau convorbirile telefonice, spunînd de pildă : „vom plăti cu 1205 dolari mai puțin decît **numărul acela**"). Au putut fi descifrate și valorificate astfel convorbirile internaționale. Au fost, de asemenea, controlate cîteva din consfătuirile avute de „Osvald" cu subalternii săi, dintre care una după ce fusese luat la rost de ambasador. Informatorul „Stan" de la hotel „i-a confiat" lui „Osvald" că „Rex Jean" întrebase : Unde umblă nebunul de „Osvald" ?

Ceea ce știam cu certitudine era că firma „Blanc" nu renunțase la contract, că avea încă o rezervă de preț de cel puțin 4 milioane lei valută și că era dispusă să mai facă concesii. Președintele firmei dăduse dezlegări în acest sens și le spusese că, fără contract, să nu se întoarcă acasă.

S-a stabilit, de asemenea, că termenul real de opțiune a prețului nu era 15 mai, ci 1 iunie 1973, dar că „Osvald" voia să forțeze partea română. În acest scop a inițiat unele acțiuni de derutare și dezinformare. Dintre acestea menționăm lansarea versiunii că o persoană cu funcție înaltă în România le-a promis contractul (fapt ireal) ; organizarea de discuții la hotel cu subalternii, precum că firma merge în pierdere și este pe punctul de a renunța ; atitudinea față de informatorul „Cristian" ; „uitarea" pe masa de tratative de la „Farul" a unui telex primit de la firmă din care rezulta că lor li se solicită șapte instalații similare de către o altă țară socialistă și nu mai au capacitate de producție pînă în anul 1975. De fapt, acest telex fusese conceput de „Osvald" și trimis de subalternul său care se deplasase la Viena pentru a primi instrucțiuni din partea președintelui firmei. O ciornă a fost găsită la lucrarea specială.

Prezentînd toate aceste date conducerii întreprinderii „Farul" (cu deosebită grijă pentru conspirarea surselor și a mijloacelor folosite), aceasta s-a convins de necesitatea continuării tratativelor și, paralel, a măsurilor de dezinformare. Astfel că la tratativele de luni, 15 mai 1973, în loc să se încheie contractul, i s-a cerut lui „Osvald" o reducere a prețului de încă... opt milioane.

De nerecunoscut, acesta a afirmat că nu poate da decît 4 milioane,

iar a doua zi îi va comunica hotărîrea definitivă. A doua zi a mai făcut o reducere de încă două milioane, ceea ce, per total, însemna peste 12 milioane. Adică atît cît stabilisem noi că sînt rezervele reale ale firmei „Blanc".

Felicitări și... o mică nedumerire

Sîmbătă, 19 mai 1973, ora 18,30. În salonul japonez al hotelului Athenée Palace se rostesc toasturi. Președintele firmei „Blanc", venit la București special pentru semnare, apreciază contractul drept un început bun al unei colaborări viitoare fructuoase. Directorul întreprinderii „Farul" îl aprecia drept o realizare remarcabilă, prin asta înțelegînd reducerea de 12 milioane dolari, o serie de facilități la plată, documentații tehnice de exploatare foarte valoroase și un lucru deloc de neglijat : o breșă în cartelul firmelor din ramura respectivă care avea să ia ființă la Paris, zece zile mai tîrziu.

După partea oficială a întrunirii, comentariile au continuat în grupulețe, în jurul unor pahare cu băuturi din cele mai scumpe. Ambasadorul îi explica președintelui firmei „Blanc" cum a intervenit personal, l-a chemat la ordine și sprijinit pe „Osvald". Într-un loc mai retras al salonului, „David" primea felicitările șefului său pe linie de informații, acesta aducîndu-i la cunoștință că, la centrală, aportul său a fost apreciat ca „deosebit". „David" îi confia modest, că el este bucuros că a reușit definitivarea recrutării lui „Cristian", pe care de atîta vreme îl avea în studiu, dar „tot nu găsea un pretext !"

Un singur personaj era complet uluit. Nu înțelegea nimic. Cum se făcea că după atîta vreme de rodnică colaborare cu „Osvald", căzuse în dizgrația acestuia ? Lui „Rex Jean" nu-i venea să creadă că în contul său personal dintr-o bancă elvețiană nu vor intra cei 100 mii dolari promiși de „Osvald" în schimbul trădării intereselor firmei „Maxer" și a statului său. Și mai făcuse și imprudența să dea informații scrise de mînă !

De aceea, singur în camera sa de la hotel, cu un pahar mare în mînă, „Rex Jean" se privea în oglindă și crezînd că îl are în față pe „Osvald", spunea necăjit și speriat :

— De ce, domnule ?! Eu am fost corect cu mata ! De ce „să ne răfuim" ?!

Maior Iosif CADAR
Căpitan Gheorghe RUSU

PAROLA

După ce-l privi cu luare-aminte pe omul cu ochi albaștri, care se recomandase simplu, Hans, și-i spusese că vine din partea lui Cornel, doamna Grecea își șterse o lacrimă care-i apăruse pe nesimțite. Cornel, Nelu al ei, unicul fiu, îi dădea în sfîrșit un semn de viață.

Îi ceru străinului cîteva explicații cu privire la Nelu, la modul cum se descurcă el printre străini. Hans îi răspunse politicos. Dar părea tot timpul neliniștit de ceva. Se apropia mereu de fereastră, încercînd să pătrundă umbrele serii care cuprindeau strada. Își roti apoi privirile prin cameră cercetător și întrebă cu voce foarte scăzută :

— Sînt cumva persoane indiscrete pe-aici ?

— Nu. De asta să nu vă temeți, spuse doamna Grecea. Dar despre ce e vorba ?

— Fiul dumneavoastră mi-a încredințat o taină, surise parcă jenat Hans. Mi-a spus că la plecarea din țară v-a rugat ca... atunci cînd se va prezenta o persoană cu un semn de recunoaștere, să-i trimiteți diploma de studii și documentația privind invenția aceea, la care a lucrat în ultimii ani...

Ochii induioșați ai bătrînei deveniră atenți. Își șterse lacrimile din nou, dar vocea ei era aproape aspră cînd spuse bănuitoare :

— Dacă îmi arătați... semnul acela, vi le dau, domnule Hans !

— O, nu ! rise Hans. Nu am venit să le iau și nu am deci semnul, mai exact, nu știu parola pe care ați stabilit-o cu fiul dumneavoastră, doamnă. Și nici nu doresc să o aflu. Nelu m-a rugat doar să vă previn.

— Să mă preveniți ?

— Da. Să nu dați nimănui actele acelea, chiar dacă vă spune parola exact.

— De ce? Nu înțeleg.

— Fiul dumneavoastră a făcut o imprudență.

— Ce imprudență?

— A, nu vă speriați. Dacă documentele sînt încă la dumneavoastră, totul e in ordine.

— Dar ce imprudență?

— A dat parola unui om pe care-l cunoștea prea puțin și care urmează să plece in Canada. Nelu se teme că omul acela va pleca în Canada... cu documentația lui cu tot. Înțelegeți? Mi-a spus să vă transmit că semnul de recunoaștere nou, cel adevărat, o să fie: „Văd că e primăvară pe aici".

— „Văd că e primăvară pe aici" ?!

— Da. A zis că, dacă numărați literele fiecărui cuvînt din parolă iese o dovadă că de la el vine această parolă și nu de la altcineva.

— Literele fiecărui cuvînt?!... 3— 2— 1— 9 — 2 — 4, adică 3 februarie 1924. Ah! Ziua căsătoriei mele cu taică-său!

— Asta era? Credeam că e ziua lui de naștere, rîse iar Hans. Aveți grijă, doamnă! Cel care va veni cu vechea parolă, vrea să-i fure invenția și s-o negocieze. Fiți prudentă! E în stare de orice.

Cu aceste cuvinte, Hans își luă rămas bun de la bătrînă și, invocind alte comisioane pe care urma să le facă, plecă.

O săptămînă mai tîrziu la ușa doamnei Grecea bătu un alt individ. Era un bărbat în vîrstă, cu o privire iscoditoare, care aluneca de la un obiect la altul al camerei. După un schimb de cuvinte în limba română, în care el a presărat și numele de Theo Bratu, inclusiv diminutivul de Tony, s-a așezat pe scaunul oferit, punînd un picior peste altul, și a anunțat cu intenție:

— Am sosit aseară cu trenul de șapte. Și zîmbi privind atent în ochii doamnei Grecea, care aștepta cu fața albă de emoție.

— Da? Și ați călătorit bine? întrebă bătrîna cu o amabilitate bătătoare la ochi.

De data aceasta fața străinului se făcu aproape verde.

— Un moment, spuse el neliniștit. Se căută apoi prin buzunare febril și privind într-o agendă întrebă la rîndu-i: Nu sînteți doamna Grecea, mama inginerului Cornel Grecea care se află acum... plecat din România?

— Ba da.

— Doamnă, dar... sînt trimis de fiul dumneavoastră să-mi dați... unele hîrtii. Ale lui. Are nevoie de ele pentru...

— Îmi pare rău, domnule, surîse bătrîna, dar le-am predat. Mai exact au venit niște colegi ai fiului meu și le-au luat la uzină.

Și cu acestea, bătrîna deschise ușa și rămase nemișcată așteptînd. Și Tony Bratu înțelese că era cazul să plece.

Alte trei zile mai tîrziu, la fosta profesoară de germană sună un cetățean cu o barbă frumos pieptănată și cu o coafură stilată. Ochii îi erau ascunși după ochelari cu rame aurite. Făcu o reverență elegantă, se recomandă.

— Dronk. Și adăugă într-o germană perfectă: Stimată doamnă, fiul dumneavoastră m-a însărcinat să vă sărut din partea lui și vă roagă să primiți cîteva mici cadouri.

Ca împinsă de un resort, doamna Grecea întinse obrazul, pe care străinul i-l sărută ceremonios. Musafirul scoase apoi dintr-o servietă mare mai multe obiecte sclipitoare de parfumerie, reviste, o bluză și alte mărunțișuri, pe care cum le văzu, bătrîna doamnă începu să se învioreze.

— „Văd că e primăvară pe aici", spuse atunci vizitatorul în românește, dar cu mare dificultate. Și întrebă repede, puțin neliniștit, în germană: Cred că am spus corect, nu?

— Da! Ce face băiatul meu? De ce nu-mi scrie? izbucni bătrîna.

— Din prudență, stimată doamnă. Închipuiți-vă ce ar însemna să cadă o scrisoare de-a lui către dumneavoastră pe mîna celor interesați.

— Ah! Aveți dreptate.

Cei doi au mai discutat mult, despre Cornel, despre Occident, despre vreme, despre viață etc. Tîrziu, puțin înainte de a pleca, vizitatorul primi un pachețel, pe care îl introduse cu grijă în servietă și, dîndu-i amfitrioanei asigurări că are în mașină un loc anume, special amenajat pentru a ascunde pachetul, a părăsit locuința...

★

— Aceasta e lucrarea pe care o căutați?

— ...Da, tovarășe maior — se entuziasmă inginerul șef al uzinei, răsfoind cu mișcări febrile dosarul predat „străinului" de doamna Grecea. Începusem să cred că păcătosul ăla a reușit s-o scoată, într-adevăr. Nu e numai a lui! Muncă de din țară. Și e munca a patru oameni aici, nu e numai a lui! Muncă de trei ani, încheiați... Dar cum ați reușit să puneți mîna pe documentație?! Nu înțeleg! Bătrîna zicea că n-au rămas nici un fel de hîrtii de la fiu-său! A plîns, a jurat...

— Ei! surîse maiorul amuzat. — Se vede că n-ați știut să-i explicați cum trebuie, zise el și gîndi: Doamna prefera să i se explice în germană.

Locotenent-colonel Nicolae BADEA

Faţă în faţă

Cind intilnim declaraţii de loialitate ale unor foşti legionari, de renunţare la concepţiile lor din trecut, ne intrebăm desigur in primul rind : „Este sincer acest om ?"

Iată două asemenea declaraţii :

Stan Ion, absolvent al Facultăţii de filologie : „Am crezut că legionarismul va fi pentru mine o aureolă, dar cind am reuşit să-mi dau seama de adevăratul scop politic, aureola a căzut, nimbul s-a stins şi vestmintele crezute ingereşti... au devenit zdrenţe murdare de singe şi noroi".

Calotescu Nicolae, absolvent al Institutului pedagogic de 3 ani (după eliberarea din detenţie) : „Caut să am o comportare corectă în serviciu. Nu mă mai interesează politica legionară. Ca preocupare actuală, studiez probleme de filozofie marxistă".

Avem deci două declaraţii.

Cu ajutorul datelor din dosarele existente in arhivele Inspectoratului judeţean Dolj al Ministerului de Interne, să vedem insă in ce măsură aceste declaraţii exprimă adevărul. Să ne intoarcem cu ani in urmă şi să cercetăm activitatea desfăşurată de cei doi.

1932 : Ca membru în „Liga Arhanghelului Mihail", Stan a fost insărcinat de C. Z. Codreanu cu organizarea legionarilor din judeţul Dolj. Împreună cu alţi „camarazi" va trece curind la organizarea „Gărzii de fier" în Oltenia.
Calotescu este elev în clasa a doua primară.

1935 : Stan este numit profesor de limbă română la liceul „Andrei Şaguna" din Braşov, unde il cunoaşte pe Radu Gyr.

Calotescu il aude pe unchiul său — pe care il admiră foarte mult — vorbind despre organizaţia legionară.

1941 : Stan conduce acţiunile din perioada rebeliunii legionare în judeţul Dolj, înarmînd o parte dintre legionarii din Dolj şi Romanaţi. Pentru aceste fapte, în martie 1941, este **condamnat la 15 ani inchisoare.**
Calotescu — în virstă de 17 ani — este elev la Liceul militar din Timişoara. La îndemnul unui coleg de clasă, se înscrie în F.D.C. Pentru activitate interzisă, este arestat împreună cu ceilalţi membri ai organizaţiei şi **condamnat la 14 ani inchisoare.**

1945 : Stan se află în închisoare, unde are o atitudine retrasă.
Calotescu este **pus in libertate.** Se stabileşte cu domiciliul în comuna natală. În toamna aceluiaşi an, **intilnindu-l pe numitul „Sibianu",** acceptă să participe la activitatea organizaţiei subversive legionare creată şi condusă de acesta.

1947 : Stan este rejudecat şi **pus in libertate. Il intilneşte pe „Sibianu",** care ii era nepot, şi acceptă să desfăşoare activitate legionară în cadrul organizaţiei condusă de acesta.*)

1949 : Stan activează în organizaţie.
Calotescu este depistat şi **condamnat la 16 ani inchisoare.**

1952 : Stan este arestat şi **condamnat la 20 ani inchisoare.**
Calotescu se situează pe o poziţie refractară faţă de măsurile de reeducare din inchisoare.

1955 : **Stan se menţine pe o poziţie legionară,** dar treptat se încadrează în unele măsuri de reeducare. **Este contactat acum de ofiţerul C.I.,** din cadrul penitenciarului. Discută mult cu acesta, incepe să destăinuie, graţie tactului ofiţerului, unele amănunte privind activitatea criminală a unor conducători legionari.
Calotescu se află în penitenciarul Poarta Albă. **Aderă la un grup condus de un oarecare Someşanu Anton,** care reuşise să atragă de partea sa mai mulţi deţinuţi contrarevoluţionari. Declară toţi greva foamei şi provoacă tulburări.

1960 : Stan solicită „un duhovnic". La intervenţia ofiţerului i se aprobă să-l viziteze un preot. Aflîndu-se în cameră cu preotul, Stan mărturiseşte că a făcut „unele declaraţii care au contravenit jurămîntului legionar". Îi cere preotului să-i dea dezlegare pentru a face în continuare destăinuiri, întrucit : „s-au făcut greşeli in trecut de către conducerea legionară, s-a utilizat crima ca mijloc, ca metodă politică !". Preotul ii dă dezlegarea cerută. La intilnirile următoare cu ofiţerul, Stan

*) Vezi cazul „Sibianu", broşură editată în 1973.

relatează mai multe fapte legate de activitatea criminală din trecut a unor legionari.
Calotescu afirmă față de mai mulți deținuți că „morala creștină este superioară moralei comuniste". Fiindu-le teamă de consecințe, deținuții îl izolează. Calotescu se închide și mai mult în el.

1962 : Stan **este contactat în continuare de ofițerul din penitenciar**, discută cu acesta mult, căutînd să-și lămurească fapte și idei pe care le-a susținut.
Calotescu refuză să iasă la muncă ; rămîne în celulă, scrie versuri și proză cu iz legionar. **Este contactat de un ofițer ; afirmă că el rămîne pe poziție legionară** și că nu îl interesează activitatea de reeducare. **Se renunță la contacte.**

1964 : **Stan este eliberat din detenție** și se stabilește cu domiciliul în Craiova. Murindu-i soția, rămîne singur, îngrijindu-se de fiica sa (aceasta va absolvi Facultatea de filologie din Timișoara).
Calotescu este eliberat din detenție ; se stabilește cu domiciliul în Craiova, se căsătorește cu Valeria, în vîrstă de 38 ani, ingineră la un combinat chimic. (Valeria a fost condamnată în 1959 la 20 ani închisoare pentru participare la activitatea unei organizații subversive legionare, formată din elevi și studenți. Atît la proces, cît și în detenție, sus-numita a dovedit o atitudine de fanatism legionar).

1968 : S-a hotărît contactarea lui Stan în vederea **influențării pozitive** de către ofițerul N.I. Acesta, studiind întîi materialele rezultate din penitenciar și notele informative recente, evidențiază în discuții înfăptuirile de azi din România, prestigiul de care se bucură țara noastră pe plan politic internațional. Stan pare frămîntat.
Calotescu afirmă față de cunoscuți că nu este cazul să mai discute despre politica legionară, întrucît aceasta nu ar mai avea nici o perspectivă.

1969 : Informatorul „Dănău" relatează că discutînd cu Stan, acesta a afirmat : „Fapt e că nici un alt partid nu putea să facă ce-au făcut comuniștii. Toți ăia de-au trecut pe la conducerea țării înainte de '44 n-au avut gîndul decît să se îmbogățească".
Din filaj, rezultă că numitul Calotescu îl vizitează la domiciliu pe un oarecare Pleniceanu, fost șef de organizație regională F.D.C., arestat în 1941 și eliberat din detenție în 1964.
Se reanalizează materialele existente în dosarul deschis asupra lui Calotescu. Se hotărăște prevenirea închegării unor legături organizate între cei doi legionari fanatici. În această idee, asupra lui Calotescu se iau măsuri de compromitere. Prin mijloace speciale se stabilește că el „nu înțelege să renunțe la ideile legionare, indiferent ce i s-ar putea

întimpla !" Compromiterea lui însă a reușit. În fața unui cunoscut, Pleniceanu afirmă : „Și-au vîndut sufletul pentru bani! Este informator și Calotescu, să nu mai discutați nimic cu el ! Să-l evitați !"

1973 : Informatorul „Mărău" relatează că Stan regretă anii pierduți din cauza unor păreri greșite, afirmînd : „Educația șovină pe care au făcut-o legionarii a fost o crimă socială". Informatorul „Olăreanu" relatează : „Întîlnindu-l pe Stan și spunîndu-i că „Sibianu" și „Bălănoiu" au fost din nou condamnați, mi-a răspuns posac : „Își merită soarta. Unii ca ei nu au ce căuta în mijlocul societății de azi ; în capul lor nu poate avea loc nici o judecată".
Pe lîngă Calotescu, sînt dirijați informatorii „Ileana", „Budurescu" și „Zidaru". Toți furnizează informații din conținutul cărora rezultă că obiectivul nu se angajează în discuții cu conținut politic. Sursa „Constantin" relatează însă : „Calotescu mi-a spus că **are la domiciliu versuri și proză scrise de el după eliberarea din închisoare".**
Măsurile de verificare întreprinse asupra lui Calotescu duc tot mai clar la concluzia că sus-numitul este un legionar fanatic, incapabil să înțeleagă caracterul ireversibil al înfăptuirilor regimului nostru, că și-a păstrat vechile idei dușmănoase, dar concretizate acum în scrieri de sertar. Se intră în posesia scrierilor lui, se stabilește că au un conținut dușmănos orînduirii noastre. Se iau măsuri de prevenire pentru ca cel în cauză să nu-și difuzeze „producțiile artistice" în rîndul unor cunoscuți.

Am prezentat în paralel două afirmații, asemănătoare ca sens, diferite în realitate atît de mult. Le-am prezentat în ideea ca, atunci cînd întîlnim în note informative declarații de renunțare la activitatea dușmănoasă ale unor foști legionari, să nu ne lăsăm înșelați de aparențe, ci să vedem ce se află în spatele acelor declarații.

În viața lui Stan au existat cîteva momente-cheie care l-au ajutat să rupă cu trecutul său în mod rațional, să înțeleagă că a greșit. Existența fiicei sale, absolventă a unei facultăți, apoi vîrsta înaintată a obiectivului sînt, de asemenea, motive care ne îndreptățesc să credem că Stan este sincer, că afirmațiile sale sînt venite în mod firesc, în urma unui proces îndelungat de conștiință, pe care omul acesta și l-a făcut.

Declarația lui Calotescu în schimb nu exprimă ceea ce e în sufletul lui. Pentru că în sufletul lui, fostul F.D.C-ist, ulteriorul deținut recalcitrant, actualul soț al unei foste legionare fanatice și condamnate a rămas un dușman neîmpăcat al sistemului socialist. Tactica renunțării la comentarii a fost adoptată de el doar pentru a putea scrie. Adică pentru a pregăti otrăvirea unor eventuali cititori.

Dar tocmai de aceea și măsurile noastre în cazul său au fost și vor fi ferme.

Maior Vasile MEDARU

„Izolatul" își caută legături

Prudența în acțiune a elementelor dușmănoase poate fi înfrîntă prin măsuri bine gîndite

În octombrie 1972, într-o mănăstire din județul nostru își făcea apariția un călugăr în vîrstă, înlocuindu-l pe un altul, mai tînăr, care fusese chemat de Patriarhie la București.

La scurt timp, o unitate de securitate ne trimitea dosarul de urmărire informativă al respectivului călugăr, din care rezulta că : în 1973 s-a înscris în organizația legionară ; a fost instructor și primar legionar ; a participat la rebeliune ; a fost condamnat în două rînduri, ultima dată în 1958 la 20 ani, pentru activitate de reorganizare legionară (a făcut parte din gruparea „Rugul aprins") și a fost grațiat în 1964.

Aceste antecedente îl recomandau ca pe un element periculos și, ca atare, urmărirea lui se impunea cu prioritate. Materialele din dosar atestau că după eliberarea din detenție călugărul fusese în mai multe schituri și mănăstiri din țară, ca preot de mir, profesie pe care și-o însușise „din mers", neavînd studii de specialitate în domeniul teologiei. Aceleași materiale reliefau că „teologul", poreclit între timp „Izolatul", continuă să mențină legături cu foști legionari, audiază posturi străine de radio, îl preocupă situația legionarilor din emigrație, a realizat mai multe legături cu cetățeni străini care, de obicei, vizitează astfel de locuri, a solicitat printr-un intermediar unui emigrant român facilitarea deplasării în străinătate, desfășoară activitate de atragere spre viața monahală a unor tineri, în special fete, cu care s-a dovedit că întreține relații intime.

Întrucît „Izolatul" avusese de multe ori de-a face cu organele de securitate, cînd a sosit la mănăstire și-a impus de la început o prudență excesivă, bănuindu-i ca informatori ai noștri pe toți cei care îl vizitau. Prudența aceasta ridica serioase dificultăți în supravegherea lui, deoarece nici un informator dintre cei aflați în apropiere sau în contact direct cu el nu-i putea pătrunde în intimitate. Așa că datele obținute — superficiale, firește — îl recomandau ca fiind un om de treabă, un credincios convins, care nu ridică probleme deosebite.

Cunoscîndu-se din materialele obținute anterior sosirii lui la mănăstire și confirmate de sursa „Teofil", că „sfinția sa" are anumite slăbiciuni lumești (date întărite și de cîteva colaboratoare maici din mănăstire), am ajuns la concluzia că numai o informatoare ar putea să clarifice problemele nerezolvate încă în legătură cu intențiile acestui fost legionar. Pentru a intra deci în intimitatea intențiilor „sfinției sale" a fost aleasă informatoarea „Diana", o femeie inteligentă, cu un fizic plăcut, fără obligații familiale, salariată modestă într-o întreprindere de comerț, folosită de mai multe ori în supravegherea unor străini suspecți.

„Diana", femeie trecută de 30 de ani, necăsătorită, avusese relații cu un specialist italian, în vîrstă de circa 60 ani, iar în ultimul timp era în legătură cu un străin, tot italian, cu care spera să se căsătorească, fapt devenit de notorietate publică în localitate.

Ea urma să-l viziteze pe călugăr, să-i spună povestea ei și să-i ceară — ca unui duhovnic — să se roage lui Dumnezeu pentru izbînda ei în dragoste și căsătoria cu „Georgio", tînărul italian de la care nu mai avea vești în ultimul timp. Aceasta era de altfel și dorința mamei ei, o femeie în vîrstă și foarte credincioasă, care o îndemnase să i se adreseze.

Două erau obiectivele principale pe care le urmăream prin această dirijare : se sconta mai întîi pe atragerea „Izolatului" în relații amoroase cu informatoarea, prilej de a-l compromite în rîndul enoriașilor și al colegilor, iar în al doilea rînd urmăream să aflăm dacă călugărul manifestă vreun interes față de străinii cunoscuți de „Diana".

Informatoarea și-a însușit repede propunerea noastră, mai ales că multe din aspectele ce trebuiau spuse duhovnicului erau reale.

Pentru ca acțiunea în sine să fie cît mai naturală, „Diana" s-a prezentat la mănăstire în vinerea paștelui, zi în care la „duhovnic" au mai venit și alți credincioși pentru spovedanie. „Spovedania" „Dianei" a apărut astfel ca foarte firească și călugărul a ascultat-o cu atenție și interes, îndemnînd-o în final la răbdare și promițîndu-i totodată că „dacă va fi înțelegătoare și-l va ajuta, căsătoria cu «Georgio» se va realiza". I-a solicitat apoi adresa, cu promisiunea că o va vizita, dar i-a cerut să vină cît mai des pe la mănăstire.

După trei săptămîni, „Diana" l-a vizitat din nou pe „Izolatul", așa cum promisese, spunîndu-i că „Georgio" i-a telefonat de la Roma, anunțînd-o că în cîteva zile sosește în România. De data aceasta călugărul a primit-o în camera lui, unde a devenit foarte curtenitor. După o vreme „Izolatul" i-a povestit cîte ceva din viața lui, spunîndu-i că are studii superioare și că „a trecut prin multe în viață". La plecare i-a înmînat „Dianei" trei scrisori, rugînd-o să le expedieze din oraș („pentru mai multă siguranță") și a insistat din nou ca femeia să revină cu „Georgio" la mănăstire.

În următoarele zile între „Izolatul" și „Diana" au avut loc schimburi de scrisori, rezultînd același interes pentru „Georgio".

Dată fiind această situație, acțiunea „solicita" substituirea lui „Georgio" cu o altă persoană, pentru a se stabili de ce „Izolatul" insistă atît de mult să intre în legătură cu el. În acest scop, la cererea noastră, din aparatul central ne-a fost trimis un ofițer cunoscător al limbii italiene. Și astfel, presupusul „Georgio", înarmat cu un pașaport italian, cu un automobil cu număr de Milano și cu o ținută adecvată, a însoțit-o pe „Diana" la mănăstire. Facem precizarea că nici informatoarea n-a știut că interpusul este ofițer de securitate, ci doar un simplu colaborator. Surpriza călugărului a fost deosebită. „Izolatul" l-a primit pe „Georgio" cu multă bunăvoință. „Georgio", care vorbea o română foarte stricată, i-a spus călugărului că a urmat Facultatea de limbi romanice din Italia, că în perioada studiilor a fost la un curs de pregătire la Sinaia și că dorește să se perfecționeze în limba română, motiv pentru care vine des în România (aceste detalii erau reale în ce-l privește pe adevăratul „Georgio" și erau cunoscute de „Diana" și de la aceasta de călugăr). La primele discuții, obiectivul i-a confiat „străinului" că este de origină macedonean, că admiră cultura română și că a rămas plăcut impresionat de pregătirea lui „Georgio". La plecare i-a făcut cadou o iconiță sculptată de el în lemn, spre amintire, rugîndu-l să-l mai viziteze. Totodată a elogiat-o pe „Diana", recomandînd-o ca pe o „fiică aleasă a Domnului".

După cîteva săptămîni, presupusul „Georgio", însoțit de „Diana", l-a vizitat din nou pe călugăr. Și de această dată obiectivul l-a primit pe „străin" ca pe un prieten, dar a manifestat oarecare teamă de a nu fi tras la răspundere pentru astfel de relații (participase la prelucrarea Legii 23/1971 și a H.C.M. nr. 18/1972) însă nu a rezistat tentației. Și de data aceasta a evitat discuțiile pe teme politice, menționînd doar, printre altele, că în viața lui a suferit mult, fără altă explicație. Cu acel prilej, „străinul" i-a lăsat a înțelege că are șansa să vină în România într-un post oficial, dar că există încă multe obstacole. Știrea l-a bucurat

pe obiectiv, încurajîndu-l să persevereze în obținerea postului respectiv. Alte elemente noi n-au mai rezultat. Prudența călugărului era încă trează, deși unele fisuri se produseseră !

Pentru că „Georgio" (ofițerul interpus) înțelesese că „Izolatul" ar avea unele rezerve față de „Diana" și că ar dori mai multe de la el (în afara aparatului de radio cu tranzistori pe care-l solicitase între timp), s-a organizat o nouă vizită, de data aceasta fără „Diana". Într-o după-amiază, „Georgio" a sosit la mănăstire, venind, chipurile, din Iugoslavia, unde fusese pentru documentare și aducîndu-și aminte că are aici un prieten cult, sincer și dezinteresat, s-a „repezit" pînă la mănăstire. De fapt venise la mănăstire și cu intenția de a culege unele date ce-i erau necesare pentru o lucrare personală despre rolul bisericii în formarea culturii și limbii române. El a precizat că a încercat să se documenteze de la românii aflați de mai mult timp în Italia, cu care are unele legături, dar a rămas cu impresia că ei nu sînt prea bine documentați și a renunțat la serviciile lor.

„Izolatul" l-a ascultat cu atenție, însă s-a scuzat în sensul că datele respective îl depășesc, el nedispunînd de o bibliotecă prea valoroasă. I-a indicat în final să meargă la Biblioteca Patriarhiei din București, unde va găsi toate datele de care are nevoie. „Străinul" i-a mulțumit și i-a cerut să nu-i spună „Dianei" că l-a vizitat. El însă a răspuns că „Diana" este o fată cuminte și nu are nici un motiv să se ferească de ea. A doua zi l-a vizitat din nou, de data aceasta împreună cu „Diana", purtîndu-se față de „Izolatul" ca și cînd se revedeau după o perioadă îndelungată. „Izolatul" însă i-a spus „Dianei" despre vizita anterioară a „străinului" (nu și scopul ei). Lui „Georgio" i-a precizat că **va încerca și el să se documenteze asupra temei ce-l interesează.** L-a rugat deci să-i scrie, dar pe adresa „Dianei", fiindcă n-ar vrea, Doamne ferește ! să aibă de-a face cu poliția. **A mai insistat, la plecare, să fie vizitat ori de cîte ori „străinul" vine în România, oferindu-se să-l conducă prin țară la cele mai valoroase monumente de cultură, el fiind un om cu relații numeroase în lumea bisericii.**

După cîteva zile, ofițerul din problema culte și secte a vizitat printre alte schituri și mănăstirea unde funcționează „Izolatul", interesîndu-se, ca de obicei, dacă au fost anunțați organelor de miliție toți străinii și dacă sînt elemente noi de semnalat în acest sens. „Izolatul" i-a declarat, așa cum îi avea notați în registru, pe toți străinii veniți, printre care și pe un italian, „Giorgio", însoțit de o femeie, fără să dea alte amănunte pe care le cunoștea foarte bine (inclusiv numele și adresa „Dianei"). Încet dar sigur, prudența obiectivului începea să cedeze, dezvăluindu-l tot mai mult pe fostul legionar din spatele ei...

Locotenent-colonel Constantin RIZEA

FAPTE DESPRE CARE NU S-A SCRIS

Sub acest titlu de rubrică, ne propunem ca, în fiecare număr al publicației noastre, să consemnăm fapte de viață trăite de ofițerii noștri, în scopul valorificării unei experiențe de muncă. Vizăm în primul rînd îmbogățirea cunoștințelor tinerilor ofițeri și promovarea unor tradiții de luptă. Am dori deci ca aceste amintiri să cuprindă întîmplări absolut reale, nu numaidecît spectaculoase, dar semnificative, însoțite de foarte succinte concluzii specifice unei priviri retrospective. Cu alte cuvinte am vrea să vedem ce e bine să știe un tînăr ofițer, de pildă, despre modul cum se procedează în cazul capturării unui element periculos, să facem cunoscute păreri în legătură cu tactica de anchetă, ori cu orice alte aspecte pe care e util să le cunoască un ofițer tînăr de securitate.

Inserăm, în acest sens, un material realizat la sediul Inspectoratului județean Suceava al Ministerului de Interne, cu mențiunea că rubrica noastră rămîne deschisă pentru fiecare ofițer care dorește să ne scrie sau să ne relateze din experiența sa de activitate.

Pagini din dosare închise

Sediul Inspectoratului județean Suceava al Ministerului de Interne.

Am în față un dosar, cu pagini îngălbenite, pe care îl răsfoiesc atent. Rapoarte, adrese și iar rapoarte asupra cărora oameni cu fețe obosite s-au aplecat poate la ore tîrzii, căutînd să prindă în limbajul specific, fără nuanțe, zilele și nopțile de alergătură, de zbucium și ipoteze.

Acesta e un dosar în care ipotezele s-au confirmat. In cele din urmă... Dar cît a trecut pînă a se ajunge la acest rezultat ?!

Acțiunea ostilă începuse practic în 1949. Fuseseră difuzate atunci primele anonime care aveau să fie cunoscute ulterior de mulți ofițeri de securitate sub numele de anonimele cu „Tovarășe președinte".

Mai bine de zece ani, fuseseră strecurate în circuitul poștal scrisori cu un vădit caracter ostil, denigrator, adresate cele mai multe președinților sfaturilor populare comunale. Scrise manual

parte în proză, parte în versuri, corect, anonimele aveau un caracter variat și erau expediate aproape în toată țara, din localități foarte diferite. A trebuit să treacă ani — anii aceia frămîntați și de început pentru noul aparat — pînă să se poată trage concluzia că era vorba de fapt nu de mai multe persoane, ci de un singur autor abil, care se servea de intermediari, pentru a-și pune la poștă trimiterile veninoase.

Cine era însă acel individ ?

In 1960, ofițerii care sînt azi : locotenent-colonelul Negru Gheorghe, locotenent-colonelul Jaminschi Mihai și locotenent-colonelul Angheli Teodor, pe atunci căpitani sau locotenenți-majori, analizau materialele obținute și ajungeau la concluzia că autorul trebuie să fie de pe raza lor de activitate. Da, de undeva din județul Suceava trebuia să fie acest autor, probabil un cadru didactic.

Dar cine ?

Sînt identificate un număr de 1473 cadre didactice profesori și institutori care funcționaseră încă înainte de începerea trimiterii de anonime. Printre aceștia să fie ? Unul dintre cei excluși după reforma învățămîntului ?

Și se începe munca uriașă de triere, de investigare, de obținere de probe, sute și sute de probe de scris. Sînt eliminați din sfera cercetărilor întîi 650 ; rămîn însă 800. Altă muncă, alte cercetări, timp în care autorul emite alte și alte serii de scrisori anonime. In total, peste 1200 de bucăți, cu un conținut tot mai violent reacționar.

Iată însă că ipotezele se concentrează asupra unui element cunoscut încă de mult timp ca autor de anonime, învățător, din județul Suceava. Probele sale de scris sînt însă infirmate de experți.

Trebuie luată altă pistă ?

Nu. Ofițerii de la inspectorat hotărăsc să-i ia încă o probă de scris, care, de data aceasta se va dovedi concludentă.

In dosarul pe care îl am în față, o singură frază lapidară arată că «individul Iacob Costache, fost director al școlii din satul Verești, comuna Salcia, a fost identificat ca autor al anonimelor din cazul „Tovarășe președinte" și arestat». Atît.

Bine, dar cum ? Cum a fost prins individul acesta după mai bine de un deceniu de activitate dușmănoasă ?

Hîrtia galbenă tace.

Bănuiesc însă o întîmplare care merită să vadă lumina tiparului în spatele frazelor de proces-verbal și mă interesez cum a fost prins Iacob Costache. Aflu că trebuie să vorbesc cu maiorul Dornean Nicolae care a participat la prinderea lui. Il caut pe tovarășul maior Dornean și-l găsesc. E un bărbat trecut de 40 de ani, înalt, cu statură atletică, ochi severi, gură parcă neobișnuită să zîmbească. Zîmbește totuși și fața mare, puternică, i se luminează deodată :

— Aaa, Iacob Costache !? Ăla care-a fugit de la recrutare ?

— De la recrutare ? Nu. Autorul de anonime, cu „Tovarășe președinte" !

— Da, ăla e. Prin 1962 a fost asta. Mă ocupam de fugari atunci.

Eram şef de serviciu şi i-am ordonat căpitanului Hapciuc Mihai, acum e maior, să deschidă dosar de urmărire asupra lui Stanciu Ion, fost liberal, dispărut de la domiciliu. Pentru urmărirea lui Stanciu a fost luat în studiu acest Iacob Costache, cu care fusese prieten.

Pe timpul studiului, reiese însă că era vizat candidatul şi de alt serviciu, ca autor de anonime. Dar nu erau siguri încă asupra lui. Cu experţii era ceva, o neînţelegere. Aşa că s-a hotărît să fie chemat la secţia de învăţămînt presupusul autor, să i se mai ia o probă de scris şi să ne edificăm: îl recrutăm sau îl arestăm. Bun. Aranjăm să-l cheme pe Iacob Costache la secţie, la Botoşani. El vine, da' vine c-o zi mai devreme de cît fusese chemat. Şeful secţiei anunţă ofiţerul din Botoşani, care ştia despre ce e vorba, şi care, ca să nu piardă timpul, îi ia el proba de scris lui Iacob, după care ne dă telefon: „Veniţi încoace, că-i aici, i-am luat şi proba de scris!" Cînd ajunge căpitanul Hapciuc acolo, ia candidatul de unde nu-i. Dispăruse. Îl căutăm acasă, îl căutăm la şcoală, la secţie, la rude, prieteni... Nu-i nicăieri! Într-o claie cu fîn, acasă la el, am găsit două bucăţele de indigo negru, tocite, aproape şterse de atîta scris, că nu se mai putea descifra nimic. Indigo negru! Ca cel din scrisorile anonime. Şi unul sau două plicuri albe! Tot ca cele în care erau anonimele. Era clar acum. Ipoteza celor de la „manifeste" era confirmată, nici nu mai era nevoie de expertiză. Dar era nevoie să-l prindem pe Costache! Am primit dosarul lui complet. Intra acum în competenţa noastră. Mă uit în dosar şi dau peste o declaraţie primită c-o zi în urmă.

Un cetăţean cinstit, Gaţu Gheorghe îl chema, semnala că şeful său, Oprea Virgil, responsabil al punctului hidrografic Iţcani i-a dat să transmită 100 de plicuri prin cineva, pentru Iacob Costache. Omul nu luase în seamă faptul acela imediat, dar a doua zi auzise că Iacob a dispărut de la domiciliu, iar că Oprea „trebuie să-şi facă curat pe-acasă, printre hîrtii". Şi Gaţu venise la noi.

Aranjăm repede o legendă cu cei de la Iaşi, Oprea e chemat acolo de forul hidrologic tutelar, căpitanul Hapciuc şi cu alt căpitan, Turcu, discută cu el ce discută şi-mi dau telefon: „Nu vrea" „Cum nu vrea?" „Nu vrea şi pace. Ce facem cu el?" „Aduceţi-l aici!" Am discutat o bucată bună de timp cu Oprea, frumos am discutat, pînă cînd, la un moment dat, izbucneşte: „Iacob Costache ăsta mă prelucrează duşmănos de mai mulţi ani, dar ce vrea cu mine nu ştiu. N-o să mă credeţi, dar nu ştiu!" Ne-a spus şi de cele 100 de plicuri, ne-a spus că-i ceruse şi altă dată, că nevestele lor erau colege de şcoală, învăţătoare amîndouă, dar altceva nu ştia. Decît că Iacob fugise. Peste trei zile însă îmi spune la întîlnire că Iacob l-a aşteptat pe-o cărare, în drum spre sat (Oprea făcea naveta zilnic) şi i-a zis că are nevoie de multe plicuri şi hîrtie, pentru că „vrea să scrie". „Şi unde trebuie să vă vedeţi?" — l-am întrebat. Îmi spune Oprea unde, într-un cîmp, între dealuri. Ne-am hotărît să acţionăm în momentul întîlnirii dintre ei. Dar, din experienţa cu banda lui Motrescu, învăţasem că indivizii de genul lui Iacob vin cel puţin cu o oră înainte la întîlnire. Aşa că, în ziua întîlnirii am fost şi noi acolo, cu două ore mai devreme şi ne-am ocupat locurile pe care le stabilisem încă cu o seară în urmă.

Cînd am intrat în „cîmpul de întîlnire", ştiam exact de-acum fiecare unde va sta, ştiam unde va trage maşina, (ca să nu i se vadă farurile, dar să nu fie prea departe), pe unde poate veni Iacob, pe unde va veni Oprea, mă rog toate „amănuntele" astea. Eram trei căpitani, adică, astăzi, locotenent-colonelul Crăciun Vasile, maiorul Hapciuc Ion şi cu mine. Mă gîndeam eu, ceilalţi probabil la fel şi ei: Vine sau nu vine?

Şi-a venit. A apărut o siluetă, aşa cum bănuisem, c-o oră şi ceva mai devreme, s-a uitat atent în jur, s-a ascuns. La ora fixată, se-nsera, apare şi Oprea, se întîlneşte cu celălalt, Oprea îşi suflă tare nasul, semn că-i Iacob într-adevăr, acolo cu el. Noi ieşim. Mă apropii cu pistolul în mînă de ei şi strig: „sus mîinile!" Ţi-ai găsit să ridice mîinile! Primul lucru care a vrut să-l facă a fost să se repeadă să-mi ia pistolul. Era foarte robust. Eu n-am o condiţie fizică proastă nici acum, dar atunci era foarte bună. Ei bine, ne-am luptat toţi trei cu Iacob ăsta pe viaţă şi pe moarte, fără exagerare, cu procedee deloc sportive. Individul avea aparate de gimnastică la şcoală şi se antrenase zilnic. Dacă ar fi avut un cuţit la el cred că am fi fost obligaţi să facem uz de pistol, altfel ne-ar fi tăiat. Uite la ce serviseră aparatele de gimnastică ale şcolii!

Am găsit atunci asupra lui şi materiale pregătite pentru a fi difuzate, în versuri şi proză, duşmănoase. S-a confirmat ulterior pe deplin ipoteza celor de la „manifeste", în ce privea modul de difuzare. Folosea adică rude, prieteni, cunoscuţi, unii angajaţi ceferişti, care călătoreau în toată ţara. Ei le puneau la poştă. Îmi aduc aminte că au fost implicaţi atunci în cazul ăsta vreo 35 de inşi.

. . . .

Maiorul Dornean rămîne o clipă dus pe gînduri. Se ridică apoi grăbit şi lăsînd în mod clar încheierea cu concluziile pe seama mea, îmi spune simplu: „Asta a fost tot". Îmi întinde apoi o mînă mare şi pleacă.

„Asta a fost tot", deci...

Şi citind cele scrise, unii vor spune, poate, că nici n-a fost mare lucru. Deşi, cine ştie, dacă într-o situaţie similară, cei ce zic aşa ar avea de povestit aceleaşi fapte...?

Nu asta mi se pare însă în primul rînd semnificativ, ci dosarul cu file îngălbenite. Unde nimic, dar nimic din orele de cercetare a „cîmpului de întîlnire", nici o clipă din orele acelea de aşteptare, „vine sau nu vine?", nici o frîntură din lupta corp la corp cu mijloace „deloc sportive" n-a răzbătut.

Şi mă gîndesc, privind filele altor şi altor dosare — care vor fi cercetate poate cîndva de romancieri, ori de scenarişti în căutare de „material documentar" — cîte fapte nicăieri scrise se-ascund în spatele propoziţiilor reci, de raport...?

Căpitan Tudor NEGOIŢĂ

Pentru o justă aplicare și corectă interpretare a normelor de drept penal și procesual penal în munca de securitate

Colonel Gheorghe VASILE

Aplicarea corectă a normelor de drept penal și drept procesual penal, ca premisă majoră a înfăptuirii principiului legalității socialiste în activitatea organelor judiciare, este adeseori îngreunată de unele situații care generează îndoieli cu privire la sensul voit de legiuitor prin aceste norme.

Atît în literatura juridică de specialitate cît și în practica judiciară se consideră că dificultățile ce se ivesc în aplicarea normelor penale și procedurale pot izvorî din : **redactarea deficitară a textelor** (voința legiuitorului nu este precis și clar exprimată) ; **polisemia cuvintelor folosite în redactarea textelor** (calitatea unor cuvinte de a avea mai multe înțelesuri curente sau chiar juridice oferă posibilitatea demonstrării unor sensuri diferite ale normelor menționate) ; **construcția sintactică a textelor** (care poate genera îndoieli asupra sensului unor norme de drept penal sau procesual penal) ; **insuficienta concordanță dintre o normă și ideea dominantă a legii, din care face parte acea normă ; schimbările produse ulterior în cadrul relațiilor sociale** avute în vedere în momentul editării legii ; **disc**[...] **cială și principiile de bază ale legislației penale sau procesual penale ; imposibilitatea prevederii,** în momentul elaborării unor norme, **a tuturor modalităților sau variantelor de speță cărora norma le este aplicabilă.**

În consecință, infinita varietate a modalităților de comitere a unor fapte incriminate ridică, adeseori, problema sferei de aplicare a normelor penale de incriminare.

Existența unor situații de genul celor arătate, unită cu cerința aplicării corecte a legilor, relevă necesitatea interpretării normelor juridice de către organele de urmărire penală și de judecată.

De aici concluzia că **aplicarea corectă a normelor de drept penal și drept procesual penal este de neconceput fără o justă interpretare a lor.** Interpretarea poate fi făcută de legiuitor (interpretarea legală), de organele judiciare (interpretarea judiciară) sau de cercetătorii și teoreticienii dreptului penal ori procesual penal (interpretarea doctrinară).

Spre deosebire de interpretarea legală care, potrivit prevederilor art. 37 din Constituția Republicii Socialiste România, revine Consiliului de Stat și care are forță obligatorie generală, interpretarea judiciară și interpretarea doctrinară nu au caracter obligatoriu.

Cu toate că interpretarea judiciară și interpretarea doctrinară nu sînt obligatorii, prin valoarea argumentelor, ele aduc o mare contribuție la asigurarea aplicării unitare și corecte a normelor penale și procesual penale, la **înfăptuirea principiului legalității** în activitatea organelor judiciare.

Aceste două genuri de interpretare a normelor juridice apar ca produs al gîndirii unui mare număr de practicieni și teoreticieni, a căror putere de muncă este stimulată de simțul răspunderii profesionale unit cu pasiunea pentru adevăr și dreptate.

Operațiunea juridică de examinare a normelor de drept penal și de procedură penală, pentru aflarea și explicarea sensului adevărat al acestora, nu exclude ci, dimpotrivă, impune schimbul sau chiar lupta de opinii. Așa cum s-a subliniat de atîtea ori în documentele de partid, în munca de cercetare științifică trebuie înlăturată teama de confuziile sau punctele de vedere eronate ce pot apărea într-o confruntare de opinii, confruntare ce constituie singura cale de clarificare a problemelor, de reliefare a adevărului, de afirmare a pozițiilor și ideilor înaintate.

În lumina acestor indicații, operațiunile de interpretare judiciară și doctrinară trebuie să se finalizeze în studii, articole și comentarii, care să contribuie la rezolvarea diverselor probleme și la aplicarea corectă a normelor de drept penal și de procedură penală.

Cu privire la problemele ocazionate de aplicarea în practică a normelor penale de incriminare a faptelor antisociale date în competența de urmărire a procurorului sau a organelor de cercetare penală ale miliției, au fost elaborate și publicate în „Revista română de drept", revista „Cercetări juridice" și alte publicații periodice numeroase note, comentarii și articole a căror contribuție la înfăptuirea principiului legalității și la formarea conștiinței juridice a cetățenilor este de necontestat.

Din motive ușor de înțeles, cu privire la problemele ridicate în activitatea practică de aplicare a normelor de incriminare a faptelor ce aduc atingere securității statului n-au fost publicate asemenea note comentarii sau articole. O parte din probleme n-au fost abordate, iar altele n-au fost rezolvate în mod corespunzător nici în volumul III al lucrării „Explicații teoretice ale dreptului penal român" și nici în cursurile de drept penal, partea specială, publicate pînă în prezent. Din această cauză, atît documentarea organelor securității statului, cît și a procurorilor și judecătorilor militari mai este încă deficitară.

Chiar Deciziile Tribunalului Suprem al R. S. România care au fost date în spețe vizînd infracțiuni contra securității statului nu rezolvă problemele abordate, întrucît foarte adesea prin ele se dau soluții diferite — în ceea ce privește încadrarea juridică — la situații similare.

Așa se explică dealtfel și faptul că astfel de decizii nu sînt publicate.

Faptul că erorile care se pot comite în această materie sînt cu mult mai grave decît cele posibile în aplicarea normelor de incriminare a faptelor infracționale, a căror urmărire este de competența procurorului sau a organelor de cercetare penală ale miliției, pune în evidență caracterul stringent al necesității inițierii unor confruntări de opinii și apariția în publicația „Securitatea", la rubrica „Curier juridic", a unor comentarii pe marginea cazurilor definitiv soluționate de către instanțele militare și a unor articole care să contribuie la clarificarea problemelor ce se ridică în aplicarea normelor de incriminare a faptelor îndreptate împotriva securității statului.

Încercînd să răspundem acestei imperioase necesități, în numerele următoare ale publicației „Securitatea" propunem să fie dezbătute următoarele teme :

1. Despre natura organizațiilor străine, prevăzute de art. 157 C. pen.

2. Precizări cu privire la unele elemente constitutive ale infracțiunii de complot și la deosebirile dintre aceasta și asocierea pentru săvîrșirea de infracțiuni.

3. Deosebirile dintre trădarea prin transmitere de secrete, divulgarea secretului care periclitează securitatea statului, divulgarea secretului economic și divulgarea unor secrete privind interesele obștești.

4. Precizări cu privire la unele elemente constitutive ale infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste și deosebirile dintre aceasta și propaganda naționalist-șovină.

5. Considerații cu privire la rezolvarea unor cazuri de subminare a economiei naționale.

6. Efectele juridice ale discernămîntului diminuat al infractorului.

Pentru elaborarea acestor teme (și a altora), apelăm atît la organele de cercetare penală ale securității, cît și la ofițerii de securitate care lucrează în unitățile informative. Pe această linie se va colabora, prin intermediul Direcției cercetări penale, și cu procurorii și judecătorii militari.

RASPUNSURI la unele întrebări puse de ofițeri de securitate

ART. 116 C. pr. pen.

ÎNTREBARE : **Se poate dispune efectuarea expertizei înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale ?**

RĂSPUNS : Reconsiderîndu-se punctul de vedere exprimat în Buletinul Procuraturii R. S. România nr. 1/1969, p. 31, în Buletinul nr. 3—4/1973, p. 77—78 se arată că : „răspunsul la această întrebare este afirmativ. În adevăr, nu numai prevederile art. 116 C. pr. pen. constituie regulamentarea-cadru, în ce privește efectuarea expertizelor, ci toate dispozițiile secțiunii X privind «Expertizele», din capitolul II referitor la «Mijloacele de probă», din examinarea cărora rezultă că legiuitorul nu a înțeles să indice un anume moment al procesului penal în care să se efectueze expertiza, urmează, în principiu, regimul oricărui mijloc de probă".

ART. 224 C. pr. pen.

ÎNTREBARE : **Ofițerii de contrainformații militare pot efectua acte premergătoare în conformitate cu dispozițiile art. 224 C. pr. pen. ?**

RĂSPUNS : Art. 224 C. pr. pen. prevede că, în vederea strîngerii datelor, necesare organelor de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale, pot efectua acte premergătoare și lucrătorii operativi din Ministerul de Interne, anume desemnați în acest scop.

În art. 224 C. pr. pen. nefiind făcută nici o precizare cu privire la modul de desemnare a lucrătorilor operativi din Ministerul de Interne care pot să efectueze acte premergătoare, ministrul de interne, prin art. 6 alin. 1 al Ordinului privind munca organelor de securitate, a ordonat ca, în cadrul urmăririi informative speciale, să se efectueze acte premergătoare.

Din această prevedere rezultă în mod indubitabil că toți lucrătorii operativi, inclusiv ofițerii de contrainformații militare care efectuează urmărirea informativă specială, au fost desemnați să efectueze acte premergătoare în conformitate cu prevederile art. 224 C. pr. pen.

CUM REZOLVAȚI CAZUL

La data de 3 mai 1970, Ifrim Radu și tatăl său, Ifrim Ion, au ajuns la Budapesta, primul cu pașaport de turist în R.P. Ungară, iar secundul cu pașaport de serviciu, pentru îndeplinirea unei însărcinări de stat în Austria.

Ifrim Radu a luat hotărîrea de a trece fraudulos frontiera R. P. Ungare, pentru ca din Austria să meargă în Israel, spre a se căsători cu prietena sa, plecată oficial din România și stabilită în Israel.

Pentru aceasta, cei doi au încercat să meargă în Austria, dar autoritățile maghiare i-au interzis lui Ifrim Radu să treacă frontiera. În această situație nici Ifrim Ion nu a mai plecat în Austria, ci a rămas cu fiul său în R. P. Ungară, pentru a-l ajuta să găsească vreo modalitate de trecere frauduloasă a frontierei. La data de 13 mai 1970, autoritățile maghiare au anulat viza de ședere în R. P. Ungară a lui Ifrim Radu. În urma acestui fapt, Ifrim Radu și Ifrim Ion au apelat la sprijinul unor conducători auto români, aflați în trecere cu autotrenul T.I.R. pe teritoriul Ungariei spre Austria, cărora le-au oferit suma de 1 000 mărci R.F.G., pentru a-l trece fraudulos pe Ifrim Radu în Austria.

După ce au simulat că acceptă oferta și l-au ascuns în autotren, cei doi conducători auto l-au predat pe Ifrim Radu ...re, iar acestea, la data de 18 mai 1970, l-au predat autorităților române, împreună cu tatăl sau.

Cu ocazia reținerii, s-au găsit asupra lui Ifrim Ion 1 000 dolari S.U.A., 5 520 mărci R.F.G. și 20 schillingi austrieci.

În fața autorităților, Ifrim Ion a recunoscut că a deținut în țară mijloacele de plată străine menționate mai sus, pe care nu le-a declarat și predat, mergînd cu ele în R. P. Ungară.

Se cere să se arate motivat ce infracțiuni se pot reține în sarcina lui Ifrim Radu și Ifrim Ion.

REZOLVAREA SPEȚEI PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

În situația dată, se cerea să se arate motivat incadrarea juridică a faptelor săvîrșite de Pantea Ștefan și Manea Ionel.

Fapta numitului Pantea Ștefan, de a fi omis să denunțe de îndată săvîrșirea infracțiunii de complot prevăzută și pedepsită de art. 167 alin. 1, raportat la art. 163 C. pen., de către Ionescu Gheorghe și Nanu Petre întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de nedenunțare prevăzute de art. 170, alin. 1. raportat la art. 167 alin. 1 C. pen.

Faptul că Pantea a promis lui Ionescu Gheorghe că nu-l va denunța, va trebui avut în vedere la individualizarea pedepsei, putînd fi apreciat ca o circumstanță (atenuantă sau agravantă), în raport de mobilurile sau motivele săvîrșirii sale, conjugate cu conduita anterioară a făptuitorului.

Infracțiunea de nedenunțare, constînd într-o inacțiune, poate fi săvîrșită, potrivit dispoziției din art. 19 alin. ultim C. pen., atît cu intenție cît și din culpă, deci cu ambele forme de vinovăție. În consecință, opinia că faptele care aduc atingere securității statului constituie infracțiuni numai dacă se comit cu intenție nu poate fi acceptată, deoarece se găsește în neconcordanță cu prevederile art. 19 alin. ultim C. pen.

Fapta numitului Pantea Ștefan de a fi primit și ascuns, la rugămintea lui Ionescu Gheorghe, în pivnița sa, un număr de zece bucăți piei tăbăcite, știind că acestea erau furate de la o tăbăcărie și fără să fi avut cu autorul furtului o înțelegere prealabilă sau concomitentă în acest sens, constituind un ajutor dat acestuia, pentru a-i asigura folosul infracțiunii, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de favorizare a infractorului, prevăzute de art. 264 alin. 2 C. pen.

Fapta numitului Pantea Ștefan de a fi

omis să denunțe de îndată săvirșirea de către Ionescu Gheorghe a infracțiunii de furt in paguba avutului obștesc prevăzută de art. 224 alin. 1., teza a doua, C. pen., intrunește elementele constitutive ale infracțiunii de nedenunțare a unor infracțiuni prevăzută de art. 262 alin. 1 C. pen., raportat la art. 208, art. 209 lit. e și art. 224 alin. 1, teza a doua, C. pen.

Așadar, cind omisiunea denunțării este făcută pentru a asigura făptuitorului folosul sau profitul infracțiunii, va exista concurs de infracțiuni intre infracțiunea de nedenunțare prevăzută de art. 262 C. pen. și infracțiunea de favorizare a infractorului prevăzută de art. 264 C. pen., potrivit dispoziției din art. 33 lit. a, teza ultimă, C. pen.

De asemenea, in cazul omisiunii de a denunța mai multe fapte săvirșite succesiv și de care o persoană a luat cunoștință in mod separat, vor exista atitea infracțiuni de nedenunțare cite infracțiuni au fost omise a fi denunțate. Această soluție nu este valabilă in cazul cind despre săvirșirea mai multor infracțiuni, a căror denunțare este obligatorie, se ia cunoștință simultan și nici in cazul nedenunțării faptelor ce constituie infracțiuni continuate (art. 41 alin. 1 și 2 C. pen.).

Fapta numitului Manea Ionel de a fi primit de la Nanu Petre un număr de 20 bucăți piei caprine, pe care le-a ascuns la domiciliul său, in schimbul sumei de 1000 lei, știind că provin din săvirșirea unei infracțiuni, intrunește elementele constitutive ale infracțiunii de tăinuire in paguba avutului obștesc, prevăzută de art. 224 C. pen., raportat la art. 231 C. pen.

In lipsa cerinței esențiale subiective, care constă in urmărirea de către tăinuitor a obținerii unui folos material pentru sine sau pentru altul, acțiunea de tăinuire nu devine o faptă licită, ci constituie o altă infracțiune, mai gravă, și anume: infracțiunea de favorizare a infractorului (art. 264 C. pen.) fiindcă cel care tăinuiește un bun provenit dintr-o infracțiune, fără a urmări obținerea unui folos material, înseamnă că înțelege să ajute pe un infractor, fie pentru a ingreuna sau zădărnici astfel infăptuirea justiției penale, fie pentru a-i asigura folosul sau produsul infracțiunii săvirșite. În consecință, pentru evitarea erorilor de incadrare juridică a faptelor, trebuie intotdeauna să se examineze dacă urmărirea unui folos material nu este o atitudine simulată, in care caz nu există infracțiune de favorizare a infractorului. În cazul cind s-au urmărit ambele scopuri, va fi concurs de infracțiuni.

Fapta numitului Manea Ionel, de a fi omis să denunțe de îndată săvirșirea infracțiunii de furt in paguba avutului obștesc, prevăzută de art. 224 alin. 1, teza a doua, C. pen., de către Nanu Petre, intrunește elementele constitutive ale infracțiunii de nedenunțare a unor infracțiuni, prevăzute de art. 262 alin. 1 C. pen., raportate la art. 224 alin. 1, teza intiia și art. 208 C. pen.

Întrucit Pantea Ștefan și Manea Ionel au comis mai multe infracțiuni inainte de a fi condamnați definitiv pentru vreuna din ele, urmează ca pentru fiecare dintre ei să se facă aplicarea regulilor de la concursul de infracțiuni, prevăzute la art. 33 și următoarele din C. pen.

Locotenent-colonel Dumitru MARINESCU
Locotenent-colonel George ADAM

În legătură cu determinarea cauzelor criminalității și a mijloacelor de combatere a acestui fenomen

Rezolvarea corectă a problemei criminogenezei constituie o condiție sine qua non a lichidării celui mai ingrijorător fenomen antisocial. Punctul de plecare al acestei deducții il constituie vechile adagii din dreptul roman: „Durante causa, durat efectus" (cit durează cauza, durează efectul) și „Sublata causa, tollitur efectus" (suprimată cauza, dispare efectul), adagii a căror veridicitate nu a fost pină in prezent contestată și care, in domeniul abordat, au valoarea unor adevăruri axiomatice.

In consecință, dispariția fenomenului criminalității (infracționalității) nefiind posibilă fără suprimarea cauzelor care il generează, însemnează că determinarea precisă a acestor cauze constituie cheia rezolvării celor mai complexe, mai dificile și mai controversate probleme sociale ale contemporaneității.

Pornind de la constatarea că rezultatele cercetărilor științifice asupra criminogenezei nu au dus pină in prezent la descoperirea unor cauze a căror suprimare să fi determinat in viața socială dispariția fenomenului criminalității, in cele ce urmează vom incerca să relevăm caracterul stringent al necesității luării in considerare a unei noi orientări in determinarea cauzelor și a mijloacelor de combatere a infracționismului.

★

Examinarea celor mai vechi izvoare duce la constatarea că prima problemă căreia s-a incercat să i se dea o rezolvare a fost aceea de a ști dacă răufăcătorii (infractorii) se deosebesc de oamenii cinstiți prin anumite trăsături fizice sau de comportament.

Concluziile la care s-a ajuns sint contradictorii.

Astfel, in paragraful 260 al Cărții a II-a din Legea lui Manu a fost exprimată părerea că moravurile unui om nu pot fi cunoscute după anumite semne exterioare. Dimpotrivă, Pitagora, Seneca și Quintilian au susținut în lucrările lor că moravurile unui om pot fi cunoscute după aspectul său exterior.

In a doua jumătate a secolului al XIX-lea creșterea vertiginoasă și alarmantă a fenomenului criminalității a invederat necesitatea studierii cauzelor lui și a găsirii unor mijloace adecvate de apărare. Venind in intimpinarea unei atari necesități, Cezare Lombrozo (1835—1909), medic militar, a publicat la Milano, in anul 1876, lucrarea: „Omul criminal", prin care a pus bazele antropologiei criminale și a devenit intemeietorul criminologiei burgheze.

Cu privire la cauzele criminalității, Cezare Lombrozo a pus in circulație teoria exclusivității cauzelor organice, potrivit căreia, infracționalitatea este un fenomen pur antropologic sau biologic, fiind un produs exclusiv al anomaliilor fiziologice sau psihice ale infractorilor. Ca urmare a criticilor aduse teoriei exclusivității cauzelor organice (teoriei stigmatelor), Lombrozo și-a reconsiderat opi-

omis să denunţe de indată săvirşirea de către Ionescu Gheorghe a infracţiunii de furt in paguba avutului obştesc prevăzută de art. 224 alin. 1., teza a doua, C. pen., intruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de nedenunţare a unor infracţiuni prevăzută de art. 262 alin. 1 C. pen., raportat la art. 208, art. 209 lit. e şi art. 224 alin. 1, teza a doua, C. pen.

Aşadar, cind omisiunea denunţării este făcută pentru a asigura făptuitorului folosul sau profitul infracţiunii, va exista concurs de infracţiuni intre infracţiunea de nedenunţare prevăzută de art. 262 C. pen. şi infracţiunea de favorizare a infractorului prevăzută de art. 264 C. pen., potrivit dispoziţiei din art. 33 lit. a, teza ultimă, C. pen.

De asemenea, in cazul omisiunii de a denunţa mai multe fapte săvirşite succesiv şi de care o persoană a luat cunoştinţă in mod separat, vor exista atitea infracţiuni de nedenunţare cite infracţiuni au fost omise a fi denunţate. Această soluţie nu este valabilă in cazul cind despre săvirşirea mai multor infracţiuni, a căror denunţare este obligatorie, se ia cunoştinţă simultan şi nici in cazul nedenunţării faptelor ce constituie infracţiuni continuate (art. 41 alin. 1 şi 2 C. pen.).

Fapta numitului Manea Ionel de a fi primit de la Nanu Petre un număr de 20 bucăţi piei caprine, pe care le-a ascuns la domiciliul său, in schimbul sumei de 1000 lei, ştiind că provin din săvirşirea unei infracţiuni, intruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de tăinuire in paguba avutului obştesc, prevăzută de art. 224 C. pen., raportat la art. 231 C. pen.

In lipsa cerinţei esenţiale subiective, care constă in urmărirea de către tăinuitor a obţinerii unui folos material pentru sine sau pentru altul, acţiunea de tăinuire nu devine o faptă licită, ci constituie o altă infracţiune, mai gravă, şi anume: infracţiunea de favorizare a infractorului (art. 264 C. pen.) fiindcă cel care tăinuieşte un bun provenit dintr-o infracţiune, fără a urmări obţinerea unui folos material, inseamnă că inţelege să ajute pe un infractor, fie pentru a ingreuna sau zădărnici astfel infăptuirea justiţiei penale, fie pentru a-i asigura folosul sau produsul infracţiunii săvirşite. În consecinţă, pentru evitarea erorilor de incadrare juridică a faptelor, trebuie intotdeauna să se examineze dacă urmărirea unui folos material nu este o atitudine simulată, in care caz nu există infracţiune de favorizare a infractorului. În cazul cind s-au urmărit ambele scopuri, va fi concurs de infracţiuni.

Fapta numitului Manea Ionel, de a fi omis să denunţe de indată săvirşirea infracţiunii de furt in paguba avutului obştesc, prevăzută de art. 224 alin. 1, teza a doua, C. pen., de către Nanu Petre, intruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de nedenunţare a unor infracţiuni, prevăzute de art. 262 alin. 1 C. pen., raportate la art. 224 alin. 1, teza intiia şi art. 208 C. pen.

Întrucit Pantea Ştefan şi Manea Ionel au comis mai multe infracţiuni inainte de a fi condamnaţi definitiv pentru vreuna din ele, urmează ca pentru fiecare dintre ei să se facă aplicarea regulilor de la concursul de infracţiuni, prevăzute la art. 33 şi următoarele din C. pen.

Locotenent-colonel Dumitru MARINESCU
Locotenent-colonel George ADAM

În legătură cu determinarea cauzelor criminalităţii şi a mijloacelor de combatere a acestui fenomen

Rezolvarea corectă a problemei criminogenezei constituie o condiţie sine qua non a lichidării celui mai ingrijorător fenomen antisocial. Punctul de plecare al acestei deducţii il constituie vechile adagii din dreptul roman: „Durante causa, durat efectus" (cit durează cauza, durează efectul) şi „Sublata causa, tollitur efectus" (suprimată cauza, dispare efectul), adagii a căror veridicitate nu a fost pină in prezent contestată şi care, in domeniul abordat, au valoarea unor adevăruri axiomatice.

In consecinţă, dispariţia fenomenului criminalităţii (infracţionalităţii) nefiind posibilă fără suprimarea cauzelor care il generează, insemnează că determinarea precisă a acestor cauze constituie cheia rezolvării celor mai complexe, mai dificile şi mai controversate probleme sociale ale contemporaneităţii.

Pornind de la constatarea că rezultatele cercetărilor ştiinţifice asupra criminogenezei nu au dus pină in prezent la descoperirea unor cauze a căror suprimare să fi determinat in viaţa socială dispariţia fenomenului criminalităţii, in cele ce urmează vom incerca să relevăm caracterul stringent al necesităţii luării in considerare a unei noi orientări in determinarea cauzelor şi a mijloacelor de combatere a infracţionismului.

★

Examinarea celor mai vechi izvoare duce la constatarea că prima problemă căreia s-a incercat să i se dea o rezolvare a fost aceea de a şti dacă răufăcătorii (infractorii) se deosebesc de oamenii cinstiţi prin anumite trăsături fizice sau de comportament.

Concluziile la care s-a ajuns sint contradictorii.

Astfel, in paragraful 260 al Cărţii a II-a din Legea lui Manu a fost exprimată părerea că moravurile unui om nu pot fi cunoscute după anumite semne exterioare. Dimpotrivă, Pitagora, Seneca şi Quintilian au susţinut in lucrările lor că moravurile unui om pot fi cunoscute după aspectul său exterior.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea creşterea vertiginoasă şi alarmantă a fenomenului criminalităţii a învederat necesitatea studierii cauzelor lui şi a găsirii unor mijloace adecvate de apărare. Venind in intimpinarea unei atari necesităţi, Cezare Lombrozo (1835—1909), medic militar, a publicat la Milano, in anul 1876, lucrarea: „Omul criminal", prin care a pus bazele antropologiei criminale şi a devenit intemeietorul criminologiei burgheze.

Cu privire la cauzele criminalităţii, Cezare Lombrozo a pus in circulaţie teoria exclusivităţii cauzelor organice, potrivit căreia, infracţionalitatea este un fenomen pur antropologic sau biologic, fiind un produs exclusiv al anomaliilor fiziologice sau psihice ale infractorilor. Ca urmare a criticilor aduse teoriei exclusivităţii cauzelor organice (teoriei stigmatelor), Lombrozo şi-a reconsiderat opi-

niile, admiţînd teza multiplicităţii cauzelor criminalităţii, în care sens, acest fenomen apare ca un produs al cauzelor organice, sociale şi fizice, predominante fiind cauzele organice.

Ideile lui Lombrozo au fost moderate, corectate şi coordonate de Enrico Ferri, în lucrarea sa „Sociologia criminală", şi de Rafaelo Garofalo, în „Criminologie".

În secolul al XX-lea unii criminologi burghezi, pe baza concluziilor formulate de dr. Tullio, Freud, Pende etc., au manifestat tendinţa de „modernizare" a teoriei lombroziene prin înlăturarea afirmaţiilor perimate cu privire la criminalitatea în lumea animală şi vegetală, creînd astfel orientarea neoantropologică (neolombroziană) în criminologie.

Orientarea neoantropologică în criminologie este criticabilă şi periculoasă, pentru că justifică pe plan teoretic necesitatea introducerii în practică a unor măsuri de siguranţă reacţionare. De altfel, teoria predispoziţiei iremediabile la săvişirea de infracţiuni a constituit pentru hitlerişti suportul şi motivarea odioaselor măsuri de realizare a politicii rasiste.

Concepţia sociologică a fenomenului infracţional a fost pusă în circulaţie de dr. A. Lacasaagne, dr. L. Manouvrier şi G. Tarde, ca o reacţie împotriva şcolii antropologice şi pozitiviste italiene. În această concepţie, fenomenul criminalităţii apare ca un produs al mediului social.

Orientarea neosociologică în criminologia burgheză (recunoscînd factorii sociali şi individuali) aduce în studiul criminalităţii, ca elemente noi, anumite aspecte sociologice, cum ar fi: urbanizarea, micromediul (mediul cel mai prielnic), dezorganizarea socială, diferenţa de nivel cultural etc. Considerăm că acestea nu pot fi acceptate drept cauze ale infracţiunilor, deoarece nu toţi, ci numai o mică parte dintre cei care trăiesc sau vin în contact cu asemenea ambianţe săvîrşesc infracţiuni.

Caracterul neştiinţific şi reacţionar al orientărilor menţionate s-a evidenţiat în mod deosebit cu ocazia desfăşurării dezbaterilor celui de-al III-lea Congres de Criminologie al O.N.U., care a avut loc la Stockholm între 9 şi 18 august 1965, în cadrul căruia criminologii burghezi au încercat să demonstreze că progresul social în ansamblul lui, cu urbanizarea şi industrializarea în concret, constituie cauza criminalităţii.

Ca şi în trecut, în criminologia burgheză actuală se manifestă tendinţa căutării unor cauze de neînlăturat, menite să absolve societatea capitalistă de răspunderea pentru creşterea vertiginoasă şi alarmantă a fenomenului criminalităţii.

Relevînd tendinţele reacţionare ale criminologiei burgheze actuale, criminologii din statele socialiste ezită să se pronunţe deschis asupra faptului dacă din lucrările ştiinţifice ale statisticienilor sau criminologilor burghezi pot fi preluate anumite date, idei parţiale sau interpretări susceptibile de a fi folosite şi de a contribui la dezvoltarea cercetării ştiinţifice în acest domeniu.

De asemenea, din motive de exagerată precauţie s-a evitat şi se evită încă studierea defectelor psihofiziologice care ar putea fi interpretate „predispoziţii" la săvîrşirea unor infracţiuni. Din punct de vedere ştiinţific, reticenţa este complet nejustificată deoarece însuşi Marx a prezentat „predispoziţia" printre cauzele criminalităţii.

Uneori, recunoscîndu-se că anumite infracţiuni au fost săvîrşite de persoane cu anumite devieri în domeniul psihicului, se demonstrează că studierea acestor persoane de către psihiatri este necesară pentru a se crea posibilitatea organizării raţionale a locurilor de deţinere în care infractorii, declaraţi totuşi responsabili, să execute pedeapsa şi să fie supuşi unui tratament adecvat.

Aceste susţineri, prin care se recunoaşte indirect predispoziţia la săvîrşirea unor infracţiuni, fac să se nască întrebarea: de ce trebuie să se aştepte ca persoanele cu astfel de devieri să comită infracţiuni şi numai după aceea să fie supuse unor tratamente adecvate?

În aceeaşi ordine de idei socotim utilă descoperirea trăsăturilor negative ale oricărei persoane şi luarea măsurilor corespunzătoare pentru corectarea lor.

Tot ca predispoziţie la săvîrşirea de infracţiuni poate fi considerată şi instabilitatea unei persoane, determinată de factori interni sau externi care, în anumite condiţii nefavorabile, orientează persoana respectivă spre infracţionalitate. Cu persoanele instabile este necesară desfăşurarea unei intense munci educative, pentru a le ajuta să nu alunece pe panta infracţionalităţii.

Alteori, negîndu-se orice influenţă a factorilor biologici asupra modului de manifestare a unei persoane, se susţine că „comportarea omului care modifică lumea este condiţionată de mediul înconjurător". Dacă Marx nu a exclus influenţa predispoziţiei asupra conduitei antisociale a omului, socotim că nu există temei pentru absolutizarea tezei potrivit căreia conduita omului este determinată numai de mediul înconjurător, teză care nu poate să explice, în toate cazurile, în mod convingător de ce oamenii formaţi în aceleaşi condiţii defavorabile acţionează diferit, în sensul că, în aceleaşi împrejurări, unii comit, iar alţii nu comit infracţiuni.

În studiile la care ne-am referit se susţine, de asemenea, că totalitatea cauzelor şi condiţiilor care contribuie la săvîrşirea unor infracţiuni e formată din trei grupe de împrejurări: împrejurări care duc la formarea nefavorabilă a personalităţii, considerate cauze şi care se întîlnesc în familie, în şcoală, în viaţa colectivă ori care depind de persoana însăşi în procesul autoeducării; împrejurări care constituie pretextele săvîrşirii unor infracţiuni, considerate condiţii şi care constau în loviri, injurii, ameninţări etc.; împrejurări care înlesnesc producerea rezultatului delictuos, considerate tot condiţii, şi care constau în lipsurile din activitatea instituţiilor, organizaţiilor economice, funcţionarilor şi cetăţenilor.

★

Socotim că problema cauzelor criminalităţii poate fi rezolvată în mod corect numai dacă analiza diverselor fenomene nu se îndepărtează, ci se face în strînsă legătură cu accepţiunea materialist-dialectică a conceptului cauză.

Ca atare, pentru a verifica temeinicia cauzelor criminalităţii stabilite de diverşi teoreticieni va trebui să observăm dacă ele determină ca necesitate săvîrşirea faptelor antisociale.

Supunînd unei astfel de verificări formulările enunţate mai înainte vom ajunge la constatarea că nici condiţiile negative de formare a personalităţii nu pot fi acceptate cauze ale criminalităţii, deoarece o mare parte dintre cei formaţi în aceleaşi condiţii negative nu comit infracţiuni atunci cînd se găsesc în prezenţa pretextelor exterioare sau a împrejurărilor care înlesnesc producerea unor rezultate delictuoase. Mai mult decît atît, practica relevă faptul că persoane crescute în împrejurări favorabile de formare

a personalității comit infracțiuni, iar persoane crescute în împrejurări nefavorabile de formare a personalității nu comit infracțiuni în prezența acelorași pretexte exterioare sau a impulsurilor care înlesnesc producerea unor rezultate delictuoase.

Care sînt atunci cauzele criminalității și mijloacele de prevenire a acestui fenomen ?

După opinia noastră, cauzele criminalității rezidă în contactele intensive ale anumitor realități psihofiziologice cu anumite realități sociale sau cu realități psihofiziologice (trăsături negative) asemănătoare ale altor persoane.

De exemplu, cauzele infracțiunii de trădare constau în contactele dintre realitățile sociale, care îmbracă aspectul unor activități organizate, desfășurate în secret de serviciile străine de spionaj și realitățile psihofiziologice pe care le reprezintă unii cetățeni români sau unele persoane fără cetățenie care domiciliază pe teritoriul statului român, realități care se caracterizează prin predominanța viciului lăcomiei, a dorinței nesatisfăcute de afirmare, a nemulțumirilor cu privire la situația lor socială etc.

Studiul temeinic al infracțiunilor contra statului duce la constatarea că din cele mai vechi timpuri și pînă în prezent statele care au urmărit suprimarea sau știrbirea suveranității, independenței sau unității altor state au studiat prin agenții lor, cu multă răbdare și migală, defectele dregătorilor și ale altor elemente care prezentau interes sub aspectul atragerii la colaborare. Încă din antichitate s-a ajuns la concluzia că dintre defectele persoanelor, defectul lăcomiei este cel mai prielnic recrutării.

De aceea, serviciile de spionaj din toate timpurile și-au îndreptat și continuă să-și îndrepte privirile asupra celor lacomi, celor nemulțumiți etc. După depistarea acestor realități psihofiziologice, se începe acțiunea de punere a lor în contact cu condițiile sociale de natură să le satisfacă.

Dorința de afirmare și de ridicare cu orice preț pe scara ierarhiei sociale e atît de puternică la unii oameni, încît ei acceptă cu seninătate oricare dintre alternativele sintetizate în proverbul „ori caftan pînă-n pămînt, ori ștreangul de gît". Așadar, cauzele infracțiunilor de trădare și ale celorlalte infracțiuni contra securității statului rezidă în contactul (îmbinarea) acestor două categorii de realități.

De asemenea, cauzele delapidărilor și ale celorlalte sustrageri din avutul obștesc nu constau nici în „nivelul de trai scăzut", nici în „condițiile defavorabile de formare a personalității", ci în contactele dintre realitățile psihofiziologice, caracterizate prin cupiditate, predominanța dorințelor care depășesc cu mult posibilitățile lor de satisfacere etc. și realitățile sociale, constînd în diversele ipostaze ale avutului obștesc.

Pentru evitarea unor astfel de contacte, atît în Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligațiile și răspunderea gestionarilor de bunuri materiale din organizațiile socialiste (aprobat prin H.C.M. nr. 463, publicat în C.H.D. nr. 14 din 26 aprilie 1960) cît și în Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor organizațiilor socialiste au fost prevăzute anumite condiții de angajare, trecerea sau menținerea în funcția de gestionar.

Prevenirea infracțiunilor se poate realiza numai prin evitarea contactelor menționate și prin acțiuni de transformare a trăsăturilor negative ale persoanelor în trăsături pozitive. Posibilitatea evitării

contactelor care generează fenomenul criminalității poate fi transformată în realitate numai dacă se asigură o cunoaștere prealabilă completă a celor două categorii de realități.

Acțiunea de observare și studiere a trăsăturilor psihofiziologice și de comportament se va desfășura pe toată durata pregătirii școlare și universitare. Toate constatările se vor consemna în fișe psihologice de către un personal cu calificare superioară în acest domeniu. După absolvire, unitățile de învățămînt vor elibera unităților socialiste solicitatoare copii de pe fișele psihologice ale foștilor elevi sau studenți.

În cadrul unităților socialiste, rezolvarea problemei cunoașterii angajaților sub aspectul arătat se impune a fi asigurată cu prioritate la nivelul organelor de conducere și de personal. Realizarea dezideratului reclamă însă din partea organelor de conducere și mai ales a organelor de personal temeinice cunoștințe de psihologie, psihiatrie, sociologie, drept administrativ, drept penal etc.

Este în afară de orice îndoială că organizarea cunoașterii științifice a oamenilor cu ajutorul metodelor și mijloacelor psihologiei este net superioară sistemului aprecierii lor pe bază de referințe și caracterizări subiective întocmite de multe ori în grabă, pe baza unor sporadice și superficiale observații. Veridicitatea acestei supoziții este pe deplin confirmată de numeroasele cauze penale în care au fost condamnate persoane ce dețineseră funcții de mare răspundere ocupate în urma unor verificări concretizate în conținutul referințelor și caracterizărilor de natura celor arătate.

Convingerea fermă că determinarea cauzelor criminalității și a mijloacelor de combatere a acestui fenomen antisocial nu este posibilă numai printr-un studiu, oricare ar fi dimensiunile sale, și adevărul exprimat de proverbul „un lucru bine început este pe jumătate făcut" ne-au impus limitarea preocupărilor la conturarea unei orientări care, după modesta noastră părere, oferă perspectiva rezolvării acestei probleme, constituind, în același timp, geneza unor ample discuții și a unor măsuri adecvate realizării scopului urmărit prin aprofundarea cunoașterii științifice în acest domeniu deosebit de important.

D. MARINESCU
doctor în drept

NOTA REDACȚIEI : Tema abordată în articolul tovarășului doctor în drept D. Marinescu reprezintă un punct de vedere strict personal. Îi rugăm de aceea pe cititorii care au și alte păreri asupra acestei teme să ne scrie, însoțind, pe cît posibil, argumentarea teoretică cu exemple practice din activitatea proprie sau a colectivelor din care fac parte.

Organizația „Tupamaros" în acțiune!

În presa mondială au fost publicate numeroase știri despre organizația „Tupamaros", iar in mai 1971 a apărut in Italia, in premieră mondială, o carte [1]) despre această organizație.

Scrisă — cum mărturisește autorul — pe baza relatărilor unor luptători de gherilă urbană din Uruguay, cartea reconstituie date și fapte referitoare la organizația clandestină „Tupamaros".

Organizația „Tupamaros" s-a constituit după anul 1962 și este cunoscută sub numele de Mișcarea pentru Libertatea Națională a Uruguayului (M.L.N.)

In decembrie 1964 diversele grupuri au decis să denumească acțiunile lor ca acțiuni de „Tupamaros" [2]). Drept urmare, in vara anului 1965, au stabilit să dea acestei uniuni forme definitive, culminind cu procesul realizării primei convenții naționale, in ianuarie 1966, care a elaborat un program minim și un regulament, au ales conducătorii, au stabilit principalele linii tactice și scopuri strategice in vederea cuceririi puterii pe calea luptei armate.

In esență, M.L.N. este o bătălie politică, ajunsă intr-o fază istorică, care pină in anul 1969 realizase 77 acțiuni de răsunet public și mobilizarea a sute de oameni, in peste 80 de acțiuni revoluționare. Ca mijloace tactice, folosesc sabotajul, atentate dinamitarde, sechestrul și inchisoarea revoluționară (sau răpirea de persoane), operațiuni de echipare și dotare, ocuparea de locuințe și operațiuni de propagandă armată. Un rol important in cadrul M.L.N. il joacă și femeile, care au atribuții bine definite și sint folosite ca agenți de legătură, gazde, pentru anumite investigații și in munca de propagandă.

[1]) „Tupamaros — Dichiarazioni e testimonianze" (Declarații și mărturisiri), Editura Feltrinelli.

[2]) Nume pe care și l-au luat ingrijitorii de vite in timpul războiului de independență din Uruguay. Denumirea mai este legată și de Tupac Amaru, șef de trib indian, care a format un fel de guerilă și a luptat impotriva spaniolilor in secolul al XVII-lea. (N.T.)

Operațiunea „Pajarito" (Pasărea)

13 iunie 1968. Guvernul lovește cu furie oarbă in muncitori și in studenți. Destituiri, persecuții sindicale, bătăi, arestări, cenzurarea presei. Dar in fabrici, in bănci, in oficii publice, in licee, in universități, in piețe, răzmerițele, rezistența populară se extind și se intăresc cu fiecare zi.

Aceasta era situația in Uruguay atunci cind, la sfirșitul lui iunie, o celulă a M.L.N. a propus direcției sechestrarea unui om politic : Pereyra Reverbel.

Direcția M.L.N. a luat in discuție această propunere, a analizat ipotetic posibilitățile de organizare a răpirii și situația de conjunctură, a luat in considerație și riscurile, după care a decis executarea ei. Fără nici o indoială, acțiunea va fi o mare lovitură politică. Chiar dacă s-ar fi incercat să se găsească o altă persoană decit cea propusă, nu s-ar fi reușit să se afle un om mai nimerit. Personaj influent al regimului, inflăcărat susținător al liniei ostilităților represive, consilierul președintelui, Ulysses Pereyra Reverbel, suscita ura poporului in general și a muncitorilor in special. A fost decisă deci operațiunea numită „Pajarito" (Pasărea) in care scop s-a constituit o grupă informativă care a primit insărcinarea să stringă toate datele posibile și necesare despre modul de viață și obiceiurile lui Pereyra.

Cind fusese propusă acțiunea, condițiile erau optime. Dar cind s-au obținut toate informațiile necesare, situația era schimbată. După o dură confruntare, rezistența muncitoresc-studențească era in retragere, slăbită. Focul răscoalei populare se reducea acum la citeva forțe dispersate. Această schimbare a dat naștere la nesiguranță și indoieli ; a provocat o reanalizare a situației stabilite anterior.

Ar mai fi fost avantajos acum pentru M.L.N. și pentru forțele populare să realizeze o acțiune care, pe lingă marele efort pe care il solicita, să pună in joc toată structura organizatorică a mișcării, expunind-o la un mare risc ? Pentru a rezolva astfel de dubii s-au consultat cu cei care acționau in mediile sindicale ; opinia exprimată era total favorabilă acțiunii. Pentru forțele populare, care se aflau in fază de repliere dar nu erau invinse, ar fi insemnat un imbold, un stimul, ceva de care aveau nevoie.

O victorie insemna o dovadă a forței tupamaroșilor ! Dar ce ar fi insemnat o infringere ?...

Au fost lăsate de-o parte incertitudinile și operațiunea „Pajarito" a intrat in plină fază de organizare. Pentru prima dată va acționa toată organizația, de la primul la ultimul moment. Pregătirea este vastă și complexă. Se prevede că acțiunea va dezlănțui tot aparatul represiv al regimului. Vor avea loc bătăi, percheziții și arestări in lung și in lat, in Montevideo, in zonele apropiate și in interior. De aici necesitatea de a „recurăți" toate sediile organizației și casele tovarășilor rămași in legalitate.

Se organizează un sistem de legături și comunicări, care, incepind din momentul acțiunii, va permite intregii organizații să fie in contact constant și in permanentă stare de alertă. Intrunirile vor fi suspendate. Manifestele vor fi distribuite tovarășilor cu o zi inaintea declanșării acți-

unii. La 15 minute după inceperea ei, vor primi dispoziții să le imprăștie, sarcină care revenea numeroaselor grupuri imprăștiate in tot orașul Montevideo.

După planificarea parcursului care trebuia urmat, din momentul sechestrării, după stabilirea locurilor de transbordare și inchiderea in „colivie", a fost atacată o problemă foarte delicată : narcotizarea prizonierului pentru a obține o stare de inconștiență, care să nu-i permită, atunci cind va fi eliberat, să furnizeze date și locuri poliției in legătură cu traseul și ascunzătoarea unde a fost dus.

Cu o săptămină inainte de răpire și sechestrare patru persoane din grupa operativă au intensificat antrenamentul pentru a se familiariza la maximum cu manevra pentru prinderea „Păsării".

„Prada" urma să fie capturată pe stradă in timp ce merge spre mașina care vine să-l ia de-acasă in fiecare dimineață. În această mașină există de fiecare dată șoferul și un secretar din corpul de gardă al consilierului ; alteori mai vin cu ei incă 1—2 persoane, deci in total ar putea să se afle in mașină 3—4 persoane. Va fi foarte important de altfel ca echipa să se miște și să acționeze numai cind va fi necesar, pentru a nu atrage atenția trecătorilor. „Prada" nu trebuia să aibă nici o suspiciune, pentru că dacă i se va părea ceva ciudat, s-ar putea intoarce din drum și să o ia la fugă, pe distanța de la mașină pină la ușă, in total opt metri (patru pe trotuar și patru pe scări).

Antrenamentele și probele erau făcute pe un teren reprodus intocmai celui pe care urma să se acționeze, cu mașină și protagoniști — simulindu-se cu toată seriozitatea sechestrarea și rezistența : cel care face pe consilierul sfirșește de fiecare dată cu hainele rupte.

Fixată pentru luni 6 august, operațiunea a fost suspendată, pentru că domnul Ulysses și-a petrecut week-end-ul in afară de Montevideo. Se spera că in 48 de ore va veni la intilnire, ca termenul să nu treacă in zadar ; orele și zilele de așteptare insemnind nu numai timp pierdut, dar chiar și riscuri pentru dispozitivul pregătit complet pină in cele mai mici amănunte. Chiar și manifestele se aflau deja in miinile grupurilor de distribuție...

Miercuri 8 august, ora 7,00. Operațiunea este pusă in mișcare.

Spre ora 9,00 „plasa" era gata intinsă. La vreo 20 de metri pe partea dreaptă a locuinței consilierului erau postați Floro și Elmo, amestecați printre persoanele care așteptau autobuzul ; la patru metri pe stinga Coto și Inca, in postura unui polițist și a unui civil, gesticulind preocupați de un fals incident.

La ora 9 fix un camion enorm de transporturi a apărut pe neașteptate. S-a oprit la 10 metri pe dreapta și după o zgomotoasă apariție de oameni, lanțuri și fringhii, incepe descărcarea mobilei pentru un apartament de la etajul șase.

La 9 și 8 minute apare mașina așteptată. Înăuntru sint numai două persoane, șoferul și secretarul. Șoferul coboară, se indreaptă spre ușă, apasă pe sonerie, intră in casă și iese imediat. Revenind la mașină, se așează pe bancheta din față a mașinii și așteaptă. În stația de autobuz Floro și Elmo sint foarte atenți. „Polițistul" și civilul, tot discutind și gesticulind, se apropie pe nesimțite de mașina in cauză. E ora 9 și 10 minute. Apare „pasărea" și incepe să coboare scările cu ușurință. Cind a ajuns la jumătatea scărilor, Floro și Elmo părăsesc stația și sosesc lingă mașină, unul pe dreapta și celălalt pe stinga. Șoferul apucă insă cu mina dreaptă țeava armei care era indreptată spre el, se smucește in timp ce cu mina stingă incearcă să-și scoată pistolul. Obligat fiind s-o facă, Floro trage și mina rănită eliberează imediat țeava armei. În același timp Elmo, cu pistolul intr-o mină, se forțează cu cealaltă să-l tragă afară pe secretarul care rezista, apărindu-se cu brațele, corpul și picioarele, agățindu-se de scaunul și spătarul băncii de la mașină. Ceilalți doi, Coto și Inca, au

prins ca intr-un cleşte „pasărea" și l-au așezat pe banca din spate. Apoi Coto a tras o lovitură de picior peste miinile secretarului, care este astfel scos afară. Au reușit apoi să-l imobilizeze pe șofer și să-l arunce in stradă...

La ora 9 și 13 minute, mașina pornește cu prada incadrată de „polițist" și de civil. La 50 metri in spate ii urmează o mașină de sprijin. „Pasărea", lividă, murmură cuvinte incoerente. Mașina o ia de-a lungul mării și după 2 km părăsește riviera, luind-o pe bulevardul Larranaga. Mașina de sprijin, din spate, făcea mișcările și manevrele necesare pentru protejarea celei din față. În sfirșit, apare mașina pentru prima transbordare, care in fața celor două vehicole pornește spre locul stabilit. Ajunși acolo, „polițistul", prizonierul și Elmo trec in noua mașină. Floro și Coto dispar pentru a transmite ordinul de inceperea distribuirii manifestelor. Este abandonată mașina consilierului, care timp de citeva zile nu va mai avea nevoie de ea !

Au trecut 15 minute din momentul sechestrării. Se pleacă acum spre locul unde, conform planului, trebuie să i se administreze „prăzii" doza intramusculară. Imprevizibil, o platformă incărcată cu mărfuri pentru piața orașului le-a blocat trecerea, fapt care a determinat modificarea traseului și pierderea unor minute ce trebuiau recuperate. Sanitarul Bimbo, care se afla in mașina ce preluase „prada", a inceput pregătirile pentru injecție. „Pasărea" devine tot mai nervoasă. Încercind să-l liniștească, Bimbo ii explică ceea ce i se va face, din ce motiv și care sint efectele. Don Pereyra nu se opune, dar continuă să fie nervos și să se miște tot timpul. Trecind prin fața monumentului Batlle i se face injecția. Un individ din dispozitivul sanitar organizat in acel punct aștepta gata să intervină in caz de nevoie. În trecere, i se face semn din mașină că totul e in regulă și sanitarul se retrage.

Trecuseră 20 de minute și alarma era dată. Pe străzi era un du-te-vino continuu de mașini ale forțelor de represiune. „Jepurile" poliției, patrulele, radio-patrulele cu sirene aleargă intr-o goană drăcească, controlind, legitimind, arestind. Mașina cu prada iși continua drumul spre locul fixat pentru a doua transbordare.

Trec minutele și kilometrii, și „pasărea", cu ochii ieșiți din orbite, a devenit un papagal vorbăreț, fapt care atrage atenția lui Bimbo. În loc ca prizonierul, conform prevederilor, să fie in acel moment semiadormit este absolut lucid. Ce s-a intimplat ? Cărui fapt se datorește această neprevăzută luciditate ? Bimbo incepe să-l interogheze și să descopere cauza : „pasărea" mărturisește că este un alcoolic cronic. În acest caz, doza eficace trebuie să fie mai mare decit in cazuri normale, fapt pentru care Bimbo trece la injectarea in continuare a dozei maxime in locul prescris de specialist. Dar efectul nu este cel sperat. Ultimul transbord trebuie făcut cu prizonierul in stare de semiconștiență. Uneori deschide ochii, răspunde la intrebări și iși aranjează ținuta. Pentru a fi siguri că nu va recunoaște mașina care il va transporta, este legat la ochi și ii sint astupate urechile. „Greu de adormit pasărea asta", spunea Bimbo ca pentru sine in timp ce pregătea in noua mașină o doză serioasă in stare să adoarmă și un cal ! Începe apoi s-o injecteze incet, pină cind observă că „pasărea" adoarme profund. La un moment dat, don Pereyra respiră greu și fața incepe să i se invinețească.

Bimbo avea ordin clar : prizonierului nu

trebuie să i se intimple nimic. Își dă seama că toate dozele administrate s-au acumulat și sint excesive. Limba prizonierului cade in git ; in minutele următoare putea să moară asfixiat dacă nu-i restabilea respirația. Se dă ordin să fie mărită viteza pentru a ajunge cit mai urgent la locul refugiului definitiv și a i se face tratamentul adecvat. Timpul se scurge repede. „Pasărea" se invinețise de-a binelea. Fața ii era plină de apă. Toracele i se ridică și i se coboară fără a reuși să expire nici măcar 1 cm^3 de aer. „A făcut un stop respiratoriu", strigă Bimbo. Trebuie să se recurgă la unica soluție care mai rămăsese. Bimbo incearcă să-i scoată cu degetele limba din git și să-i practice respirația artificială gură la gură.

La prima incercare, „pasărea" vomită, se incearcă de mai multe ori și pină la urmă reușește. Puțin cite puțin Bimbo suflă aerul său in pieptul prizonierului prin sistemul gură la gură, grotesc și greţos... Omul își recapătă culoarea, respirația i se normalizează și treptat devine profundă și liniștită.

Se ajunge astfel la „colivie", unde este așezat la pat și unde se iau toate măsurile necesare ca viața prizonierului să fie in afara oricărui pericol.

Este ora 10,10. In sfirșit Bimbo poate respira ușurat, din plin ; nervii i se destind. Chiar dacă pentru moment ostatecul este „deteriorat", el se află acum la loc sigur. Transbordările au fost efectuate perfect, fără a lăsa vreo urmă, la fel ca și abandonarea unor vehicule și paza altora ; imprăștierea manifestelor este in curs de desfășurare ; majoritatea tovarășilor se intorc deja spre casele lor sau spre sediile organizațiilor ; la radio este difuzată știrea răpirii. S-a incheiat in sfirșit cu bine, o acțiune scurtă ca durată dar plină de riscuri și neprevăzut.

Camera care servește drept „colivie" a fost pregătită. Patru persoane sint insărcinate cu paza ei, pe care o execută in doi și se schimbă din 2 in 2 ore.

In grupul celor patru se află și un sanitar cu bune cunoștințe medicale. In restul casei, izolați de cele două camere (a prizonierului și cea a grupului de pază), mai există cinci tovarăși, trei bărbați și două femei, care au sarcina de a transmite și primi mesaje, de a procura provizii și a servi drept acoperire. In această casă vor decurge activități normale (de curățenie, aerisire, piață) ca in toate casele invecinate, cu excepția unei singure incăperi. Radioul, foarte tare in interior, nu se va auzi prea tare de afară, nu va atrage absolut deloc atenția cuiva. Se va sta in contact permanent cu exteriorul — ștafetele vor purta și vor aduce informații. O bază situată in apropiere va asigura intervenția la nevoie a unui grup de luptători. Restul organizației rămine in așteptarea evenimentelor următoare, care se presupun a fi dramatice dată fiind mobilizarea imediată a forțelor represive despre care au și sosit primele știri...

Dimineața poliția a invadat universitatea, in căutarea sechestratului despre care se presupunea că se află acolo.

Au loc ciocniri, sint răniți. Se execută percheziții in tot orașul. Pe căile de acces și de ieșire din Montevideo se formează convoaie lungi, in timp ce polițiștii cer documentele și perchezitionează mașinile.

Cit despre reacția publicului, informațiile furnizate in mod obiectiv de către cei insărcinați in acest scop sint bune și incurajatoare. In mediile muncitorești și studențești, in birouri, autobuze, baruri, magazine, pe străzi, pretutindeni acțiunea era comentată favorabil, cu entuziasm și bucurie. Apar chemări la lupta pentru rezistență peste tot. Se intrevede renașterea agitației populare. Scopul principal — demonstrarea forței și coeziunii mișcării — fusese atins.

După patru zile, noaptea, după ce au consultat baza, comitetul executiv al M.L.N. a decis să elibereze prizonierul in ziua următoare, duminica, spre seară.

Un comandant al M.L.N. a venit și a discutat cu prizonierul despre felul in care a fost tratat. „Pasărea" nu are nimic de reproșat. I se comunică că va fi pus in libertate. Și ostatecul, cu servilismul său, a oferit garanții că nu li se va intimpla nimic tupamaroșilor din partea poliției. Apoi au loc pregătirile preliminare ale plecării ; va trebui să fie manevrată cu multă finețe reapariția sa in public, pentru a evita aprinderea unei bătălii.

Spre seară, tovarășii din „restul" casei primesc vizita unor „rude". Pe trotuar o hărmălaie de salutări, sărutări : „Ce mai faci?" „Cum merge?" „Rudele" au venit cu mașina cu care va fi transportat prizonierul.

Au inceput deja pregătirile pentru a-l „adormi" pe Ulysses (fusese avertizat dinainte de acest lucru și a acceptat cu oarecare bucurie, pentru că insemna libertatea sa). A primit doza necesară și a adormit profund sfirșind prin a sforăi. Este transportat in mașină. Era de-acum noapte, curată și instelată, cind mașina a plecat. Se controla mereu ceasul, pentru că la un anumit timp și loc trebuia să se găsească parcat un „Land Rover", care va insoți mașina pentru prudență și sprijin. Intr-un loc intunecos adecvat, cele două vehicule se alătură. „Pasărea" adormită este transbordată in „Land Rover", in timp ce insoțitorii erau foarte atenți și cu armele pregătite să intervină la caz de nevoie. Le era frică ca acțiunea să nu eșueze tocmai acum, cind mai era atit de puțin, pină la incheierea ei. Se reia marșul — o mașină in spatele celeilalte. Observind in toate direcțiile, in liniște, vorbind numai cind este necesar, cu armele gata oricind și numai ochi și urechi, este traversat orașul cu multă precauție. Nici măcar un polițist n-au intilnit pe tot traseul parcurs. Orașul era liniștit. Ajunși in locul prevăzut — o piață micuță — mașina de sprijin a rămas de pază in vreme ce „Land Roverul" a parcat. Insoțitorii prizonierului coboară in liniște, iar perechea care stătea de pază intră intr-un bar și anunță telefonic postul de radio despre eliberarea consilierului Pereyra. Cei care au coborit din „Land Rover" se urcă in altă mașină și fac cale intoarsă.

La citeva minute după aceea, este difuzată la radio știrea care se răspindește in toată țara, chiar și in exterior. O bucurie nebună cuprinde pe ultimii participanți la operațiunea „Pajarito". Comentarii și risete cu alți tovarăși care rămăseseră in așteptare in timp ce la difuzoare se auzea vocea fostului prizonier.

In concluzie : o operațiune a reușit, ridicind prestigiul M.L.N., fapt transmis și in restul Americii. Ca urmare apar noi adepți și simpatizanți.

Traducere și prelucrare de
maior Ion SCURTU

Vă recomandăm să citiţi:

„ŞACALUL"*)

Într-o după-amiază de februarie a anului 1963, cînd colonelul Antoine Argoud — şeful operativ al O.A.S. — intra în holul unui hotel din München, este acostat de doi bărbaţi care-i vorbesc într-o germană impecabilă. Luîndu-i drept poliţişti germani, cel oprit vrea să scoată paşaportul din buzunar. Dar mîini de fier îl imobilizează. Cînd încearcă să scape din strînsoare, o lovitură în nas, un pumn în stomac, un deget apăsat pe centrul nervos de sub ureche îl fac să leşine. Este luat pe sus şi aruncat într-o camionetă ce aştepta în faţa hotelului. Douăsprezece ore mai tîrziu, clătinîndu-se, el coboară din camionetă, în curtea interioară a unei clădiri din Paris, unul din sediile serviciilor secrete franceze.

Scena relatată — o foarte scurtă secvenţă din acţiunea „Şacalul" — imortalizează una din multele acţiuni întreprinse de lucrătorii serviciilor secrete franceze, pentru anihilarea atentatelor ce vizau suprimarea vieţii generalului de Gaulle, puse la cale de Fostul Stat Major al Armatei şi O.A.S.

Atentatele anterioare, prezentate rezumativ în lucrare, constituie doar un fel de prolog, acţiunea principală începînd abia după momentul răpirii.

Şefii O.A.S. rămaşi în libertate apelează la un asasin de meserie, străin, necunoscut şi fără dosar în evidenţele S.D.E.C.E. Cel ales, un tînăr blond de 30 de ani, cu statură atletică, în aparenţă cetăţean englez onorabil, se angajează — pentru o jumătate de milion de dolari — să-l omoare pe generalul de Gaulle.

„Şacalul" îşi începe imediat pregătirile în vederea îndeplinirii contractului încheiat.

Acţiunea cărţii se desfăşoară în continuare pe două planuri urmărind activitatea desfăşurată de „Şacal" şi măsurile întreprinse de Ministerul de Interne francez pentru împiedicarea atentatului.

Urmărirea e generală. Asasinul pătrunde însă în Paris cu trei zile înaintea datei cînd hotărîse să-l omoare pe generalul de Gaulle.

Se ordonă scotocirea Parisului. Aproape 100 000 de oameni îl caută pe „Şacal", dar fără succes.

Duminică călduroasă de august. În Franţa se serbează 19 ani de la Eliberare. Zeci de mii de oameni în uniformă albastră formează cordoane menite să asigure securitatea preşedintelui.

Şi totuşi, cînd generalul de Gaulle se apleacă să prindă o decoraţie primului veteran, un glonţ îi şuieră pe lîngă ureche...

Scrisă în stil alert şi plină de situaţii neprevăzute cartea se citeşte cu plăcere şi interes, oferind, în acelaşi timp, lucrătorilor ministerului nostru informaţii preţioase, pentru îmbogăţirea cunoştinţelor lor profesionale.

O recomandăm cu căldură cititorilor noştri.

Căpitan Gheorghe VARGA

*) Traducere apărută recent în cadrul Serviciului cultural, presă şi editorial al Ministerului de Interne.

Comanda nr. 011

Apărut: februarie 1974